

Krist na žalu

Krist jednom stade na žalu
tražeć' ljude za velika djela
da love srca božanskom Riječi.
O, Bože, zar si pozvao mene?
Tvoje usne moje rekoše ime.
Svoju lađu sada ostavljam žalu,
odsad idem kamo šalješ me Ti.

Ja sam siromašan čovjek.
Moje blago su predanost Tebi
i srce čisto da idem s Tobom.
O, Bože, zar si pozvao mene?
Tvoje usne moje rekoše ime.
Svoju lađu sada ostavljam žalu,
odsad idem kamo šalješ me Ti.

Ti trebaš dlanove moje,
moga srca ražaren plamen
i kaplje znoja, samoću moju.
O, Bože, zar si pozvao mene?
Tvoje usne moje rekoše ime.
Svoju lađu sada ostavljam žalu,
odsad idem kamo šalješ me Ti.

Ti i ja krećemo danas
lovit' srca na moru života,
a mreža bit će Riječ Božja prava.
O, Bože, zar si pozvao mene?
Tvoje usne moje rekoše ime.
Svoju lađu sada ostavljam žalu,
odsad idem kamo šalješ me Ti.

Cesáreo Gabaráin

španjolsko-baskijski salezijanski svećenik i skladatelj / na hrvatski jezik
preveo vlč. Mijo Gabrić/

Papa Benedikt XVI.
1927. – 2022.

ZAHVALJUJMO – dok još ima vremena

Koncem prošle godine Crkva je u nebu dobila novoga zagovornika, pokojnog papu emeritusa Benedikta XVI., a našu će biskupiju od sada u nebu zagovarati pokojna časna sestra Mirjam Pančić. Oboje tih velikana krasila je silna ljubav i posvećenost prema našem Ocu nebeskom i pozivu koju su od Njega primili.

Danas, više nego ikada, posredstvom društvenih mreža, izražen je društveni trend „hatera” (mrzitelja) i „followera” (pratitelja). Svakako da to nije ništa novo. Isus Krist imao je mrzitelje i pratitelje. Mrzitelji su ga razapeli, a većina se pratitelja razbježala. Nažalost, ni jedni ni drugi nisu Ga istinski poznavali. Tek nakon silaska Duha Svetoga, pratitelji (apostoli) upoznaju živoga Boga, postaju svjesni svoga apostolata (poslanja) te postaju pratitelji Riječi i navjestitelji Kraljevstva. Slično tako prolaze svi ljudi tijekom životnog vijeka. Jedni prate, drugi opet „hejtaju”. Nažalost, izgleda da je potrebno da čovjek umre kako bi upoznali njegovu veličinu, težinu njegovih odluka i posvećenost životu koji je odabrao.

Svaki gubitak u sebi sadrži jednu snažnu poruku, a to je da smo nešto ili nekoga imali. Primjerice, gubitak zdravlja poručuje nam da smo imali zdravlje, gubitak voljene osobe poručuje nam da smo imali voljenu osobu, gubitak imovine poručuje da smo imali imovinu, gubitak života poručuje da smo imali život. Iako nam se to čini jasno, u životu često ne cijenimo ili ne vidimo ono što/koga imamo dok ne izgubimo. Ostanimo zahvalni dragome Bogu na svemu što nam je dao, dok imamo.

Urednik

MINISTRANT – služitelj oltara

Iz onoga što je do sada rečeno o „davnini”, ne bi bilo dosljedno zaključiti kako se život crkve i ministranta tada sastojao isključivo od blagdana, crkvenih svečanosti. Kao i sada, i u davnini izmjenjivali su se blagdani i obični dani, nedjelje i radni dani, iako sam već rano naučio kako Crkva svaki dan slavi mnoštvo svetaca i svetica. Tako, kada sam u Zagrebu počeo svoje teološke studije, u blagovaoni Bogoslovnog sjemeništa svaki dan tijekom ručka sam mogao čuti iz Martirologija imena svetih narednoga dana, sa završetkom: „I na mnogim drugim mjestima slavi se blagdan vrlo mnogo drugih svetih mučenika i ispovjednika kao i svetih djevica...”.

Posebni blagdani bili su odlikovani svetom misom „s trima svećenicima”, od kojih je jedan vršio službu đakona, a drugi službu subđakona. I na tim misama svećenstvo i evanđelje pratilo se zapaljenim svijećama. Svoju „karijeru” u katedrali počeo sam kao svjećonoša – akolit. To je u katedrali zahtijevalo posebnu vještinu jer se svijeće nisu nosile u uobičajenim svijećnjacima, već u nekim posebnim dugačkim držačima koji su se nakon uporabe spuštali u predviđena dva panja, jedan podno kipa sv. Stjepana kralja, drugi kod kipa svetog Ladislava – oprezno, jer su se morali podići u vis, ali oprezno, kako ne bi pokapali voskom sebe i ministrantska odijela (jedan od dva panja susreo sam kod ulaza na strani evanđelja, gdje sada služi za smještaj sredstava za dezinfekciju...).

Sljedeći stupanj u asistenciji koji sam dostigao bila je služba „manuslavatorci”, tj. onih koji asistiraju kod pranja ruku. Naime, ako je biskup služio pontifikalnu misu – uz potpunu asistenciju, svetu misu do *Vjerovanja* predvodio je od svoje katedre – „sedes” u pontifikalnim rukavicama. Potom bi sjeo, a asistencija bi mu prvo prostrla u krilo jednu maramu izvezenu biskupovim grbom; biskup bi prvo na jednu manju pliticu odložio svoj prsten, zatim na jednu veću svoje rukavice. Sve te potrepštine zajedno s gremijalom zaduženi je asistent uklonio, a tada bi biskup oprao i obrisao ruke te se uputio k oltaru gdje je nastavio misu sa prikazanjem. Nakon što je izmolio pričesnu molitvu i „oprao kalež”, manuslavatori su pristupili biskupu kod oltara, on je opet oprao ruke, uzeo rukavice i prsten, uputio se „sedes” i završio misu. Netko bi mogao primijetiti, čemu te silne vanjštine? No ja sam to drugačije doživio: u meni je sve to budilo osjećaje nečeg izvanrednoga, ali i nečeg što je dio moga života.

Viši stupanj nisam doživio jer je otvoren „Paulinum” i tko god nije bio potpuni antitalent za pjevanje, trebao je zauzeti svoje mjesto među pjevačima. Tako sam zavidno promatrao one koji su već postali „turiferi – kadioničari”.

U Zagrebu je sve krenulo s „nulte točke”. Zatim je došla vojska. U Innsbrucku kod ređenja pitomaca našeg kolegija bio sam „librifera”, onaj što drži biskupu knjigu, a potom u katedrali svetog Jakova, pod okriljem Cranachove Marije Pomoćnice, đakon nedjeljom i blagdanima na svečanoj misi („Hochamt”).

No ne smijem zaboraviti na „radne dane” koje sam „nagovijestio”. Najprometnije bile su svećeničke duhovne vježbe. Kako tada još nije postojala koncelebracija, svećenici, sudionici duhovnih vježba služili su svako za se misu kod sporednih oltara. U katedrali to nije bio problem: bilo je deset takvih oltara, dok je kod glavnog oltara trajala službena, pjevana misa.

Ministrant je od oltara do oltara obilazio misnike, izmolio pristupne molitve, prenio knjigu na stranu evanđelja, zatim kod drugog oltara zvonio za prikazanje i kod istog dodao vino i vodu, asistirao kod pranja ruku, pa kod narednog oltara zvonio za *Svet, svet, svet* – i eventualno za podizanje, potom kod narednog oltara zvonio za *Gospodine, nisam dostojan...* dodao vino i vodu kod purifikacije kaleža, vratio knjigu na stranu Poslanice, po završetku dopratio svećenika u sakristiju ili se već uputio sljedećem oltaru... No tom simultanom ministriranju ne mogu naknadno pripisati neku posebnu ljepotu ili velebnost... Za te mise postojala su posebna mala zvonca s vrećicom za milostinju montiranom na neki poseban štapić. I za mene je značio napredak kada je omogućena koncelebracija.

Nešto je mirnije bilo ako nisu bile u ljetno vrijeme duhovne vježbe za svećenike. No i tada se našao koji svećenik-gost kojemu sam ministrirao. Takav je bio mo. Albe Vidaković, muzikolog, prebendar, dirigent zagrebačke prvostolnice, profesor gregorijanskog napjeva na Teološkom fakultetu u Zagrebu. On je dolazio obično tijekom semestralnih ferija k svojim koji su stanovali u Zlatarićevoj ulici. Tek kada je vijest o njegovoj neočekivanoj smrti stigla do nas u prvom razredu „Paulinuma”, počeo sam shvaćati kakvom sam velikanu imao prilike ministrirati – odnosno s kime sam služio kod oltara. Oproštajni govor u ime fakulteta održao je + prof. p. Bonaventura Duda, čije sam veličine postao svjestan također tek kasnije. No tješi me što sam jednoj njegovoj molbi ipak udovoljio. Naime, upravo tijekom moga jednogodišnjeg boravka u Zagrebu izašao je hrvatski prijevod Svetog pisma „Kršćanske sadašnjosti”. Tada je + p. Duda pozvao nas da se molimo Bogu kako bi cijena sljedećeg izdanja bila pristupačnija. Toj sam molbi udovoljio te sam u vojsci tijekom osamnaest mjeseci svaki dan izmolio jednu potpunu krunicu na tu nakanu. Gospodin je sigurno uslišio tu molitvu.

Pontifikat pape Benedikta XVI.

„Draga braćo i sestre, nakon velikog pape Ivana Pavla II., gospoda kardinali izabrali su mene, poniznog radnika u vinogradu Gospodnjem, za novog papu. Tješi me u toj zadaći da se Gospodin zna služiti i raditi i s nesavršenim sredstvima i nadasve se povjeravam vašim molitvama.” Bile su to

kako je pontifikat Benedikta XVI. bio je sjajno svjetlo u razdoblju tame, a poruku Crkve predstavljao je u jasnoći, čistoći i istinitosti.

VJERA KAO SREDIŠNJA NIT PONTIFIKATA

U središte svojega papinstva Benedikt XVI. stavio je temu vjere u Boga. „Zbog svoje dobi nisam kao Papa mogao ulaziti u dugoročne projekte. Bio sam svjestan da je moja zadaća drukčije vrste, da poglavito moram pokušati pokazati što vjera znači u današnjem svijetu, ponovno istaknuti središnje značenje vjere u Boga i ljudima uliti odvažnost za vjeru, odvažnost da je u ovome svijetu konkretno žive. Vjera i razum to su bile teme koje sam prepoznavao kao svoje poslanje” (*Posljednji razgovori*). Najznačajnije djelo u ostvarenju te glavne zadaće njegovog pontifikata svakako je trilogija *Isus iz Nazareta* koja govori o životu Isusa Krista od djevičanskog začeća do Njegovog uskrsnuća i uzašašća u nebo. Tom trilogijom htio je pokazati smislenost i istinitost kršćanske vjere te ujedno ispovjediti vjeru u Isusa Krista kao Sina Božjega. „Za biblijsku je vjeru važno da se odnosi na stvaran historijski događaj. Ona ne pripovijeda legende kao simbole o nadpovijesnim istinama, nego se temelji na povijesti koja se zbila na tlu zemlje. Ako zapostavimo tu povijest, kršćanska vjera kao takva dokida se i preoblikuje neku drugu religiju” (*Isus iz Nazareta*). Svoju primarnu zadaću navještaja vjere vršio je prije svega kroz osobni primjer vjere, a potom kroz kateheze i propovijedi koje su po lakoći stila nalikovale onima crkvenih otaca iz prve kršćanske Crkve. Zbog toga ga je papa Franjo nazvao „velikim učiteljem kateheze”. Ono što je on naučavao bio je temeljit i sadržajan teološki nauk izrečen jednostavnim jezikom koji je svatko mogao razumjeti. Bio je to jednostavni stil evanđelja čiji govor nije upućivao na neku teološku apstrakciju, nego na osobu Isusa Krista. Stoga je on jedan od najznačajnijih teologa koji je sjedio na prijestolju sv. Petra.

PAPA LITURGIJSKOG POMIRENJA

Benedikt XVI. osobito je cijenio najviši i najsavršeniji izraz vjere: sveto bogoslužje. Njegov zdrav nauk, osobito

prve riječi koje je Crkvi uputio Joseph Ratzinger, novi-zabrani nasljednik sv. Petra, papa Benedikt XVI. Njegov pontifikat trajao je nepunih osam godina od 19. travnja 2005. do slobodnog odreknuća od vršenja papinske službe 28. veljače 2013. godine. U tom razdoblju bio je hrabri pastir koji je vodio svoje stado putem istine koja nam je zasjala u Isusu Kristu. Možemo slobodno reći

o svetoj liturgiji, ostaje trajna i živa baština. On je riječima i djelima ukazivao na ljepotu liturgije. Još kao kardinal, kritizirao je razne pojave u provedbi liturgijske reforme nakon Drugoga vatikanskoga koncila koje uopće nisu odgovarale želji Koncila. Bio je uvjeren da se kriza Crkve koju danas proživljavamo velikim dijelom temelji na osiromašenju svete liturgije. Stoga je uz govor o vjeri i Kristovom božanstvu kao jednu od zadaća svog pontifikata prepoznao i otkrivanje svijesti o dostojanstvu svete liturgije. Pokazivao je svojim primjerom, osobito kao papa, kako izvanjska ljepota liturgije, liturgijskog ruha, liturgijskog uređenja nije nešto nevažno i sporedno nego upravo suprotno. Sve to ide zajedno s onim najvažnijim, s onim nutarnjim raspoloženjem duha, na prvom mjestu. Nutarnje i vanjsko nije nešto suprotstavljeno, nego izvanjsko potpomaže jačanju nutarnjeg osjećaja za sveto. Htio je pokazati kako liturgija nije neka sporedna stvar, nego da način njenog slavljenja bitno određuje i naš odnos prema Bogu.

Osobito mu je bilo stalo izmiriti dvije „liturgijske struje”: pobornike tradicionalnog obreda svete mise koji je vrijedio do reforme koju je učinio *Consilium* (Vijeće za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji koje je osnovao papa Pavao VI.) i pobornike današnjeg oblika svete mise koju je oblikovalo vijeće *Consilium* (od 1965. do 1969.). Zbog toga ga je kardinal Robert Sarah nedavno nazvao „papom liturgijskog pomirenja”. Papa Benedikt u vezi s tom situacijom rekao je sljedeće: „Meni je bilo važno da Crkva iznutra, sa svojom

prošlošću, bude jedno. Da ono što joj je prethodno bilo sveto sada ne bude pogrešno. Ne može biti da društvo počne držati zabranjenim ono što je prethodno držalo svojom jezgrom. Obred se mora razvijati. Utoliko je reforma bila prikladna. Ali identitet se ne smije razbijati. Nažalost, još uvijek postoje skućeni stavovi stanovitih skupina navodnih stručnjaka koji apsolutiziraju svoje teorije i ne vide što je bitno. Da se ne radi o tomu da se dopuštaju nekakve privatne igrarije, nego da se liturgiju Crkve slavi ispunjeno i iznutra” (*Poslj. razgovori*). Iz tog je razloga u srpnju 2007. godine izdao motuproprij *Summorum Pontificum* kojim olakšava slavljenje svete mise po tradicionalnom rimskom obredu naglašavajući da „nema nikakvoga proturječja između jednoga i drugog izdanja Rimskoga misala. U povijesti liturgije postoji rast i razvoj, ali nema raskida. Ono što je prijašnjim naraštajima bilo sveto, to i ostaje i za nas sveto i veliko te se ne može najednom potpuno zabraniti ili čak proglasiti štetnim. Svima nam je na korist očuvati bogatstvo koje je izraslo u vjeri i molitvi Crkve te mu dodijeliti zasluženno mjesto” (*Popratno pismo biskupima uz motuproprij*). Benedikt XVI. pozivao je na novi liturgijski pokret koji bi međusobno obogatio dva oblika jednog rimskog obreda te oživio stvarnu baštinu Drugog vatikanskog koncila. On je u svojim propovijedima i govorima podsjećao na želju Drugog vatikanskog koncila da sveta liturgija mora biti odraz Božje slave, a najdublji uzrok krize Crkve prepoznavao je upravo u zamračivanju Božjeg prvenstva u liturgiji.

Pontifikat u brojkama

Papa emeritus Benedikt XVI. postao je 2. rujna 2020. god. najdugovječniji papa u povijesti Katoličke Crkve, nadmašio je papu Leona XIII. koji je živio 93 godine. Benedikt XVI. postao je 11. siječnja 2021. god. papa emeritus jedan dan duže (2.874 dana) nego što je bio vladajući papa (2.873 dana). Napisao je: tri enciklike „Bog je ljubav” (2006.); „U nadi spašeni” (2007.); „Ljubav u istini” (2009.). Također je napisao i četiri apostolske pobudnice, 17 motuproprija te više od 120 apostolskih pisama. Proglasio je 45 svetaca i 870 blaženika. Imenovao je 90 kardinala i 1.335 biskupa (od toga 12 Hrvata). U pontifikatu pape Benedikta XVI. slavile su se: Godina svetoga Pavla (2008. – 2009.); Svećenička godina (2009. – 2010.); Godina vjere (2012. – 2013.). Tijekom njegovog pontifikata održalo se i pet biskupskih sinoda: o

euharistiji (2005.); o Crkvi u Africi (2009.); o Riječi Božjoj u životu i poslanju Crkve (2008.); o Crkvi na Bliskom istoku (2010.) i o novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere (2012.). Benedikt XVI. bio je na 24 inozemna putovanja (u Hrvatskoj 2011.) te na 30 putovanja po Italiji. Susreo se s 314 državnika iz 111 zemalja. Održao je 340 općih audijencija srijedom i nekoliko stotina drugih javnih susreta s vjernicima. Sudjelovao je na trima Svjetskim susretima mladih: u Kölnu (Njemačka) 2005., u Sydneyju (Australija) 2008. i u Madridu (Španjolska) 2011. Također, sudjelovao je i na trima Svjetskim susretima obitelji: u Valenciji (Španjolska) 2006., u Ciudadu de México (Meksiko) 2009. i u Milanu (Italija) 2011.

SKANDALI SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA

Tijekom pontifikata pape Benedikta XVI. Crkvu i svijet šokirala su sve učestalija izvješća o seksualnim zlostavljanjima maloljetnika od strane crkvenih službenika. Benedikt XVI. bio je odlučan i nepopustljiv u suočavanju s problemom prljavštine u Crkvi. Uveo je stroge norme protiv seksualnog zlostavljanja maloljetnika, a od kurije i biskupa tražio je promjenu mentaliteta. Kao papa Benedikt XVI. pobrinuo se da se oni koji su počinili ta strašna zlodjela primjereno kazne. On je smatrao kako treba nadići mentalitet Crkve iz šezdesetih godina prošlog stoljeća da Crkva ne smije biti „Crkva prava” nego „Crkva ljubavi”, da Crkva ne smije kažnjavati. „Danas moramo iznova naučiti da ljubav prema grešniku i ljubav prema oštećenome moraju biti ispravno usklađene tako što grešnika kažnjavam načinom koji je moguć i primjeren. (...) Istini pripada i to da moram kazniti onoga tko je sagriješio protiv stvarne ljubavi” (*Svjetlo svijeta*). Papa Benedikt redovito se na svojim apostolskim putovanjima susretao sa žrtvama seksualnog zlostavljanja tražeći oprostenoje s obećanjem da će učiniti sve da se oni koji su počinili zlodjela primjereno kazne. Bio je uvjerenja da do krize seksualnog zlostavljanja dolazi zbog krize vjere u euharistiju od strane crkvenih službenika. Ovdje ponovno vidimo koliko je važno imati ispravan stav prema vjeri Crkve i njezinim liturgijskim činima – što je neumorno svjedočio Benedikt XVI.

MORALNO UČENJE: POBAČAJ, NERAZRJEŠIVOST BRAKA, HOMOSEKSUALNOST

Papa Benedikt XVI. od početka svog pontifikata koristio se službom papinstva kako bi naglasio pravo na život i borio se protiv pošasti pobačaja i eutanazije. U svojoj enciklici *Caritas in Veritate*, strastveno je osudio pobačaj kao „tragičnu i raširenu pošast”, povezujući ga sa „sustavnim eugeničkim programiranjem rađanja” i „eutanazijskim načinom razmišljanja” koji određene živote smatra „nevrijednima življenja”. Primjerak enciklike i vatikanskih smjernica protiv istraživanja embrija i kontracepcije dao je tadašnjem američkom predsjedniku Baracku Obami (koji je imao posve suprotne stavove) tijekom njihovog prvog susreta. U svojim javnim nastupima, papa Benedikt XVI. posebno je definirao pravo na život kao vrijednost „o kojoj se ne može pregovarati”. Također je upozorio kako se ni s naukom Crkve o nerazrješivosti braka ne može manipulirati. „Napustiti monogamni brak ili prekinuti borbu za taj oblik, protivilo bi se evanđelju” (*Svj. svijeta*). Smisao spolnosti jest da muškarca i ženu privede jedno drugome i tako čovječanstvu dade potomstvo, djecu, budućnost. Sve je ostalo protiv nutarnjeg smisla spolnosti. Iz

tog proizlazi da „homoseksualnost jest nešto što se protivi biti onoga što je Bog izvorno htio” (*Svj. svijeta*). U moralnim pitanjima papa Benedikt bio je vjeran teologiji tijela sv. Ivana Pavla II. i ostalim dokumentima svojih prethodnika. „Znanje o ugroženosti i razaranju moralnoga ustroja našega društva trebalo bi nam biti poziv na pročišćenje. Moramo ponovno uvidjeti da ne smijemo živjeti kako nam se prohtije. Da sloboda nije proizvoljnost. Da treba naučiti slobodu poimati kao odgovornost” (*Svj. svijeta*).

ODREKNUĆE OD VRŠENJA PAPINSKE SLUŽBE

Čin koji je na trenutak zaustavio ne samo kršćanski nego gotovo cijeli svijet bilo je odreknuće od vrše-

zadaću papinstva. Bio je mišljenja da je njegov čas prošao i da je Crkvi dao sve što je mogao. Ostala mu je još želja da do kraja života Crkvi služi molitvom. Kada ga je novinar u *Posljednjim razgovorima* upitao je li bio prisiljen na ostavku ili je bila u pitanju neka zavjera, on odgovara: „Sve je to potpuna besmislica. Nitko me nije pokušao ucjenjivati. Ne bih ni dopustio da me se ucjenjuje. Da se to pokušalo, ne bih ni otišao jer ne smije biti da se odlazi pod pritiskom. Nije bilo ni tako da sam bio razočaran ili tome slično. Naprotiv, vladao je, Bogu hvala, ugođaj mira i prevladanosti. Ugođaj u kojemu se doista kormilo može predati nasljedniku”. Sam je također istaknuo da je morao promisliti o tome hoće li njegova gesta povlačenja utjecati na budućnost papinstva koje se zbog tog čina

nja papinske službe koje je 11. veljače 2013. godine najavio papa Benedikt XVI. U povijesti Crkve to je učinio još samo papa Celestin V. u XIII. stoljeću. Papa Benedikt XVI. sam je više puta istaknuo kako je to učinio iz odgovornosti prema Crkvi jer zbog svoje staračke dobi nije mogao više ispunjavati zahtjevnu

može početi promatrati kao funkcionalizam. Dolazi do zaključka kako povlačenjem od papinske službe prestaje odgovornost upravljanja, ali povlačenje ne dopušta povratak u neki prijašnji život, nego ostaje odgovornost duhovnog služenja i očinstva, kao što se događa i nakon biskupovog odlaska u mirovinu.

Božićna duhovna obnova članova Karmelskog svjetovnog reda u Somboru

Zajednica svjetovnog reda Blažene Djevice Marije od gore Karmela i svete Majke Terezije od Isusa iz Sombora imala je 17. prosinca 2022. božićnu duhovnu obnovu, koju je vodio duhovi asistent o. Stjepan Vidak OCD.

Na početku zazvali smo Duha Svetoga i zajednički izmolili naše svakodnevne molitve Reda. Upoznati smo sa životom i radom naše zajednice, tekućim problemima tijekom proteklih godina i nastojanjima u vezi s poboljšanjem života i rada Karmelskog svjetovnog reda (OCDS) u Somboru.

„Duhovna obnova pod vodstvom svećenika može dati novo iskustvo vjere koja probuđuje i obnavlja čovjekovo srce u Duhu Svetomu. Obnoviti se u nutarnjeg čovjeka koji će živjeti svoju vjeru u molitvenom i sakramentalnom životu važno je za život Crkve, za život našeg Reda, kako bismo bili živi svjedoci Isusa Krista. A kada u potpunosti predamo svoj život Isusu Kristu, po svojoj slobodnoj volji dajemo prostora Duhu Svetomu da raspiruje u nama svoju milost. Duh Sveti djeluje u nama i potiče nas da se sve više otvaramo stvarnosti Božje ljubavi. To ražaruje srce za djelovanje

Duha Svetoga i time se otvaramo karizmama i darovima kojima nas je Bog blagoslovio”, kazao je o. Vidak.

Potom smo se povukli u kapelu da se u miru i tišini skrušimo i pripremimo u duhu za svetu misu koja je slavljenja za sve članove OCDS-a, a nakon koje smo zajedno s braćom izmolili prvu večernju četvrtog tjedna došašća. Pošli smo svojim kućama okrijepljeni Duhom Svetim noseći u srcima Božji blagoslov i zagovor sv. Terezije, naše majke, obnoviteljice i naučiteljice našega reda. /Karmela Malenić/

Misa polnoćka u Župi svetog Jakova u Plavnoj

Misa polnoćka tradicionalno okuplja mnogo vjernika te je i ove godine naša crkva 24. prosinca 2022. bila puna naroda, što nas posebno veseli. Svečano misno slavlje predvodio je župnik preč. Marinko Stantić, a pjevači našeg župnog zbora uveličali su to slavlje prigodnim pjesmama uz instrumentalnu pratnju s. Kristine Ralbovsky.

Posebno bismo istaknuli našu vokalnu solisticu Andreu Steigmayer koja je otpjevala pjesmu „Tiha noć” te nas je obradovala i izvedbom kitice na njemačkom jeziku. Nakon svete mise djeca i mladi naše župe izveli su igrokaz pod nazivom „Radost božićne večeri”, a pripremala ih je Evica Bartolović. Tim scenskim nastupom približili su nam radost rođenja malenog Isusa te smo ih nagradili velikim pljeskom, a nakon toga djeci su uručeni i simbolični darovi. /Kristina Filipović/

Božićni koncert u Novom Sadu

Dругu godinu zaredom mješoviti župni zbor „Laudanti” Župe Imena Marijina u Novom Sadu priredio je božićni koncert u svojoj župnoj crkvi. Ovaj Božić koncert je održan na blagdan Sv. Ivana, 27. prosinca, a okupio je mnogo slušatelja.

Na koncertnom programu našle su se skladbe božićne tematike, kako iz naših krajeva, tako i iz cijeloga svijeta. Skladbe iz Bačke, Poljske, Španjolske, Njemačke, Engleske, Mađarske te Hrvatske izvedene su primjerno i sigurno te na publiku prenijele božićnu radost i toplinu. Uz mješoviti župni zbor „Laudanti” sudjelovali su i članovi tamburaškog orkestra te sopranistica **Milica Majstorac**, **Olivera Macakanja** na klaviru, na udaraljkaма **Robert Semic**, **Robert Papik** i **Boris Semnic**. Koncertom su ravnali umjetnički voditelj tamburaškog orkestra **Marko Parčetić** te kantor župne crkve Imena Marijina i voditelj župnog zbora **David Bertran**.

Glazba u crkvi Imena Marijina ima dugu tradiciju te je sadašnji obnovljeni župni zbor nada da će se tradicija kako lijepoga liturgijskoga pjevanja, tako i koncertnog izvođenja održati i u budućnosti. /**Miroslav Stantić**/

Djeca iz Plavne i Bača nastupala u Novom Sadu

Mali zbor sastavljen od djece i mladih Mžupa Bač i Plavna nastupao je na festivalu „Božićna čarolija” 10. siječnja u Novom Sadu. Organizator te manifestacije jest tvrtka Color Media Communications, čiji je ravnatelj **Robert Čoban**.

Naš mali zbor radosno se i marljivo pripremao za taj nastup. Za taj nastup pripremala nas je vjeroučiteljica **s. Kristina Ralbovsky**. U 19 sati nastupili smo s osam božićnih pjesama: „Dobri ljudi, radujte se”, „Da li je Božić”, „Radujte se, narodi”, „U to vrijeme godišta”, „Tiha noć”, „Djetešce nam se rodilo”, „Sretan, sretan Božić” i omiljena „Zvončići, zvončići”. Gledale su nas desetine ljudi s oduševljenjem i svom pozornosti, a među njima su bili i naši župljani kao podrška. Za taj prelijepi užitek morali smo se odužiti jednim malim, a u srcu ogromnim darom koji su napravile **Evica Bartulović** i **Lara Molnar** – božićnom razglednicom s našim potpisima. Nakon nastupa župnik vlč. **Marinko Stantić**, teta

Evica i nekoliko djece u ime zbora uz riječi zahvale uručili su darove g. Čobanu i **Ivani Damjanović** iz te tvrtke. /**Andrea Vuković**/

Božićni koncert u Odžacima

U župnoj crkvi sv. Mihaela Arkandela u Odžacima 28. prosinca održan je tradicionalni božićni koncert. Koncert je organiziralo udruženje Nijemaca i župnik preč. Jakob Pfeifer.

Na početku koncerta župnik je pozdravio sve prisutne i zaželio dobrodošlicu. „Od kada sam ja župnik ovdje, još ni jednom nismo imali tamburašku pratnju na koncertu, ove godine prvi put imamo, zato uživajte u ovoj večeri”, rekao je župnik.

Prisutni su imali priliku uživati u nastupu Mješovitog zbora Župe Imena Marijina „Laudanti” iz Novoga Sada, pod dirigentskom palicom voditelja

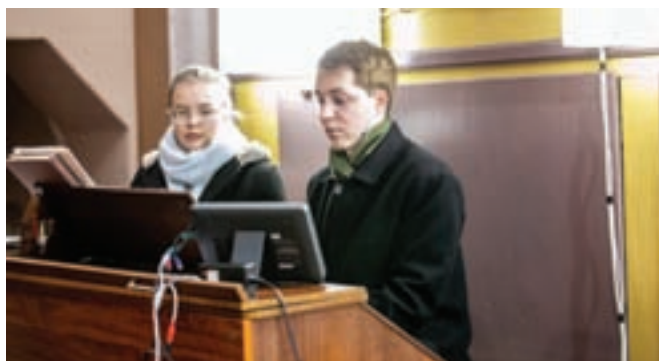
zbora **David Bertrana**. Solo sopran pjevala je **Milica Majstorac**. Nazočni su bili oduševljeni koncertom, a još više oduševili su se kada su se zborašima pridružili tamburaši iz Novoga Sada kojima su ravnali **Marko Parčetić** i David Bertran.

Pred kraj koncerta sve prisutne pozdravio je predsjednik Udruge Nijemaca **Mihajlo Suer**, zahvalio svima na dolasku, gospodinu Bertranu što je prihvatio poziv održati taj koncert u toj crkvi i što je ove godini predložio da dođu i tamburaši. Zahvalio je i Općini Odžaci koja podržava tu njihovu manifestaciju. /A. Š./

Božićni koncert u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

Na blagdan Svete obitelji, 30. prosinca 2022, u Župi Uskrsnuća Isusova održan je božićni koncert na kojem je sudjelovao župni zbor, dječji zbor župe, Subotički tamburaški kvartet, orguljaš **Bogdan Rudinski** i dirigentica **Ivana Mačković**, studentica treće godine Akademije umjetnosti. Na programu bile su domaće i strane božićne pjesme.

Ivana je na poticaj svojeg profesora **Branka Ivankovića Radakovića** počela svirati orgulje u našoj župi 2018. godine, u vrijeme dok je pohađala Srednju glazbenu školu. Sada svira svake nedjelje na svetoj misi. Uz potporu župnika **Vinka Cvijina**, Ivana je ove jeseni okupila pjevače naše župe te održava probe pjevanja svake subote radi boljeg i ljepšeg sudjelovanja zbora u liturgijskom slavlju. Kroz rad i vježbu s pjevačima,

došla je na ideju kako bi mogla organizirati koncert.

Koncert je podržalo i mnogo vjernika, što je pokazala puna crkva publike. Nakon koncerta, uslijedilo je druženje u župnom domu. /E. K./

Predstavljen projekt vrtića i jaslica „Blažena Ozana Koterska” u Tavankutu

Javna prezentacija projekta vrtića i jaslica „Blažena Ozana Koterska”, koji će se nalaziti u Rimokatoličkoj župi Presveto Srce Isusovo u Tavankutu, u nekadašnjem dominikanskom samostanu (Ulica Ive Lole Ribara), održana je 23. prosinca 2022., na Etnosalašu „Balažević”.

Cjelodnevni odgojni rad u tom objektu provodit će se na hrvatskom jeziku, po Montessory programu, a moći će primiti oko 25 djece vrtićkoga te oko 20 djece jaslenog uzrasta.

Budući da Predškolskoj ustanovi „Naša radost” nedostaje prostor za smještaj djece u Tavankutu, prije oko godinu i pol dana pokrenuta je inicijativa da se prostorije u vlasništvu Crkve stave na raspolaganje novom vrtiću i jaslicama. Projekt je tom prigodom predstavio **vlač. Tomislav Vojnić Mijatov**, član tima za ostvarivanje te ideje. „Inicijator i glavni ulagač projekta jest Rimokatolička župa Presveto Srce Isusovo u Tavankutu uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća, koje pomaže oko projektne dokumentacije i osiguravanja dijela financijskih sredstava. Sve se ostvaruje u dogovoru s PU ‘Naša radost’, koja će osigurati uposlenike, s tim da je moguć angažman i časnih sestara, kao što je to slučaj u vrtiću ‘Marija Petković – Sunčica’ u Subotici i ‘Marija Petković – Biser’ u Aleksandrovu. Što se tiče objekta, u planu je rekonstrukcija postojeće kuće (nekadašnjeg dominikanskog samostana) te dogradnja nužnih prostorija (oko 280 m²), kako bi se zadovoljili svi uvjeti i ispoštovali standardi nužni za smještaj djece. Vrtić i jaslice bit će u vlasništvu Crkve, tj. tavankutske župe, koja će financije osigurati velikim dijelom putem donacija, a po završetku svih radova, tj. kada se dobije uporabna dozvola, one će biti predane na upravljanje ‘Našoj radosti’”, rekao je vlač. Vojnić.

Tijekom prezentacije vlač. Tomislav Vojnić osvrnuo se i na priče/spekulacije, koje se tiču budućeg tavankutskog vrtića i jaslica. „Vjerujem da ste do sada čuli

svakakve priče vezane uz taj vrtić. Ovom prilikom želim naglasiti da će vrtić biti za svu djecu, dugu i decu. Znači, nema podjela, kao Crkva otvoreni smo za sve i činimo to za dobrobit cijelog sela. U Tavankutu moramo raditi na izgradnji zajedništva, djeca se trebaju zbližiti”, istaknuo je on. Dodao je da će se u vrtiću i jaslicama raditi po nastavnom programu koji se provodi u svim državnim vrtićima u Srbiji, ali na hrvatskom jeziku, a s obzirom na to da će se raditi po Montessory programu, uz odgajatelje/ice bit će moguć i profesionalni ili neki drugi vid angažmana i časnih sestara. „Časne dominikanke nekad su djelovale u našoj župi i njihova blaženica bila je blažena Ozana Koterska i po njoj će vrtić i dobiti ime”.

Što se tiče donacija i druge vrste pomoći, vlač. Tomislav Vojnić rekao je da su neke već dobivene, neke se očekuju te kako će nastojati uključiti što više ljudi koji su spremni donirati, bilo u novcu, bilo u građevinskom materijalu, kao i pomoći u fizičkim radovima, poput raščišćavanja terena.

Neki od prisutnih tom su prigodom rekli kako je to hvalevrijedna inicijativa, izrazili su svoje zadovoljstvo što će se s djecom raditi po Montessory programu te ponudili pomoć oko ostvarivanja projekta. Radovi na objektu trebali bi početi na proljeće i očekuje se da će trajati oko pola godine. /**I. Petrekanić Sič, „Hrvatska riječ”**/

Od Božića do Sveta tri kralja u Sonti

Obožićnim i običajima u danima božićne osmine u Sonti piše suradnica „Zvonika” Ruža Silađev.

Božićni i novogodišnji blagdani u Sonti proslavljeni su u suglasju vjere i tradicije. U domovima vjernika, vjerojatno nije unošena slama i „anđeo” nije donosi božićno drvce (kriškringli) kao nekada, ali možda je „zalutao”. U nekim domovima djeca još uvijek čestitaju Adama i Evu, Badnjak, Božić i ostale božićne dane, okrećući se s čašom žita pomiješanih sa zrnima kukuruza i upaljenima, crvenom, bijelom i plavom svjećicom ispred božićne i novogodišnje trpeze, nakon izmoljenog Očenaša.

Dijete se okreće oko sebe u suprotnom smjeru kazaljke na satu i kaže: „Faljen Isus, čestiti vam bio Božić i Isusovo porođenje”. „Na vike faljen bio, šta reče Bog?”, odgovori i pita glava obitelji. „Bog reče da jidemo i pijemo, da se veselimo i Boga slavimo”. „Živ i zdrav bio!”, dodaje otac. Tako se radi tri puta. Nakon toga otac pruži djetetu čašu s malo vina. Dijete uzme gutljaj i iz usta poprska svijećice i tako ih ugasi. Slama, simbol rođenja maloga Isusa unese se u kuću u vidu male kitice, koja se stavi ispod kriškringla.

Polnočka (pološnica) je i 2022. godine bila rado posjećena, što dokazuje mnogo prisutnih vjernika. Sonćani se drže tradicije ispovijedi i pričesti za Božić, kojoj se odazvalo također mnogo ljudi. Mlađi vjernici, pa i djeca, odazvali su se uređivanju crkve. Ove godine okićeno je čak četiri božićna drvca.

Upućene su mnoge čestitke za sretan Božić kao i za Sv. Stjepana i Sv. Ivana, na čije spomendane rođaci i prijatelji posjećuju domove Stipana i Ivana, kojih u Sonti ima u pozamašnom broju. Lijepi običaji čestitanja imendana održavaju se i danas u dobroj mjeri.

Također se održava lijep običaj blagoslova vina na Sv. Ivana. Vjernici koji imaju vinovu lozu i proizvode vino donesu u lijepo ukrašenim flašama vino ispred (nekada oltara, a sada svete prilike) sv. Ivana, gdje ga svećenik blagoslovi. Ove godine ispred sv. Ivana bilo je četiri flaše vina. Možda ima malo više vinograda od četiriju, ali nema proizvođača istoga.

Proslavili smo Mladince (Nevinu dječicu), Sv. obitelj, Silvestra i Novu godinu. Na Silvestra kazana je služena zahvalnica i pjevan himan „Tebe Boga hvalimo” uz izvedbu mlade orguljašice i pjevačice crkvenoga zbora

Klaudije Lukić. Na zahvalnici sonćanski župnik **Josip Kujundžić** u izvješću je rekao da je ove godine umrlih vjernika 78, krštenih novorođenih 3, a krštenih koji su prije rođeni još 20.

Na Sveta tri kralja imali smo prilike vidjeti nekoliko vjernica koje se još drže tradicije. Na blagoslov donijele su košarice sa žitom koje je posijano na Svetu Luciju pa je tijekom Božića i Nove godine brižno njegovano stajalo u domovima. U korpici se nalazila jabuka stavljena na trpezu na Badnjak i svježa voda za posvetu. Prije se stavljala i kreda i tamjan. Po povratku kući, blagoslovljenom vodom posvete se sve prostorije u domu, kao i dvorište sa svim pomoćnim stajama, sve živo u njima i vrt. Žito se iznese na dvorište i podijeli životinjama i živini. Jabuka se izreže na onoliko dijelova koliko ima članova u obitelji i podijeli da svako

pojede blagoslovljeni dio. Tamjan se upotrijebi tijekom godine na veće blagdane.

Znamo da svećenik poslije Sveta tri kralja ide blagosloviti domove vjernika. U današnje vrijeme nosi naljepnice i zalijepi ih na vrata svakoga doma. Dok nije bilo naljepnica, svaka vjernica čuvala je blagoslovljenu kredu na Sveta tri kralja i njome je svećenik zapisao na vrata „GMB” (Gašpar, Melkior i Baltazar). Ispred početnih slova bilo je zapisano u kojemu smo tisućljeću i u kojoj smo godini pa bi tako ove godine zapis glasilo, 20+GMB+23. Zapis se čuvao, nitko ga nije smio svjesno izbrisati, sve dok ga zub vremena nije izbrisao. Kreda se isto čuvala iz godine u godinu i ponovno nosila na blagoslov. /Ruža Silađev/

U Subotici su tijekom siječnja unutar triju događaja koje je organiziralo Katoličko društvo „Ivan Antunović” obilježeni Dani biskupa Ivana Antunovića.

POVIJESNI PRIKAZ

Prvi preporoditelj i prosvjetitelj bačkih Hrvata, biskup Ivan Antunović, intenzivno je djelovao u drugoj polovici XIX. stoljeća. Izdavao je novine, pisao knjige, pozivao na suradnju, okupljao svoje sunarodnjake, bio im organizator i pokretač. Preminuo je 13. siječnja 1888. godine u Kalači. Prepoznavši veličinu i značaj Ivana Antunovića, bački su Hrvati obljetnicu njegove smrti odvajkada s poštovanjem i zahvalnošću obilježavali. Tako je baš u sklopu obilježavanja te obljetnice, sada već daleke 1934. godine biskup Lajčo Budanović pokrenuo priredbu pod slikovitim nazivom „Razgovor”. Zamisao „Razgovora” jest da bude kulturna manifestacija na kojoj bi, pored ostalih, prisustvovali i ugledne ličnosti iz crkvenih i kulturnih krugova bačkih Hrvata, koje bi se nakon predavanja o nekoj suvremenoj temi uključile u razgovor.

Prvi „Razgovor” održan je 14. siječnja 1936. godine pod pokroviteljstvom biskupa Budanovića. „Razgovor” je nastavila organizirati „Matica subotička” do 1941. godine. Tada je uslijedio prekid radi ratnih i poslijeratnih nedaća. Od 1988. godine, tj. od 100. obljetnice smrti biskupa Ivana Antunovića do danas, održavaju se u Subotici ponovno Dani biskupa Ivana Antunovića koji su se najprije sastojali od svete mise koja se početkom siječnja služi za njega u subotičkoj katedrali. Nastavljajući tradiciju „Matice subotičke” iz vremena prije Drugog svjetskog rata, Institut „Ivan Antunović” 1991. godine obnovio je „Razgovor”. Ona je uvrštena u „Dane biskupa Ivana Antunovića”. Od 2021. godine toj je manifestaciji pridodano i polaganje vijenaca na spomenik biskupa Antunovića, koji je u jesen 2020. godine podignut u Subotici. Danas se, dakle, manifestacija Dani biskupa Ivana Antunovića sastoji od ovih triju događaja: svete mise, polaganja vijenaca i „Razgovora”.

SVETA MISA

Sveta misa o 135. obljetnici smrti biskupa Antunovića služena je u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, na blagdan Krštenja Gospodinova, 8. siječnja. Misu je predvodio đurđinski župnik **vlč. Daniel Katačić**. Koncelebriralo je šest svećenika. Misnik je održao nadahnutu propovijed o smislu i značenju krštenja za sve nas Kristove vjernike, služeći se pritom često mislima i naukom blagopokojnog pape Benedikta XVI. Propovjednik nije propustio dotaknuti se niti Antunovića kojemu je život bio Krist, a krštenje i kršćanski identitet polazište i nadahnuće u njegovu cjelokupnom djelovanju. Na misi su, osim vjernika iz Subotice i okolice, bili i predstavnici Hrvata iz Kalače, mjesta gdje je Ivan Antunović djelovao i gdje je i pokopan.

POLAGANJE VIJENACA

Svečano polaganje vijenaca na spomenik biskupa Antunovića, koji se nalazi u parku između katedrale i sjemeništa u Subotici, upriličeno je 13. siječnja. Vijence su položili predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, NIU „Hrvatska riječ”, HKK „Bunjevačko kolo”, UBH „Dužijanica” te Katoličkog društva „Ivan Antunović”. U ime organizatora nazočnima se obratio **vlč. Josip Štefković**, predsjednik Društva. On je naglasio kako je spomenik podignut suradnjom nekoliko hrvatskih ustanova. „U godini koja je pred nama, suradnjom tih istih ustanova, radit će se na digitalizaciji svih pisanih djela biskupa Ivana Antunovića. Nositelj projekta bit će katoličko društvo koje nosi ime toga velikana našega naroda. Tako će njegov lik i djelo biti dostupnije zainteresiranoj javnosti. Moći ćemo lakše saznati tko je on doista bio te što je i kako je točno govorio, kojim jezikom pisao i kako se nacionalno izjašnjavao. Pisana ostavština biskupa Ivana Antunovića bit će dostupna i na internetu. Digitalizacijom će biti obuhvaćena kako tiskana djela, tako i nekoliko rukopisa koji su nam trenutačno dostupni. To je kulturno dobro

našega naroda koje nam valja najprije bolje upoznati, a onda i temeljitije proučiti. I sada određeni pojedinci odlično poznaju opus Ivana Antunovića, ali kada se sva njegova djela prikažu na jednom mjestu bit će, poput spomenika, vidljiva svima”, kazao je Štefković.

„RAZGOVOR”

U Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici 19. siječnja održan je XXI. „Razgovor” u organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović”. Najprije su održana četiri izlaganja na temu „Angažman vjernika laika u mjesnoj Crkvi”.

Prvo je izlaganje imao **vlč. dr. Ivica Ivanković Radak**. On je, s obzirom na to da je crkveni pravnik, na temelju Zakonika kanonskog prava, stručno i detaljno protumačio koja su to sve prava i obveze vjernika laika te koje sve službe oni mogu obnašati u Crkvi. Iako je Crkva hijerarhijski ustrojena, ipak su mogućnosti angažmana laika velike i široke, a čini se i nedovoljno iskorištene.

Drugo izlaganje održao je **vlč. Dražen Skenderović**, biskupijski arhivar i bilježnik. On je na temelju crkvenih dokumenata predstavio koje sve liturgijske službe u mjesnoj Crkvi mogu biti povjerene laicima, bilo privremeno, bilo trajno. Osim primjera iz naše Subotičke biskupije, vlč. Skenderović donio je i pokazao i nekoliko knjiga na stranim jezicima te ukazao na pojedine pozitivne prakse u svijetu koje bi nam mogle poslužiti kao primjer.

Treće izlaganje imao je **vlč. Vinko Cvijin**, glavni i odgovorni urednik Katoličkog lista „Zvonik” i župnik subotičke Župe Uskrsnuća Isusova. Na temelju jednostavnih i konkretnih životnih primjera i situacija iz svoga

svećeničkog života, ukazao je na veliku važnost vjernika laika u životu mjesne Crkve. „Laici su ne samo suradnici i izvršitelji župnikovih ideja nego i kreatori i realizatori mnogih važnih aktivnosti u jednoj župi. Angažirani laici čine jednu župu aktivnom i živom”, kazao je.

Četvrto izlaganje bilo je s gledišta jednog vjernika laika. Održala ga je **Ljubica Stipančević**, po struci ekonomistica, aktivna i angažirana vjernica. Članica je ekonomskog vijeća Župe Uskrsnuća Isusova u Subotici i Zajednice bračnih susreta. Kroz tu je zajednicu shvatila da su svećenici dio vjerničke zajednice. „Oni imaju svoju veliku ulogu, ali ništa manju ulogu nemaju niti laici. Ne može župa bez svećenika, ali ne može niti bez laika. Jedni smo na druge upućeni i pozvani zajedno napredovati prema kraljevstvu Božjem, uz zauzetost i angažman svih”, kazala je.

Program je moderirao **vlč. Tomislav Vojnić Mijatov**. On je nakon posljednjeg izlaganja otvorio razgovor. S pitanjima, razmišljanjima i komentarima javilo se nekoliko nazočnih. Opći zaključak XXXI. „Razgovora” mogao bi biti kako je uloga angažiranih vjernika laika u mjesnoj Crkvi zaista vrlo velika i važna. Analizirajući naše mjesne prilike, ne možemo se oteti dojmu da bi mogla biti i više iskorištena. To trebaju shvatiti kako svećenici i biskupi, tako i laici kojima je angažman u Crkvi ne samo pravo, nego i čast i obaveza.

Tijekom večeri, stihove Alekse Kokića posvećene biskupu Ivanu Antunoviću kazivao je **Marko Križanović**. Nazočne je pozdravio i u nakanu i temu ovogodišnjeg „Razgovora” uveo predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović” Štefković. Na koncu članovi Društva imali su prigodu platiti članarinu, a ostali informirati se o mogućnostima članstva i angažmana u Društvu. Društvo trenutačno, napomenimo usput, broji 79 članova. Od toga je 58 vjernika laika i 21 svećenik. Bez laika Društvo ne bi niti postojalo.

Dani biskupa Ivana Antunovića 2023. svečano su obilježeni. Smatram kako njima mogu biti zadovoljni i organizatori i sudionici te trodnevne manifestacije. Biskupu Ivi u čast, tradiciju planiramo nastaviti i dogodine. Nakon ovogodišnjeg „Razgovora” već su se mogle čuti nove ideje i prijedlozi. Sada ih još treba pustiti da se iskristaliziraju i razbistre. /J. Š./

Božićni program u crkvi svetog Marka u Žedniku

Kao i svake godine, djeca Župe svetog Marka Kevandelisti iz Žednika pripremila su prigodni božićni program koji su izveli prije mise polnoćke, 24. prosinca.

Taj put djeca su pripremila prigodne recitacije i pjesme, kao i igrokaz „Isus s interneta” u kojem su prikazali kako današnja tehnologija oduzima svima vrijeme, kako svađe, netrpeljivost te nestrpljenje znaju utjecati na naše odnose te nerijetko zaboravljamo na ljubav, milost i prijateljstvo. Na kraju igrokaza dolazi mali Isus koji podsjeća na svoj rođendan i što slavimo za Božić, a djeca su nas ostavila da razmislimo možemo li za blagdane osjetiti dah ljubavi, da ih čistim srcem, dušom, svaki živi stvor proslavi.

Nakon dječjeg programa, uslijedila je svečana sveta misa koju je predslavio vlč. **Mirko Štefković**, biskupijski ekonom, dok je župnik vlč. **Franjo Ivanković** još

te večeri bio na raspolaganju za ispovijed. Nakon svete mise, župnik je podijelio svoj djeci koja su bila prisutna božićne darove koji su kupljeni od novca prikupljenoga na ovogodišnjem adventskom vašaru. /**Marina Vincer**/

Božićni koncert u OŠ „10. oktobar”

Djeca subotičke Osnovne škole „10. oktobar” zajedno sa svojim učiteljima i nastavnicima priredili su lijep nbožićni koncert 22. prosinca 2022. u sportskoj dvorani škole.

Roditelji, rodbina i prijatelji uživali su u veselom i raspjevanom društvu svojih školaraca. Na programu su bile pjesme, recitacije, ritmičke točke, folklorni nastupi, igre, kao i izvedbe školskog zbora na srpskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Nastupili su i učenici koji pohađaju katolički vjeronauk u školi s pjesmom „Vratite nam malog Isusa”.

Uz osmijehe i dobro raspoloženje, priveli smo kraju adventske dane i završetak prvog polugodišta tekuće školske godine. Bila je to posebna prigoda da podsjetimo kako je Gospodin Isus u središtu božićnoga slavlja i da mu svoja srca još radosnije i gorljivije otvorimo. /**vjero-učiteljica Nevena Gabrić**/

Sa Šri Lanke u župu Odžaci

Uz vjernike Odžaćane, Božić 2022. godine u Župi sv. Mihovila u Odžacima proslavljen je s osmoricom mladića sa Šri Lanke početkom prosinca nastanjenima u našoj župi.

Njih dvadesetak iz te zemlje zaposleno je u kanadskoj tvornici presvlaka za automobile u Odžacima. Najviše ih je muslimana, uz po nekoliko budista i katolika. Upoznali smo se i sada redovito svake nedjelje

dolaze na misu, katkad i radnim danom, kada ne rade. Po ugovoru će u Odžacima ostati dvije godine. Oni su se ponudili pa su nam spremili jaslce za Božić, a ja sam ih tada pozvao na božićni ručak. Tijekom toga druženja otpjevali su nam nekoliko njihovih božićnih pjesama. Naša je župna zajednica u Odžacima brojčano jača zahvaljujući upravo tim mladićima. /**Jakob Pfeifer, župnik**/

Zimski oratorij 2023.

Zimski oratorij u Subotici održan je od 3. do 7. siječnja u prostorijama Župe sv. Roka u dvama terminima: od 9 do 14 sati za mlađe i od 15 do 20 sati za starije.

Djeca, njih 120, dolazila su i iz gradskih i iz okolnih seoskih župa za koje je bio organiziran prijevoz pa ih je bilo iz Žednika, Đurđina, Male Bosne, Bajmaka, Tavankuta, Kera (Župa sv. Roka), „Male crkve“ (Župa Uskrsnuća Isusova), katedrale (Župa sv. Terezije Avilske), „Senčanske crkve“ (Župa sv. Jurja), Šandora (Župa Marije Majke Crkve), s Halaškog puta (Župa Rođenja Blažene Djevice Marije). Isto tako predavanja su držali razni svećenici pa su s nama bili: **Mirko Štefković, Ivica Ivanković Radak, Daniel Katačić, Andrija Anišić, Nebojša Stipić, Vinko Cvijin i fra Zdenko Gruber.** Animatora je bilo oko 40.

Na ovogodišnjem zimskom oratoriju razgovarali smo o razumu, vjeri i

ljubavnosti koje don Bosco naglašavao kao podjednako važne vidove duhovnosti. Djeca su bila podijeljena u četiri mlađe i četiri starije skupine, svaka skupina imala je svoj kreativni slogan koji jača timski duh, ali i ima u sebi i duhovnu poruku. U tim skupinama djeca su razgovarala sa svojim kapetanima i igrala se. Osim molitve, predavanja i igre, bile su tu i razne radionice

plesa, glazbe, sporta, glume, kreativnosti gdje su mogli razvijati svoja zanimanja i talente. Zimski oratorij završio se, kao i uvijek, svetom misom koju su pjevanjem animirala djeca, za što su se pripremala prethodna četiri dana, a nakon mise upriličena je spontana priredba na kojoj smo predstavili što smo prethodnih pet dana proživjeli. Zahvalni smo svima koji su pomogli: svećenicima, kuharima, roditeljima, ustanovama koje su pomogle financirati Zimski oratorij kao i svima koji su dali svoje vrijeme da taj Zimski oratorij bude uspješan. /C. V./

Božićni koncert u Bajmaku

Svetkovina Božića u Bajmaku oplemenjena je sbožićnim koncertom župnih zborova koji održan je u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla na blagdan Nevine djevice, 28. prosinca.

Program koncerta sačinjavale su božićne popijevke na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku. Bila je to prilika da se čuju božićne melodije iz Bačke, Dalmacije, Austrije, Njemačke te uvodna glazba „Te Deuma“ francuskog skladatelja M. A. Charpentiera. Župni zborovi predvođeni kantorom **Belom Anišićem** pridonijeli su svečanosti i proslavi Božića kako na svetim misama, tako i koncertu.

Publika koja je ispunila crkvu podržala je rad zborova i voditelja koji su svima svojom pjesmom poželjeli sretan Božić i novu godinu. /**Miroslav Stantić**/

In memoriam

S. Mirjam Pančić (1942. – 2023.)

Nakon duge i teške bolesti, u 81. godini života i 57. godini redovništva, 24. siječnja u Subotici je preminula časna sestra, orguljašica i zborovoditeljica Mirjam (Julijana) Pančić. Sprovod s. Mirjam bio je na Bajskom groblju 26. siječnja, a sveta misa zadušnica služena je potom u crkvi Isusova Uskrsnuća na Kalvariji.

S. Mirjam rođena je 6. srpnja 1942. godine u Žedniku. Nakon osnovne škole u Žedniku, s 15 godina otišla je u zagrebački samostan Sestara Naše Gospe. Na tu su odluku utjecale časne sestre koje su službovale u Žedniku, a koje su u njeno selo stigle kad je imala deset godina. Za redovnicu Družbe sestara Naše Gospe zavjetovala se 1966. godine. Bila je i nadstojnica samostana Sestara Naše Gospe u Subotici.

U Zagrebu je otkriven njezin glazbeni dar. Tako je Mirjam Pančić ondje završila Srednju glazbenu školu „Vatroslav Lisinski” za teorijske predmete i flautu. Poslije je završila Muzičku akademiju u Zagrebu na teorijskom smjeru za nastavnicu. Usporedo je učila svirati orgulje. Iste godine kada se zavjetovala, 1966., postala je orguljašica u Subotici, u crkvi Uskrsnuća Isusova, a od 1973. do kolovoza 2012., kada je umirovljena, bila je orguljašica u katedrali svete Terezije u Subotici. Osnovala je katedralni zbor 1973., prigodom priprema za proslavu 200. obljetnice početka gradnje crkve sv. Terezije Avilske, danas katedrale-bazilike. Zbor je 1980. godine dobio ime Katedralni zbor „Albe Vidaković”, u spomen na glazbenoga velikana podrijetlom iz Subotice. Katedralnim zborom ravnala je do kolovoza 2012. godine. Zbor je surađivao s mnogim glazbenicima i vokalnim solistima, a najvažnija im je bila suradnja s Milanom Asićem i Subotičkim tamburaškim orkestrom pod vodstvom Stipana Jaramazovića. Pokrenula je Božićni koncert Katedralnog zbora „Albe Vidaković” i STO-a 1990., čija tradicija održavanja u Subotici traje i danas.

Utemeljiteljica je godišnje smotre dječjih župnih zborova Subotičke biskupije „Zlatna harfa”, čija je koordinatorka bila od osnutka te manifestacije, 1986., do 2008. godine. Dobitnica je nagrade *Pro urbe* 2002. za svoje djelovanje na liturgijsko-crkvenom području, osnivanje i vođenje Katedralnog zbora „Albe Vidaković” i za dugogodišnje organiziranje „Zlatne harfe”. Katedralni zbor „Albe Vidaković” za desetu obljetnicu djelovanja, 1983., dobio je Povelju posebnoga apostolskoga blagoslova od svetog oca Ivana Pavla II., a za dvadesetu obljetnicu 1993. dobiva „Antušovu nagradu” Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović” iz Subotice.

Nakon što je prestala voditi Katedralni zbor, s. Pančić osnovala je i vodila zbor sv. Cecilije koji je djelovao pri Franjevačkoj crkvi u Subotici. /H. R./

Božić u Župi svetog Pavla u Baču

Božićno misno slavlje u Župi sv. Pavla u Baču, 25. prosinca započelo je božićnim pjesmama koje su izvodili tamburaši, članovi naše župe, skupa s članovima crkvenog zbora. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je župnik preč. Marinko Stantić skupa s vlč. Dominikom Ralbovskym.

Kako bi malenog Isusa dočekali na najljepši mogući način, djeca i mladi naše župe tijekom adventa potrudili su se i pripremili prigodan božićni program. Na koncu svete mise i blagoslova, djeca su s nestrpljenjem iščekivala prikazati sve što su pripremili. Uz instrumentalnu pratnju na gitarama i violini, djeca su otpjevala nekoliko božićnih

pjesama. Nakon toga uslijedile su recitacije kojima su djeca opisala svu radost Božića i rođenja malenog Isusa. Djeca su na završetku programa podijeljeni i simbolični pokloni, a župnik je zahvalio svim župljanima te im poželio da božićne blagdane provedu u miru, radosti i uz obilje Božjeg blagoslova. /Kristina Filipović/

Božićni koncert u Subotici

Tradicionalni božićni koncert u Subotici priređen je 32. put 23. prosinca u punoj Velikoj vijećnici Gradske kuće. Koncert se uglavnom održava u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske, ali zbog hladnoće u crkvi, premješten je u topliji prostor.

Sudjelovali su: Katedralni zbor „Albe Vidaković”, i dječji zbor „Zlatni klasovi” pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, te Subotički tamburaški orkestar, i „STO choir singers” pod ravnanjem **Marijane Marki**. Vokalni solisti u pojedinim točkama bili su: **Antonija Dulić**, **Marija Kovač**, **Bojan Bukvić**, **Aleksandra Ušumović**, **Emina Tikvicki** i **Jakov Vukov**. Uz desetke sudionika raznih generacija koji su se smjenjivali na pozornici te bogat program u dvama dijelovima s ukupno 21 glazbenom točkom, glazbena je večer publici ponudila svečani spoj glasova zbora, solista i zvuka tambura. Na repertoaru su bile božićne pjesme iz Bačke i Hrvatske, kao i iz drugih dijelova svijeta. Uz poznate pučke melodije, kao što su „Svim na zemlji”, „U to vrijeme godišta” i „Veseli se, Majko Božja”, neizostavnu „Tihu noć” i „Zvončiće”, među ostalim, imali smo priliku čuti i pjesme na engleskom i španjolskom, kao i suvremene božićne *pop*-pjesme na hrvatskom.

Ozračje iščekivanja velikog blagdana tim je programom posve upotunjeno, slažu se i organizatori i publika. Voditelj Katedralnog zbora „Albe Vidaković” **Miroslav Stantić** ističe zadovoljstvo lijepim brojem publike. „Drago nam je da nas je publika podržala svojim prisustvom. Nadam se da će to i dalje biti koncert koji se čeka tijekom godine i obilježava božićno vrijeme.

On se tradicionalno održava dan uoči Badnjaka, 23. prosinca, kako bi u nama pobudio radost tog blagdana”, kaže on.

Prvi božićni koncert Katedralnog zbora „Albe Vidaković” i tamburaša STO-a održan je sada već daleke 1990. godine, na inicijativu zborovoditeljice s. Mirjam Pančić. Tradicija njegova održavanja prekidana je jedino u vrijeme korone. Broj sudionika koncerta proširio se zahvaljujući zboru „STO choir singers” koji je osnovan prošle godine, a čine ga djevojke i žene koje su na neki način već surađivale s tamburaškim orkestrom ili bile njegove članice u proteklom godinama. A

i božićni se repertoar STO-a mijenja. „Što se tiče našeg repertoara, kako je orkestar pomlađen, članovi vole svirati zabavne božićne pjesme iz raznih zemalja”, kaže dirigentica **Marijana Marki**. Publici se obratio i katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** koji je u svojem govoru istaknuo kako „Božić bez glazbe nije potpun” te zahvalio sudionicima koncerta što su priredili „raspjevanu božićnu predigru”. /D. B. P., „Hrvatska riječ”/

Božić u somborskoj Župi Uzvišenja Svetog Križa

Užupi Sombor II. lijepo su proslavljeni radosni božićni blagdani. U crkvi je bilo ugodno jer se pomalo grije, ali pravu toplinu unijela su u nju djeca.

Na koncu mise na Materice i na Oce njih dvadesetak izvelo je prigodni recital. Za nastup ih je pripremila vjeroučiteljica **Marina Diósy**. Pred samu polnočku djeca su izvela kostimiran božićni igrokaz. Završila su ga pjesmom. Tako su nas uvela u svečano misno slavlje u kojem su božićne pjesme pjevali svi, a u pjevanju je prednjačio i na orguljama pratio naš kantor **Mihajlo Parčetić**. Na koncu mise djeci su podijeljeni prigodni božićni paketići. Betlehem pred našim oltarom obogaćen je s nekoliko velikih novih figura.

U božićno vrijeme započeli smo s blagoslovima kuća i obitelji, a nakon što je ponovno počela škola, nastavili smo i sa župnim vjeronaukom. /**Josip Štefković**/

U Subotici služena misa za pokojnog papu emeritusa Benedikta XVI.

Dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije mons. Ferenc Fazekas predvodio je 4. siječnja misu zadušnicu za pokojnog papu emeritusa Benedikta XVI. u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

U suslavlju bilo je tridesetak svećenika, a na misi je bilo i mnoštvo vjernika iz Subotice i okolice. „Zasigurno, ovaj je svijet izgubio velikana, najvećeg umnika 20. i 21. stoljeća u osobi pape emeritusa Benedikta XVI. Njega slobodno možemo ubrajati među najveće teologe naše Crkve i možemo ga postaviti uz bok svetog Augustina, pape Lava Velikoga i svetog Tome Akvinskoga. Zato se nadamo da će ga naša Crkva ne samo proglasiti svetcem nego i crkvenim naučiteljem”, rekao je mons. Fazekas u uvodu homilije.

„Dubina njegove misli čvrsto je ukorijenjena na Svetome pismu i crkvenim ocima. Njegove su riječi uvijek bile hranjene dubokom vjerom, usrdnom molitvom, pomnom brižljivošću i ljubavlju prema Bogu i prema svojim bližnjima”, naglasio je.

Ističući da je jedna od najvećih odlika pape Benedikta bila njegova uljudnost u susretu s ljudima, mons. Fazekas spomenuo je pohod Benedikta XVI. Hrvatskoj. „Ne mogu nikada zaboraviti kad se u svom pohodu Hrvatskoj 2011. susreo s mladima na glavnom trgu u Zagrebu. Tom je prigodom prišao jednom bolesnom mladiću, koji je bio kolicima, i srdačno ga pozdravio. Sigurno ga je tim postupkom u duši utješio.

Mnogi svjedoče da je njihov susret s njim ostavio duboki, neizbrisivi trag. Osjetili su da su pred Božjim čovjekom. Bivši se Papa uvijek usredotočio na osobu s kojom je razgovarao. Sav se predao čovjeku, kao da je taj, u tom trenutku, bio najvažniji”, istaknuo je.

„Prema svjedočanstvu nadbiskupa **Georga Gänsweina**, Papine posljednje riječi bile su: ‘Gospodine, volim te!’ Uistinu, njegov cijeli život obilježavala je ljubav prema Bogu i prema bližnjima. Nadamo se da će ga Gospodin primiti u svoje naručje kao vjernog i poniznog radnika Božjeg vinograda”, zaključio je mons. Fazekas, a izvijestio je Tiskovni ured Subotičke biskupije. /IKA/

Subotička biskupija na društvenim mrežama

Subotička biskupija otvorila je svoju Facebook stranicu i kanal na platformi YouTube te račun na Instagramu, a uskoro će biti dostupna i nova mrežna stranica, izvijestio je 20. prosinca Tiskovni ured Subotičke biskupije.

„Subotička biskupija, koja okuplja najveći broj katolika na teritoriju Republike Srbije, nastoji uhvatiti korak s iznimno dinamičnim promjenama u svijetu i u virtualnim prostorima. Nova vremena traže i nove načine naviještanja evanđelja, a otvorenost prema novim komunikacijskim mogućnostima može otvoriti vrata tako željenom dijalogu Crkve sa svijetom posredstvom medija. Zbog toga je Subotička biskupija odlučila napraviti iskorak u svijet

društvenih mreža”, istaknuli su iz Subotičke biskupije.

Objavljeni sadržaji dostupni su na mađarskom i hrvatskom jeziku, kao i na drugim jezicima koji se koriste u Subotičkoj biskupiji. /TU Subotičke biskupije/

Ekumenska tribina u Subotici: „Možemo skupa”

Ekumenska tribina „Kršćani zajedno” održana Eje prigodom Molitvene osmine za jedinstvo kršćana 22. siječnja u Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici.

Na razgovoru o ekumenizmu među konfesijama susreli su se gvardijan franjevačkog samostana u Subotici fra **Zdenko Gruber**, subotički paroh protorej otac **Dragan Stokin**, svećenik Reformatske crkve u Subotici **László Harangozó** i župnik u Temerinu vlč. **dr. Tibor Szöllősi**. U pozdravnom dijelu nazočnima se obratio apostolski upravitelj Subotičke biskupije **mons. Ferenc Fazekas** koji je, među ostalim, naglasio: „Kada je molitvena osmina, nekako je čovjek pomalo i žalostan jer smo razdvojeni, ali to vrijeme u nama ujedno budi nadu da se ipak trudimo oko jedinstva. To je prigoda za zbližavanje. Sigurno je da su temelji naše kršćanske vjere zajednički te tako gledano po vjeri bliži smo jedni drugima nego li što smo udaljeni.”

Nakon kratkog izlaganja predstavnika raznih konfesija, uslijedio je dijalog s prisutnim vjernicima, koji su imali priliku pitati ili iznijeti svoje iskustvo na tu temu. Svi su se složili oko istoga da je taj dijalog i te kako potreban kako bi svi zajedno mogli u svojoj različitosti rasti u zajedništvu i jedinstvu.

„Mislim da je jako dobro što smo se našli. Važno je da prepoznamo ono što je dobro jedni kod drugih, da se damo obogatiti onim što je

dobro. To je pravi put, jer mi jesmo jedna Crkva koja ne živi to što jest – to bi rekao da je naša dijagnoza”, istaknuo je fra Gruber i pojasnio kako vremena nisu naša, nego je naše da se zalažemo, da sijemo dobro. Također, tom prilikom podsjetio je da mnogo dobrih plodova baštinito od generacija koje su bile prije nas. Naše je da sada sijemo, a plodovi će doći kada budu trebali. Istaknuo je kako je to pozitivna budućnost te da na putu približavanja trebamo raditi na sebi, na svetosti i moliti za zajedništvo u svakodnevnom životu.

Razgovor je tijekom večeri vodio moderator vlč. **mr. Mirko Štefković**. /Ž.V.; Tiskovni ured Subotičke biskupije; foto: Attila Kovács / Subotička biskupija/

Izabrani i imenovani novi dekani Srijemske biskupije

Biskup koadjutor srijemski Fabijan Svalina susreo se 20. prosinca 2022. u Srijemskoj Mitrovici s novoimenovanim dekanima i uručio im dekrete o imenovanju.

Svim dekanima na području Srijemske biskupije istekao je mandat još prije dvije godine, no zbog pandemije koronavirusa i eoidemijskih mjera svi su ostali vršitelji dužnosti dekani, s obzirom na to da se nisu održavali

novi skupovi ni izbori. Nakon propisanih izbora ove jeseni, svećenici Srijemskomitrovačkog, Zemunskog i Petrovaradinskog dekanata na jesenskim koronama, prema Pravilniku o dekanskoj službi, izabrali su i potom predložili biskupu tri imena za novog dekana od kojih je biskup onda i imenovao nove dekane.

Dekanom Petrovaradinskog dekanata imenovan je **preč. Ivan Rajković**, župnik u Župi Uzvišenja Sv. Križa u Petrovaradinu 2, rektor tekijskog svetišta te ekonom biskupije; za srijemskomitrovačkog dekana izabran je **preč. Nikica Bošnjaković**, župnik u Šidu i upravitelj župa Erdevik, Sot, Kukujevci, Gibarac i Morović; za dekana Zemunskog dekanata imenovan je **preč. Zdravko Čabarajac**, župnik u Golubincima. /srijembiskupija.rs/

Misa zadušnicu za papu emeritusa Benedikta XVI. u Beogradu

U beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije 12. siječnja otvorena je knjiga žalosti za pokojnoga papu emeritusa Benedikta XVI. u koju su se upisali biskupi biskupija u Srbiji, predstavnici civilne vlasti, članovi diplomatskog zbora te mnogobrojni vjernici. Istoga dana slavljen je i misa zadušnicu za pokojnog papu emeritusa Benedikta XVI., koju je predvodio beogradski nadbiskup Ladislav Németh.

U ime patrijarha srpskog **g. Porfirija** nazočio je episkop toplički **Petar**, vikarni episkop Njegove svetosti. Na misi je nazočio i **Gavrilo Grban** iz Uprave za suradnju s Crkvama i vjerskim zajednicama, kao i predstavnici civilne vlasti i članovi diplomatskog zbora.

„Njegova poniznost pokazala se i u primjeru kada je bio izabran za papu da to nije očekivao, jer je ispod reverende imao isti crni džemper koji je svakodnevno nosio”, rekao je nadbiskup govoreći o Benediktu XVI. „Dok je još bio kardinal, bio je povezan s ovom mjesnom Crkvom i upoznat s njezinom stvarnošću. Papa Benedikt u središte svoga života stavio služenje u poniznosti te njegovao i širio kreposti vjere, nade i ljubavi”, kazao je nadbiskup u propovijedi. /kc.org.rs/

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu proglašena za spomenik kulture

Na prijedlog Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Beograda, Vlada Srbije proglasila je crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu za kulturno dobro.

Zavod u priopćenju podsjeća da je temeljni kamen za crkvu u Zemunu položen 1785. godine, a da je 1794.

crkva stavljena pod krov. Sljedeće godine podignut je zvonik i posvećena je crkva. Obnovljena je 1817. godine, a temeljno restaurirana sredinom 19. stoljeća, kada je dobila novo kube zvonika. Crkva je jednobrodna građevina s poluoblíčastim svodom, apsidom i sakristijom na istočnoj strani i zvonikom iznad zapadnog ulaza. Oblikovana je u stilu klasicizma s dijelovima baroka. „Crkva Blažene Djevice Marije u Zemunu ima kulturno-povijesne i arhitektonsko-urbanističke vrijednosti u kontekstu beogradskog spomeničkog naslijeđa. Predstavlja markantno obilježje i značajnu spomeničku vrijednost prostorne kulturno-povijesne cjeline ‘Stara jezgra Zemuna’ koja je proglašena za kulturno dobro od velikog značaja za Republiku Srbiju 1979. godine”, ističe se u priopćenju. /H. R./

Počela služba zadarskog nadbiskupa mons. Milana Zgrablića

Apostolska nuncijatura u Republici Hrvatskoj priopćila je 14. siječnja u podne da je papa Franjo prihvatio odreknuće od službe zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, a dosadašnji nadbiskup koadjutor mons. Milan Zgrablić postao je zadarski nadbiskup sa svim pravima i dužnostima dijecezanskog biskupa.

Papa Franjo 7. travnja 2022. imenovao je novim nadbiskupom koadjutorom Zadarske nadbiskupije mons. Milana Zgrablića, svećenika Porečke i Pulske biskupije. Na spomendan Bezgrešnog Srca Marijina, 25. lipnja 2022. mons. Milan Zgrablić zaređen je za biskupa u zadarskoj katedrali sv. Stošije. U subotu, 14. siječnja 2023., na uoćnicu svetkovine Svete Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnice katedrale, Apostolska nuncijatura u Hrvatskoj (Prot. br. 1583/2023., od 12. siječnja 2023.) obavijestila je kako je prihvaćeno odreknuće od službe zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića. /IKA/

Umro je papa emeritus Benedikt XVI.

Papa emeritus Benedikt XVI. preminuo je u subotu 31. prosinca u 9.34 u samostanu Mater Ecclesiae u Vatikanu, priopćio je Tiskovni ured Svete stolice.

Od ponedjeljka ujutro 2. siječnja do srijede 4. siječnja 2023. tijelo pape emeritusa Benedikta XVI. bilo je izloženo u bazilici svetog Petra u Vatikanu kako bi se vjernici mogli oprostiti. Pogreb Benedikta XVI. održan je u četvrtak 5. siječnja 2023. u 9.30 sati na Trgu svetoga Petra u Vatikanu. Posljednjeg dana izlaganja tijela pokojnog Pape emeritusa vatikansku baziliku pohodili su deseci tisuća vjernika. Vatikanska žandarmerija izvijestila je da je baziliku od ponedjeljka do srijede u 19 sati, ukupno pohodilo gotovo 200 tisuća vjernika. Bazilika je bila otvorena do 19 sati, a nakon što su svi koji su do tada ušli iskazali počast, lijes je

zatvoren. Papa Franjo spomenuo se na općoj audijenciji u srijedu, 4. siječnja, svoga predšasnika, pape emeritusa Benedikta XVI: „Njegova oštromna i uljudna misao nije bila autoreferencijalna, nego crkvena, jer nas je uvijek htjela pratiti do susreta s Isusom. Isus, Raspeti i Uskrsli, Živi i Gospodin, bio je cilj kojem nas je papa Benedikt, ruku pod ruku, vodio. Neka nam pomogne otkriti u Kristu radost vjere i nadu življenja”, rekao je Papa na početku kateheze na redovnoj općoj audijenciji srijedom. Obred sprovoda u četvrtak, 5. siječnja, predvodio je Sveti Otac, a papa emeritus Benedikt XVI. tražio je da sve bude obilježeno jednostavnošću. Posljednje počivalište zemnih ostataka pape emeritusa Benedikta XVI. u Vatikanskim grotama od nedjelje 8. siječnja dostupno je posjetiteljima. /IKA/

Papa Franjo susreo se s Diplomatskim zborom pri Svetoj Stolici

Papa Franjo primio je u ponedjeljak 9. siječnja u audijenciju Diplomatski zbor pri Svetoj Stolici te je, između ostaloga, zatražio da se prekine „besmisleni sukob” u Ukrajini i da se ukine smrtna kazna, počevši od Irana.

Rat u Ukrajini te smrt i razaranje koje ostavlja iza sebe, s ljudima koji ne umiru samo od bombā nego od gladi i hladnoće. Političke napetosti u Brazilu, ali i u Peru u Haitiju, nasilje između Izraelaca i Palestinaca, smrtna kazna u Iranu te isključivanje žena iz sustava obrazovanja u Afganistanu, tragedije mučeničke Sirije i Jemena sa stanovništvom desetkovanim minama, terorizam u Africi, sukobi u južnom Kavkazu, društvena, gospodarska i politička kriza Libanona te tragedija migracija koja je od Mediterana učinila groblje bile su teme govora Svetoga Oca. „Uvijek je potrebno prevladati jednostranu logiku i zauzeti se na izgradnji općega dobra. Zajedno možemo učiniti mnogo dobra”, kazao je papa Franjo. /IKA/

Ukrajinski katolički biskupi pozvali na molitvu za obraćenje Rusije

Katolički biskupi u Ukrajini pozvali su na molitvu za obraćenje Rusije u poruci objavljenoj za Novu godinu, 1. siječnja.

U susjednoj Rusiji još uvijek vlada „isti mentalitet i teroristička vizija” kao i u Sovjetskom Savezu, koja cilja na to da „porobi slobodnu i neovisnu Ukrajinu”, piše u zajedničkoj izjavi ukrajinskih biskupa. Izjava ukrajinskih biskupa upućena je u povodu stote obljetnice osnutka Sovjetskog Saveza. Mora se odati počast milijunima žrtava komunističkog moskovskog režima i izraziti im se poštovanje sjećanjem na njihovu sudbinu, poručili su ukrajinski biskupi. /IKA/

Godišnji koncert HKDP-a „Jelačić“

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić“ iz Petrovaradina priredilo je 2. prosinca 2022. godine godišnji koncert.

U programu su sudjelovali pjevački zbor i klapa „Jelačića“ i gosti iz Velike Gorice – KUD „Gradići“. Koncert je održan u maloj dvorani novosadskog Spensa. Smjenjivale su se skladbe Davorina Jenka, Josipa Slavenskog, skladbe u obradi Franje Štefanovića, dalmatinske pjesme, a koncert su otvorili gosti iz Velike Gorice igrama i plesovima iz Zagorja.

„Nazorov“ 86. rođendan

Godišnjim koncertom održanim 3. prosinca 2022. godine u Hrvatskom domu u Somboru, na kojem je prikazan rad svih sekcija društva, Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ iz Sombora obilježilo je 86. obljetnicu.

Godišnji koncert otvorili su folklorasi splotom igara iz Šumadije, predstavili su se učenici koji pohađaju izborni predmet *Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture*, članovi pjevačkog zbora, dramske sekcije i na kraju ponovno folklor koji je večer završio efektnom izvedbom bunjevačkih plesova. Tijekom koncerta podneseno je i detaljno izvješće o četverogodišnjem projektu digitalizacije arhivske građe Društva kojim je više od 20.000 dokumenata, fotografija i plakata iz duge povijesti tog Društva pohranjeno na serveru. Za 86. obljetnicu tiskan je 100. broj *Miroljuba*, periodičnog glasila koje hrvatska udruga tiska od 1998. godine.

Desetljeće pjesme i nastupa

Svečani godišnji koncert HKUPD-a „Stanislav Prepek“ održan je 3. prosinca 2022. godine u maloj dvorani Spensa u Novom Sadu kojim je ujedno obilježena deseta obljetnica postojanja i rada Ženske pjevačke skupine te udruge.

U programu izvedeno je 20 skladba. Prepekov zbor nastupio je pod ravnanjem **Dobrivoja Jankovića**, a u dijelu programa pratili su ih i posebni gosti večeri – veteranski tamburaški orkestar Tamburaškog centra „Cveta Sladić Čiča“ iz Novog Sada pod ravnanjem **Zorana Bugarskog Brice**. Također, publika je imala priliku pogledati i monodramu „Sretan rođendan“ u izvedbi amaterske glumice i pjesnikinje **Branke Dačević**. Inače, Ženska pjevačka skupina udruge već deset godina crpi i nadahnjuje svoj repertoar pjesmama iz Srijema, Slavonije, Baranje, Posavine, Podravine, Zagorja, Međimurja, Dalmacije i drugih krajeva. Osim nastupa u Srbiji, gostovali su i u Hrvatskoj, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji.

Klapa i mandolinski sastav „Barun“ u Žedniku i Tavankutu

Klapa „Barun“ i mandolinski sastav „Barun“ iz Hrvatske gostovali su 9. i 10. prosinca 2022. godine u Žedniku i Tavankutu, gdje su održali adventske koncerte. Prvi koncert održali su u crkvi svetog Marka Evanđelista u Žedniku, a sutradan nastupili su u Tavankutu, u Domu kulture. Uz tradicionalne klapske, na programu su bile i prigodne božićne skladbe.

Iako je to naznačeno u njihovim imenima, zanimljivo je da klapu i mandolinski sastav u potpunosti čine članovi obitelji Barun iz Svete Nedelje pokraj Zagreba. Naime, u toj obitelji ima devetorica braće i tri sestre, koji ukupno imaju 36-ero djece. Klapa je osnovana 2007. radi njegovanja izvorne i skladane klapske pjesme, pučke duhovne glazbe i duhovne glazbe. Trenutno je čine petorica braće – **Josip, Ivan, Tvrtko, Domagoj i Mihovil** te dvojica nećaka – **Lobel i Roko**. Umjetnički voditelj klape trenutno je maestro **Dražen Kurilovčan**, inače bivši dugogodišnji voditelj „Lada“. Mandolinski sastav „Barun“ pak djeluje od 2013. godine pod vodstvom **Marija Kulišića**, a članovi su: **Lobel, Mia, Luca, Mislav, Toma, Lina, Mihael, Rafaela**,

Gabrijel i Judita. Domaćin koncerta u Žedniku bila je Župa sv. Marka Evanđelista, a u Tavankutu mjesni HKPD „Matija Gubec”.

Božićni koncert u Monoštoru

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata „Bodrog” priredilo je 11. prosinca 2022. božićni koncert – „Srićna noć je prispila”.

U programu su sudjelovali članovi Bodroga, i to ŽPS „Kraljice Bodroga”, MPS „Bodroški bećari”, najmlađi članovi udruge, učenici odjela tambure kao i gosti iz Sombora, pjevački zbor HKUD-a „Vladimir Nazor”. Program je pripremila **Anita Đipanov Marijanović**, vodila **Andrea Matin**, a sve je na orguljama pratio **Nikola Čutura**.

Još jedan poseban godišnji koncert izvođačkog ansambla HKC-a „Bunjevačko kolo”

Godišnji koncert izvođačkog ansambla HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice pod naslovom „Memento 2” održan je 12. i 13. prosinca 2022. u Velikoj dvorani Centra. Bio je to svojevrsni nastavak prošlogodišnjeg koncerta (Memento), uz poruke: „Pamti! Sjećaj se! Misli na!”.

Taj put u središtu su bile bunjevačke igre, no prikazane kroz običaje, blagdane, tugu i radost čovjeka. Cijelu jednu godinu prikazali su u 13 točaka, koje su se međusobno nadovezivale te se na trenutke taj godišnji koncert folklor mogao doživjeti i kao kazališna predstava. Koncert je osmislio i za nastup plesače pripremio koreograf i umjetnički voditelj Folklornog odjela HKC-a „Bunjevačko kolo” **Marin Jaramazović** koji je i taj put pomaknuo granice. Za višeglasno pjevanje bila je zadužena **Ines Bajić** dok je orkestar pripremio korepetitor Centra **Luka Sudarević**. Na pozornici je

nastupilo više od 60 izvođača te se povremeno mogao steći dojam kako im je pozornica premala. Vjerojatno je to bio i jedan od razloga što je dječji folklorni ansambl Centra imao odvojeni godišnji koncert koji je priređen 19. i 20. prosinca 2022. godine.

Susret betlemaša u Surčinu

U projektu „Božić u Surčinu” Hrvatska čitaonica „Fischer” priredila je 28. prosinca 2022. godine u prostorijama udruge II. godišnji susret betlemaša, autorice **Katice Naglič**.

Taj običaj svrstan je u nematerijalnu kulturnu baštinu Hrvata u Vojvodini. Kroz dramski prikaz betlemaša predstavljene su božićne pjesme koje betlemaši iz Srijema pjevaju pri obilasku kuća na Badnji dan navečer u crkvi. Manifestacija „Božić u Surčinu”, održava se

pod pokroviteljstvom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Kraljci u Rumi

Članovi HKPD-a „Matija Gubec” iz Rume u okviru ophoda kraljaca organizirali su 14. siječnja igranku u prostorijama Društva. Tom prigodom predstavili su se ovogodišnji kraljci.

Ophod kraljaca karakterističan je za rumsku općinu i uvršten je kao dio nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji. Na blagdan Sveta tri kralja neoženjeni mladići tzv. kraljci, posebno odjeveni za tu priliku (sa šeširima ukrašenim novogodišnjim ukrasima), nakon misnog slavlja u crkvi, obilaze obitelji u Rumi i okolnim mjestima i pjesmom „Narodi nam se Kralj nebeski” javljaju radosnu vijest o rođenju Isusa Krista. Domaćini tada kraljce čašćavaju suhim kobasicama, vinom, novčanim i drugim darovima. Od sakupljenog novca kraljci tjedan dana kasnije organiziraju igranku u prostorijama Društva.

Državno odlikovanje našem rektoru

Veliku radost priličilo nam je vijest da je naš ravnatelj i rektor sjemeništa mons. József Miocs od predsjednika Republike Mađarske primio odlikovanje. Monsinjur Miocs odlikovan je viteškim križem kao zaslugom za svoj pedesetogodišnji rad kao profesor, odgojitelj i ravnatelj jedine crkvene srednjoškolske

ustanove na našim prostorima. Svi mi dobro znamo koliko toga čini za nas do bi nam u „Paulinum” bilo što bolje i svrsishodnije. „Paulinum” je njegovim trudom i brigom postao jedna od poznatih i poštovanih ustanova u našem gradu. To visoko odlikovanje mons. József Miocs primio je u Generalnom konzulatu Republike Mađarske u Subotici, iz ruke generalne konzulice dr. Esztere Csallókózi. Našem rektoru od srca čestitamo i zahvaljujemo za svako dobro djelo koje čini za nas i za našu ustanovu.

Povratak paulinaca s blagdana i ferija

Prekid nastave i rada u gimnaziji i sjemeništu „Paulinum” bilo je, kao i u svim školama, 23. prosinca prošle godine. Božićno-novogodišnje ferije ujedno su i polugodišnji raspust koji je trajao tri tjedna. Nakon blagdana i ferija, učenici su se vratili u svoje škole i internate pa tako i paulinci. Dana 16. siječnja učenici i sjemeništarci ponovno su oživjeli prostorije sjemeništa i škole, radosno govoreći o svojim doživljajima i provedenim danima u svojim domovima i u okviru svojih obitelji.

Siječanj je značajan mjesec za paulince zbog polugodišta u školi, dana klanjanja i dana duhovnosti. U tom mjesecu najznačajniji je Dan „Paulinuma” 25. siječnja – Dan obraćenja sv. Pavla apostola, imenovatelja škole i sjemeništa. Toga dana slavimo dan

škole i proštenje sjemenišne kapele. U prošlim godinama zbog pandemije sve to bilo je jako skromno, ali ove godine držat ćemo prema tradiciji.

Dan „Paulinuma”

Naša gimnazija i sjemenište slave 25. siječnja, na Sv. Pavla apostola, Dan škole i proštenje sjemenišne kapele. Prijepodne u 10 sati slavljen je dvojezična sveta misa, koju je služio biskup gost i odgojitelji sjemeništa-kolegija. Ove godine „Paulinum” proslavlja 60. obljetnicu postojanja i djelovanja. Poslije svete mise održan je kratki program sjećanja na tu obljetnicu.

In memoriam

Prof. Izabella Süli

U 92. godini života, okrijepljena svetim sakramentima umirućih, na Božić, 25. prosinca, preminula je naša bivša profesorica Izabella Süli. Pokojnica je u posljednjim godinama svoga aktivnoga rada u državnim školama počela raditi i u našoj gimnaziji. Neumorno je radila deset godina kao profesorica mađarskog jezika i književnosti. Tijekom svoga rada nesebično je darivala svoje znanje i iskustvo, bez obzira na radno vrijeme u školi. Voljena od učenika i cijenjena od profesorskog kolegija, ostat će nam u trajnoj i lijepoj uspomeni. Da je preminula na dan Kristova rođendana dar je Božji vjernoj službenici koja je sav svoj život i rad posvetila za dobrobit djece i učenika. Ispraćaj bivše profesorice bio je 29. prosinca na Bajskom groblju iz Pejićeve kapele. Na sahrani, osim članova obitelji, bili su prisutni profesori, odgojitelji i učenici „Paulinuma” te su na taj način posljednji put iskazali počast i zahvalu za sve što je učinila za našu ustanovu. Za pokoj duši bivše profesorice u sjemenišnoj kapeli sv. misu zadušnicu prikazao je rektor zavoda „Paulinum”. *Requiem aeternam dona ei Domine.*

Caritas Zrenjanin ima novog ravnatelja

Caritas Zrenjanin suočava se s promjenom na svom vrhu, s obzirom na to da dugogodišnji ravnatelj tog biskupijskog Caritasa, **Tibor Halmai**, odlazi u mirovinu. Na dužnost novog ravnatelja stupio je **vlč. Alen Palatinus**, župnik iz Vršca. Službena primopredaja dužnosti izvršena je 17. siječnja u prostorijama Caritasa Zrenjanin, u prisustvu ravnatelja Caritasa Srbije, oca **Mihaija Gherghela**.

„Sa zahvalnošću se sjećamo svih doprinosa koje je gospodin Halmai dao tijekom svog mandata i u ime čitavog Caritasa želim mu sretnu i ispunjenu mirovinu. Neka mu Gospodin podari dobro zdravlje da u svojoj mirovini uživa mnogo godina. U isto vrijeme, molimo za Božji blagoslov u radu i podršku preuzvišenom vlč. Alenu u njegovoj novoj ulozi ravnatelja Caritasa Zrenjanin. Vjerujemo da će njegova energija i entuzijazam u velikoj mjeri pridonijeti da Caritas Zrenjanin nastavi s ispunjenjem svoje misije i da će, zajedno sa svojim timom, uspješno odgovoriti na sve izazove s kojima se bude suočavao. Molimo Gospodina da mu

podari dovoljno ljubavi, umijeća i snage za obavljanje te odgovorne funkcije”, izjavio je otac Mihai, direktor Caritasa Srbije.

Paketići za djecu

Sretni smo i zahvalni na prilici da novogodišnjim paketićima obradujemo 200 djece migranata smještenih u kampovima u Šidu, Krnjači, Bujanovcu i Vranju. Tom prilikom predstavnici Caritasa Srijem podijelili su 50 paketića mjesnoj socijalno ugroženoj djeci u Šidu, dok je Caritas Beogradske nadbiskupije 50 paketića donirao Prihvatilištu za djecu Beograda. Paketići su sadržavali slatkiše, šalove i kape. Ta akcija provedena je projektom *AFFECTION (A Future For Every Child Through Inclusion in Our Neighborhood)* regionalnog

projekta koji financira Ministarstvo unutarnjih poslova Austrije. Cilj projekta *AFFECTION* jest unapređenje društvene i humanitarne situacije, kao i potpora i olakšan pristup školovanju prvenstveno djece i mladih migranata do 21 godine starosti, kao i podrška lokalnoj djeci iz socijalno ugroženih obitelji u mjestima u kojima se nalaze izbjeglički kampovi.

Zahvaljujući podršci kompanija OMV i Atlantic Group, Caritas je bio u mogućnosti novogodišnjim slatkim paketićima obradovati i stotinjak socijalno ugrožene i djece u osjetljivom položaju iz Zrenjaninske biskupije i Eparhije svetog Nikolaja. Veliko hvala našim donatorima i dobrotvorima!

Časna sestra Berhmana Katić, redovnica Družbe Milosrdnih sestara Sv. Križa

Odgajati djecu da imaju oko i srce za siromahe

Zv.: Povodom Dana grada Vinkovaca dobili ste nagradu za humanitarni rad. S tim aktivnostima započeli ste prilično davno. Kakva iskustva imate, tko su bili, tko su korisnici i kako dolazite do njih?

S. Berhmana Katić: Da, povod je bio susret s jednom ženom na ulici koja mi je prišla i zamolila komadić kruha. Kako nisam imala novaca da ga kupim, ušla sam u prvu pekarnu i zamolila da mi pozovu odgovornu osobu (kasnije sam uvijek tražila one koji su glavni) i zamolila mogu li za tu ženu dobiti kruha. Od tada je sve započelo i razvilo se na začuđujući način. Od toga dana pa do danas tri pekarnice svaki ponedjeljak i petak daruju preostali kruh. Tada sam još bila aktivna u školi i nije mi bilo teško doći do ljudi. Jednostavno sam pitala može li mi netko pomoći i ljudi su se odazivali, jer mi nije bilo jednostavno ni lako nekada i u noć obilaziti siromahe i dijeliti kruh. U školi sam došla do mladih koji mi i danas pomažu. Nismo imali nikakve prostore pa sam otišla do gradonačelnika i on nam je ustupio prostor u Mjesnom domu „Centar” gdje još i danas imamo svoje mjesto. Kako ljudi stanuju u stambenim blokovima, međusobno se poznaju i znaju tko je siromašan i pošalju ih k meni. Jedni drugima kažu i tako dolaze. Osim tih triju pekarnica, ponedjeljkom od Vukovarsko-srijemske županije dobijemo jednu svotu novca za koju onda možemo kupiti i druge potrepštine. Ali to nadilazi naše snage i nije u velikom opsegu. Prednost dajemo obiteljima s više djece i stvarnim siromasima. Jako dobro surađujemo sa župnicima i svećenicima. Njima dostavimo određene stvari, a oni nađu ljude koji će to razdijeliti onima kojima je potrebno. Tako „Kruh milosrđa” dođe do stvarno potrebitih. Nikoga ne pitamo tko je i zašto je siromašan. Nikada nisam radila bez dozvole svojih redovničkih poglavara niti bez dozvole župnika i to donosi blagoslov.

Tako su i ljudi prepoznali naš rad i zalaganje za siromahe pa sam za Dan grada Vinkovaca 2013. godine dobila priznanje

Berhmana Katić rođena je u malom bačkom mjestu Bođani 16. lipnja 1946. godine, od oca Stjepana, koji je po zanimanju bio ribar, i majke Mare rođ. Lapaji, kućanice. Krštena je na ime Marta u crkvi sv. Ilije u Bođanima. Prva četiri razreda osnovne škole pohađala je u rodnom mjestu, a ostale u Vajskoj. Srednju gumarsku školu upisala je u Borovu Naselju i stanovala ondje u učeničkom domu, jer su roditelji željeli da u budućnosti može samoj sebi

zaslužiti kruh. Nakon završene škole morala je raditi dvije godine u Kombinat „Borovo”, kako bi vratila stipendiju. „Svi su znali da sam vjernica i zbog toga nisam mogla raditi u proizvodnji, nego samo pomoćne poslove. Nedjeljom sam, pješice, jer nisam imala novaca za autobus, odlazila u franjevački samostan u Vukovar na sv. misu. Tu sam upoznala sestre Sv. Križa. Poželjela sam stupiti u samostan, ali morala sam još čekati. Duhovno me vodio p. Flavijan Šolc i podržavala s. Jasenka Čutek. U Treći franjevački red primio me je p. Damjan Damjanović, koji ga je tada vodio. Božji poziv bio je jači od svih prepreka i u samostan u Đakovu stupila sam 18. srpnja 1965. godine. Još kao kandidatice završila sam trogodišnju katehetsku školu i učila svirati. Prve zavjete položila sam 22. travnja 1972. i u svojstvu katehistice-vjeroučiteljice radila na više mjesta – u Drenovcima, Otoku, Sikirevcima, Vrbanji, Vinkovcima. Kada je vjeronauk ušao u školu, imala sam punu satnicu, a u župama vodila sam liturgijsko pjevanje. Nakon završenog aktivnog radnog staža u školi, Božja Providnost pobrinula se i povjerila mi, dozvolom mojih redovničkih poglavara, brigu za siromahe, što sam uvijek i ranije nastojala činiti. Sada je to dobilo novi oblik”

Katehetska škola 1969. – pva slijeva s. Berhmana-kandidatica

– zlatnu plaketu „Grb grada Vinkovaca” za taj humanitarni rad. Priznanje je to ne samo meni nego i mojoj zajednici, provinciji i svima onima koji mi pomažu i koji sa mnom rade. Lijep je to osjećaj, ali još ljepše je kad doživim zahvalno lice siromaha kojima smo pomogli.

Zv.: Kako „operacionalizirati” zapovijed ljubavi u današnjem svijetu gdje je sve manje za nju mjesta? Kako ne zaobići potrebite, kako da svijet osjeti da su kršćani oni koji ispunjavaju zapovijed ljubavi?

S. Berhmana Katić: Vrlo jednostavno. Imati osjećaja za siromaha i ne sramiti se pomagati siromasima, pa makar i ne bili pravi potrebni. Bog će nagraditi svaku žrtvu, svaku pomoć i to će vremenom i ljudi prepoznati. Nije važno ako nas netko i iskoristi. Možda će mu to biti na spasenje ili će se nekada sjetiti da i sam nekome pomogne. Kada je naš utemeljitelj kapucin o. Teodozije umro, ostali su mnogi dugovi jer nije gledao na to kome pomaže pa su ga mnogi iskorištavali. Ali bl. Majka Marija Terezija Scherer preuzela je sa sestrama na sebe te dugove i otplatila ih, jer je znala da je on imao veliko srce za siromahe. U tom duhu i ja i svaka sestra nastojimo djelovati.

Zv.: Što bi obitelji mogle učiniti za siromašne, a što kršćanske zajednice?

Potrebno je imati osjećaja za siromaha i ne sramiti se pomagati siromasima, pa makar i ne bili pravi potrebni. Bog će nagraditi svaku žrtvu, svaku pomoć i to će vremenom i ljudi prepoznati. Nije važno ako nas netko i iskoristi. Možda će mu to biti na spasenje ili će se nekada sjetiti da i sam nekome pomogne

S. Berhmana Katić: To se pitanje nastavlja na prethodno. Djecu treba odgajati tako da imaju oko i srce za siromaha. Treba ih nekada povesti do onih koji nemaju, da vide kako oni žive i naučiti ih dijeliti – ne samo materijalna nego i duhovna dobra, dobrotu, radost, milosrđe, ljubav. Bilo bi u obiteljima više mira i sloge. Uglavnom u župama postoje razne udruge koje su angažirane oko pomaganja. Kršćanska zajednica treba otvoriti uho za poticaje Duha Svetoga i onda će se događati čuda dobrote.

Zv.: Vaših 50 godina zavjeta nose, pretpostavljamo, kao i kod drugih obljetnica pečat i iskustvo vremena koje prolazi. Kada se osvrnete na sve te godine i Vaš život u redovničkoj zajednici, koje poruke biste mogli prenijeti nama, uglavnom laicima?

S. Berhmana Katić: U svom redovničkom pozivu vrlo sam sretna. Nisam nostalgična što je vrijeme prošlo i što sve prolazi. I tako nismo stalno na ovoj zemlji. Pedeset i više godina je prošlo u času! Vrlo sam zahvalna dragom Bogu i mojim roditeljima što su mi darovali život, na redovničkom pozivu, na svemu što sam tijekom svih tih godina mogla učiniti. Mislim da svaki čovjek treba biti zahvalan za dar života, za sposobnosti koje mu je Bog dao, za mnogo toga što ima u životu, pa i za teškoće – iako se možda neki neće sa mnom složiti, da i za nevolje treba zahvaliti. Ako ih primimo iz Božje ruke, donose nam milost i radost u vjeri.

Mislim da svaki čovjek treba biti zahvalan za dar života, za sposobnosti koje mu je Bog dao, za mnogo toga što ima u životu, pa i za teškoće – iako se možda neki neće sa mnom složiti, da i za nevolje treba zahvaliti. Ako ih primimo iz Božje ruke, donose nam milost i radost u vjeri

Zv.: Nadovezujući se na prethodno pitanje: laici često imaju ograničena znanja pa i predrasude u vezi sa životom u redovničkoj zajednici. Zašto je to tako? Ima li načina da se ta slika popravi?

S. Berhmana Katić: To je tajna vjere, rekla bih. Redovništvo za ljude izgleda kao nešto nedostižno i neki kažu da to nije „normalan način života” iako to baš ne razumijem. Isus je rekao da su neki nesposobni živjeti obiteljski život zbog raznih bolesti ili drugih razloga, a neki sebe onesposobiše radi kraljevstva nebeskoga – i dodao je: „Tko može shvatiti neka shvati”, a ja bih dodala: tko ne može, neka se i ne muči razumjeti nerazumljivo. Ni apostole nisu mnogi razumjeli, a ako slijedimo Isusa, onda neće ni nas razumjeti. To je stvar slobode odlučivanja osobe i njezine ustrajnosti. Neki su se vratili s toga započetog puta i znaju biti vrlo nezadovoljni pa se onda i neki drugi pokolebaju. Ne suditi redovnički život po pojedincima koji nisu našli svoje mjesto u redovničkom životu i biti objektivan. Ali to su subjektivni doživljaji i svaka osoba sve doživljava na svoj način. Treba čitati evanđelje da se mnogo toga, pa i redovništvo, može razumjeti.

Zv.: Družba Milosrdnih sestara Sv. Križa ima relativno stabilan broj novih zvanja, od kojih su neka i iz naših krajeva, iz Vojvodine. U čemu je „tajna” Vaše družbe?

S. Berhmana Katić: Tajna je u Božjem pozivu. U redovništvo se nikoga ne može prisiliti. Mi smo zahvalne dragom Bogu za svaku djevojku koja se opredijeli slijediti Isusa na način Milosrdnih sestara Sv. Križa. Naravno da smo i mi samo ljudi koji se trude oko svetosti i nekada uspijevaju više ili manje, nekada se teško probijaju do sveta života, ali ne odustaju. I to je važno – ne odustati slijediti Isusa. U tome se ne može uspjeti bez molitve – zajedničke, za koju je naša utemeljiteljica rekla da „ima veliku snagu”, i osobne. Naš život isprepleten je molitvom i radom. Svakodnevna klanjanja pomažu nam na tom putu i u ustrajnosti, svaki dan imamo milost sv. mise i to je središte našega života. Kao što je crkva srce svake redovničke zajednice.

Filijala u Drenovcima 1974. godine

Djecu treba odgajati tako da imaju oko i srce za siromaha. Treba ih nekada povesti do onih koji nemaju, da vide kako oni žive i naučiti ih dijeliti – ne samo materijalna nego i duhovna dobra, dobrotu, radost, milosrđe, ljubav. Bilo bi u obiteljima više mira i sloge

Liturgijska proslava zlatne obljetnice zavjeta 12 časnih sestara u Đakovu

Svojim službama označile su pola stoljeća povijesti Crkve u Hrvatskoj, BiH i Srbiji

Zlatni jubilej vjernosti Gospodinu tijekom 50 godina življenja redovničkih zavjeta, 25. lipnja 2022. proslavilo je 12 Milosrdnih sestara Sv. Križa, među kojima i s. Berhmana Katić, podrijetlom iz Bođana.

Euharistijsko slavlje predvodio je Ivan Ćurić, pomoćni biskup đakovačko-osječki, u koncelecijaciji s

Marinom Srakićem, nadbiskupom u miru, i u zajedništvu s nekoliko svećenika. Stavljajući na početku homilije slavlje zlatnih jubileja u ozračje liturgijskoga slavlja Rođenja sv. Ivana Krstitelja, biskup Ćurić rekao je: „Kako se zapravo lijepo, svima nama na duhovnu korist, u ovogodišnje slavlje zlatnih redovničkih jubileja uklapa svetkovina rođenja Gospodinova preteče, sv. Ivana Krstitelja – onoga čije je proročke riječi *Evo Jaganjca Božjeg* Crkva htjela razmatrati svakoga dana, svaki put kad se sabire oko oltara i obnavlja Kristovu žrtvu našega spasenja.”

U svjetlu Krstiteljeva primjera, mons. Ćurić ocrtao je i značenje redovničkih zavjeta koji su u našem svijetu trajan znak, što upućuje na savez i zajedništvo s Bogom, uvijek zauzeti za čovjeka, „kako nas i u naše vrijeme poziva Crkva glasom II. vatikanskoga koncila, pozivajući nas da s najdubljom sućuti i solidarnosti pristupamo

‘radosti i nadi, žalosti i tjeskobi ljudi našega vremena’ (usp. GS, 1). Upravo u tom ‘pokoncilskom’ vremenu započinjale su svoju formaciju i redovnički život ovogodišnje sestre ‘jubilarke’, naznačio je propovjednik.

Osvrćući se na slavlje jubileja, biskup Ćurić rekao je: „Kako nam sasvim konkretan mozaik života i poziva u krilu Crkve donosi to jubilejsko slavlje 12 sestara redovnica Sv. Križa. Znakovit je – i one same vele – njihov broj 12. Svojim su službama, zapravo djelima svog redovničkoga ‘apostolata’ označile pola stoljeća povijesti Crkve u našim krajevima. Rođene i stasale u raznim krajevima – od obitelji i župnih zajednica na području naše nadbiskupije do drugih krajeva Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije. A kasnije su svojim djelovanjem u raznim službama obuhvatile još širi prostor – od sjedišta Hrvatske provincije ovdje, u gradu Đakovu, do Zagreba i Rijeke, od Srijemske Mitrovice do Janjeva, od Visa do Staroga Bara te Germeringa u Bavarskoj.”

Kratko je potom ocrtao i geslo ovogodišnjih jubilarke „Bogu hvala!”, u kojem „ne prepoznavamo tek pogled unazad, bilancu dosadašnjih većih ili manjih uspjeha, već sa zahvalnošću na koju nas upućuje apostol Pavao riječima: *Što imaš, a da nisi primio?* (1 Kor 4, 7) te jasnim pozivom: *Zahvalni budite!*, želimo prepoznati sasvim osobna iskustva djela Božje ljubavi. Naši jubileji uvijek imaju svoja izvorna, biblijska nadahnuća, onako kako je to svojedobno u svojoj propovijedi u Zagrebu 1995. godine u središte stavio naš blagopokojni biskup Ćiril, u slavlju zlatnoga svećeničkog jubileja sluge Božjega kardinala Franje Kuharića, započinjući biblijskim riječima: ‘To neka vam bude jubilej, oprosna godina!’ (usp. Lev 25, 8-11), tj. svečano i posebno vrijeme koje nas podsjeća na temeljni vjernički stav i istinu: ‘Sve pripada Bogu, Gospodinu!’ U njemu je naš život i sva naša djela, naš poziv, naša nada i naša vječnost”, zaključio je biskup Ćurić. /www.sestre-sv-kriza.hr/

Zv.: Rođeni ste u Bačkoj, gdje su Milosrdne sestre Sv. Križa djelovale u nekoliko samostana do prije tridesetak godina, no tada su napustile te prostore. Mislite li da je u nekom trenutku moguć povratak sestara u Bačku?

S. Berhmana Katić: Da, zajednica Milosrdnih sestara Sv. Križa u Vojvodini svojevremeno imala je 17 filijala – od rada u bolnicama do pastorala na nekim župama. Je li povratak moguć? Bogu ništa nije nemoguće – rekao je anđeo Gabrijel Mariji za sv. Elizabetu. Ako to bude Božja volja i Božji plan, On će naći načina i ljude da to i učini.

Zv.: Dolazite li i dalje u Bođane i kakve dojmove možete podijeliti s nama o svojem rodnom kraju?

S. Berhmana Katić: Ne idem više često u Bođane. Tata je tamo pokopan pa sam za blagdan Svih svetih išla s bratom, ali otkada je i on umro, ne idem tako često. Obvezno smo išli za Sv. Iliju. Kada dođem u Vukovar, zagledam se preko Dunava i sjećam djetinjstva, svih s kojima sam dijelila život. Naučila sam živjeti i moliti u dvjema crkvama, naučila sam živjeti s drugim ljudima. Naučila sam odlaziti u manastir. Volim sve ljude i za sve molim. Nemam više rodbine u selu, ali rado se svih sjećam – obvezno obidjem Provalu – jezero, sjetim se školskih dana. I svoje zvanje zahvaljujem obiteljskom odgoju u selu, pohađanju crkve, primanju sakramenata.

Nedjelja, 5. 2. 2023.

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Iz 58,7-10; 1 Kor 2,1-5; Mt 5, 13-16

Velika je istina da se ne može sakriti grad koji leži na gori. Ne toliko u doslovnom, prostornom smislu, koliko i u onom dubljem, intimnijem smislu. Ono što činimo „u naša četiri zida” ne tiče se samo ta četiri zida. Naše navike, stavovi, borbe i sve što nosimo sa sobom, nosimo svugdje i vide se svugdje. Sve što u tajnosti činimo, dobro ili zlo, na neki način, prije ili kasnije, očituje se na van. Borimo se i u tajnosti biti Isusovi, „u svoja četiri zida”.

Nedjelja, 12. 2. 2023.

ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Sir 15, 16-21; Ps 119, 1-2.4-5.17-18.33-34; 1 Kor 2,6-10; Mt 5, 17-37

Iz židovske perspektive Isus je iznimno hrabar u današnjem evanđeoskom tekstu. Promijeniti Židovski zakon Židovima je bilo nešto nečuveno. Isus za to ima veliki razlog – „ispuniti Zakon” (r. 17). Hladno pridržavanje pravila i propisa čovjeka čini robotom koji prije ili kasnije odustane. Međutim, ako znaš zašto nešto činiš, situacija je mijenja, zakon prestaje biti dužnost, postaje dio tebe. Nije poanta u rigidnom strahu da se ne pogazi zakon, nego u takvom stavu srca koje ne želi pogaziti zakon, čak ljubim taj zakon. Vjerujem tom zakonu, on je Božja uputa meni. To me čini Božjim prijateljem.

Nedjelja, 19. 2. 2023.

SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Lev 19, 1-2. 17-18; Ps 103, 1-4.8.10.12-13; 1 Kor 3,16-23; Mt 5,38-48

Naši prijatelji i dobročinitelji dar su od Boga. Bog nas tako na redoviti način vodi tijekom svojih života, preko njihovih savjeta, mišljenja, potpore ili pak samo opuštenog druženja i zajedničkog razgovora. Možda volimo biti s tim osobama, ali zapravo, u dubini duše, ispunjava nas dobro koje Bog čini po njima, a ne toliko oni sami kao osobe.

Isto načelo možemo primijeniti i na one koji nam čine zlo i smatramo ih neprijateljima. Ne radi se toliko o njima samima i onome što nam oni osobno čine, već se radi o Božjoj ruci koja nas i na takav način vodi tijekom naših života. Ako smo prihvatili onu „ugodnu ruku”, prihvatimo i tu „neugodnu”, ipak su obje Božje.

Nedjelja, 26. 2. 2023.

PRVA KORIZMENA NEDJELJA

ČITANJA: Post 2,7-9. 3,1-7; Ps 51, 3-6a.12-14.17; Rim 5, 12-19; Mt 4, 1-11

Jako je neočekivano da Isusa Duh Sveti odvede u pustinju da ga đavao iskuša. Pustinja je oskudno mjesto, teško za život i plodno za kušnju, tu je čovjek najslabiji jer nema ništa. Baš takav prihvatiti će lakše i ono što zna da ne treba i da je laž. Isusovi odgovori na kušnje dobar su primjer – vjera u Božju riječ. Prekrasan liturgijski čin nakon navješćaja evanđelja jest kada svećenik poljubi evanđelje koje je pročitao. To nisu samo slova na papiru. To je istina. Tu istinu u nama čini živom Duh Sveti i tako daje odgovor na kušnje.

*Obred pričesti (III. dio)***Smjernice za dolično primanje svete pričesti**

Nastavljamo naš niz liturgijskih promišljanja o svetoj misi, zadržavajući se kod obreda pričesti. Spomenuli smo da su oba načina pričešćivanja legitimna – na jezik ili na ruku. Sada bismo iskoristili priliku i donijeli još neke praktične i konkretne smjernice kako bi čin sjedinjenja s Kristom bio dostojanstven i doličan.

Često se u našim razgovorima čuje da netko ima ili nema „pravo” na svetu pričest. Počnimo radije od toga na nitko od nas nema „pravo” na svetu pričest niti mogu bilo čim steći to pravo. Božje darivanje u posvećenim prilikama Njegov je dar koji nadilazi bilo kakvu našu mogućnost da ga zaslužimo. Ta spoznaja valja stoga trajno pobuđivati u nama poniznost i neizmjernu zahvalnost, ali također i trajnu borbu da se što više suočujemo Onome koga primam.

Prvo i najvažnije od svega jest duhovna raspoloživost vjernika koji se pričešćuje; to znači da je svjestan koga prima u pričesti, da nije u stanju teškoga grijeha te da mu nije zapriječeno primanje svetih sakramenata iz objektivnih razloga (npr. samo građanska ženidba i sl.). Dakako, ne daje se pričest onima za koje s razlogom sumnjamo da ne smiju primiti pričest, kao što su: mala djeca, odrasli koji nisu primili prvu pričest, oni koji su maloprije došli u crkvu, koji su tijekom mise pravili nered (žvakali, jeli...), pijani, nepristojno odjevene osobe...

Iz prethodno rečenog razumljivo je da je onaj koji pristupa pričesti spreman u duši (u milosti Božjoj i s pravom nakanom) i tijelu (održavajući euharistijski post od najmanje sat vremena prije pristupanja, biti pristojno odjeven i dr.).

Prije ili poslije pričesti ne treba se križati. Zna se dogoditi da svećenik krene s hostijom dok se vjernik križa i pritom mu može udariti ruku i izbiti hostiju. Pri pričesti vjernik gleda u hostiju dok svećenik govori „Tijelo Kristovo”. Ne gleda u svećenika, u svoje dlanove ili negdje drugdje.

Onaj koji pričest prima na ruku treba jasno podignutu ruku otprilike u visini grudi ili brade. Često puta se može vidjeti da netko drži ruke dolje, kod stomaka, i sad svećenik mora odgonetati na koji se način ta osoba želi pričestiti. Nerijetko u tim situacijama dođe do konfuzije između svećenika i primatelja pričesti. Također, onaj koji se pričešćuje na ruku prima hostiju na otvoreni dlan (govorili smo o tome prije), a ne da svojim prstima „otima” hostiju od svećenika ili je „lovi” u zraku. Ruke pritom moraju biti slobodne (bez krunice, kišobrana, torbe...).

Vjernik, primivši hostiju na dlane lijeve ruke, desnom je uzima i odmah blaguje pred svećenikom, nikako

poslije. Pritom valja pogledati u dlan da nije koja čestica ostala; ako jest, brižljivo ih pokupi i stavi u usta (npr. lizne prst i pokupi zaostale čestice).

Ako pričestitelj ocijeni da netko nepravilno ili nezgrapno pristupa pričesti, može mu je podijeliti na jezik ili, u nekim slučajevima, uskratiti. Pravilo je: „Ako postoji opasnost od obeščaćenja, neka se vjernicima sveta pričest na ruku ne podjeljuje” (RS 92).

U smislu te upute, ako se hostije jako mrve, a svećenik vidi da se pričesnici na to ne obaziru, radije će pričešćivati na usta. Također, kada je mračno, kad je misa vani, a vjetar puše ili kad je neka druga nepogoda u kojoj bi bila opasnost da se svete čestice izgube, pričešćuje se samo na usta. U tom slučaju bilo bi prikladno najaviti to prije obreda pričesti uz obrazloženje.

Onaj koji se pričešćuje „na jezik”, treba nakon svog odgovora „Amen” otvoriti usta kako bi svećenik nesmetano mogao staviti hostiju u usta. Velika je poteškoća kad netko ne otvori usta pa svećenik mora „gađati” među zube, što je neugodna situacija i za svećenika i za vjernika. Također, ne treba usnama loviti hostiju jer se dogodi da i svećenikovi prsti budu „ulovljeni”.

Djelitelj pričesti mora biti osobito pozoran pri podjeli pričesti. Polako će i s pozornošću svakome pokazati hostiju, malo je podići i reći „Tijelo Kristovo”, a kad čuje „Amen”, dati je pričesniku. Zna se dogoditi da zbog svećenikove brzine i nespretnosti vjernik ne uspije izreći svoju ispovijest ili uspije tek reći „Am...”. Kako smo već ranije napomenuli, u obredu pričesti ne treba biti brzanja i žurbe.

Neki pričesnici zaborave reći „Amen” pa im treba ponoviti: „Tijelo Kristovo” sve dok ne odgovore. Ako ni onda nema odgovora s razlogom možemo posumnjati u njegovu pripravnost te ga upitati „Jeste li se ispovjedili?” ili „Jeste li katolik?”. Ako nam situacija i dalje ostane nejasna i sumnjiva, pričest valja uskratiti.

Gotovo je svuda uvriježeno maloj djeci davati križić na čelo. O toj praksi možemo neki drugi put malo opširnije, no kad je već prisutna, valja djecu poučiti da stave prst preko usta kako bi svećenik znao da se dijete ne pričešćuje. U malim župama to nije problem jer svećenik zna gotovo svako dijete, ali u većim župama ili kad ta ista djeca odu u drugu župu, svećenik ne može ocijeniti je li neko dijete primilo prvu pričest ili nije. Stoga, roditelji bi trebali poučiti djecu da stave prst preko usta. U nekim situacijama svećenik bi trebao prije pričesti dati napomenu (npr. prigodom susreta ministranata i sličnim okupljanjima s više djece).

Nakon pričesti ne naklanja se ili kleca jer je Krist sada u meni. Odlazi se na mjesto te se u tišini ili pjesmi nastavlja slaviti Gospodina.

Pismo Rimljanima

(IV. dio – Moralna pouka 12,1ss)

Shema Pavlovih pisama uglavnom je ista: teološki nauk poslije kojega slijedi moralna uputa na kraju teksta. Apostol dobro zna ono iz Matejeva evanđelja: *Neće svaki koji mi govori: Gospodine, Gospodine! – ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj, koji vrši volju moga nebeskoga Oca* (Mt 7,21). Na prvom su mjestu djela. Ne mora svaki kršćanin biti dobro poučen u teološkim disciplinama – ali može iskreno i precizno slijediti Isusa Krista. Volja, dobrota ključ je prema Bogu, ne toliko znanje.

Zaklinjem vas, braćo, milosrdem Božjim da prinesete sebe kao žrtvu živu, svetu i ugodnu Bogu – kao svoje duhovno bogoštovlje (Rim 12,1). „Živa žrtva...” – što je to u kršćanskoj egzistenciji? Ne pokazuje na nešto ugodno... Ako pak gledamo dublje, vidjet ćemo stvarnost da je „žrtva” na kraju i te kako ugodna. Na primjer, ako se roditelji žrtvuju u podizanju djece, mogu se računati dani i noći kada nisu mogli spavati od novorođenčeta zbog plača, ponekad dva-tri tjedna zbog običnih i zaraznih dječjih bolesti, od problema u školi, od materijalnih teškoća koje je trebalo riješiti. Mogu se uokviriti izdatci zbog fakulteta, zbog želje da se pomogne pri utemeljivanju nove obitelji... – ali na „kraju” – kada poslije 25 – 30 godina vide onoga kojem su pomagali i stavili na noge, hoće li majka ili otac pasti u depresiju, u ogorčenost zbog potrošenog vremena, živaca, novaca? Nijedan roditelj neće tako reagirati, nego će ga obuzeti zahvala, ponos, sigurnost zbog ostvarenih vrednota. Ispunjava se smisao života, ima u rukama ono što se može ponijeti i pred Bogom svojim. Briga za djecu realno je žrtva – dugogodišnja žrtva. No roditelj se raduje što je toliko uložio u svoju djecu, mada se morao tolikoga odreći... Znači, Bog, Isus, Pavao ne misle na nešto krvavo, što će izmučiti vjernika. Davanje života drugima i najobičniji čovjek

Ne mora svaki kršćanin biti dobro poučen u teološkim disciplinama – ali može iskreno i precizno slijediti Isusa Krista. Volja, dobrota ključ je prema Bogu, ne toliko znanje

dobre volje doživljava kao rast u ljudskosti, rast u bogoslovstvu. Ugodno je uživati plodove tih desetljeća napornog rada i odricanja. Mogu se opisati pojedinačno, izdići ovo ili ono, ali na kraju, u cijelosti žrtva čovjeku donosi nutarnju stabilnost, kao Isusu uskrsnuće poslije križa. *Tako ćete naći spokoj svojim dušama...* (Mt 11,29).

Gore navedenim djelima katolik već ispunjava ono: *Nemojte se prilagođivati ovome svijetu!* (Rim 12,2). Apostol baš nije precizan, jer „svijet” je dobar. Bog u prvoj knjizi

Biblije sedam puta kaže da je dobro što je stvorio. Pavlov „svijet” ljudski je svijet, gdje se prvotno ne radi o tome što dati drugima, nego što steći sebi. Ono što rade roditelji, to bi trebalo prožimati sve terene Adamovog života. Mi ne živimo u „lošem” svijetu iako je taj svijet ograničen problemima, bolestima, nesrećama. Naša zadaća odbiti je onaj svijet koji su „izgradili” zli ljudi: u ideologijama, ekonomskim sustavima, gdje oduzimaju, a ne daju. Bilo kako velikim se pokazuju ove „sile” – *Ohrabrite se, ja sam pobijedio svijet!* (Iv, 16,33). Borba „ostati Isusom” u ovom društvu jest izbjegavanje one „prilagodbe”. Katolik svaki dan daje svoj život u svojim dužnostima, većim-manjim žrtvama – tako ispunjavajući onaj božanski zahtjev: *Prinesite sebe kao živu žrtvu...!* Bog ne sije strah oko sebe, nego pokazuje na mogućnosti koje možemo iskoristiti za izgradnju sebe samoga i onoga bližnjega pored nas. Tako radeći tijekom desetljeća, savjest će se napuniti dobrim djelima i čovjek mirno može krenuti s Isusom zajedno pred nebeskim Ocem pokazati ono bogatstvo što je ostavio za sobom ovdje na zemlji.

Obucite se u Isusa Krista... (Rim 13,14) – u tome šalje Pavao svoju temeljnu poruku. Svaki dan moramo razmišljati, vidjeti gdje smo sebe prinijeli kao živu žrtvu – i u najmanjim djelima. Po tim činima „obukli” smo svojeg uskrslog Spasitelja, po tome smo obukli i one kojima smo bili okrenuti u svojoj dobroti. Ta fundamentalna radost nikada neće pustiti čovjeka pasti u neki duhovni mrak – uvijek će mu svijetliti božansko svjetlo.

Svjetlo spasenja (Lk 2,22-40)

Cilj evanđeoskih navještaja jest pružanje svjedočanstva vjere da je Isus Spasitelj svijeta. Od početka svoga izvještaja o životu Isusa Krista evanđelist Luka nastoji nas u tu istinu uvjeriti i pokazati nam je na primjerima onih koji su u Isusu Kristu, novorođenome djetetu, vidjeli Spasitelja svijeta. Zbog toga Luka opisuje tri važna događaja u kojima se može prepoznati ta najveća istina naše vjere.

SVJEDOČANSTVO PASTIRA

Prvo izvješće, koje smo slušali u dane Božića, govori o uvjerenju pastira da je novorođeno dijete položeno u jasle – Spasitelj svoga naroda. Porukom i pjesmom anđela pastiri postaju prvi vjernici koji doživljavaju da je u Isusu spasenje. Snažna je to poruka koju ne prepoznaju pobožni i važni, nego se ona najprije otkriva malenima, zaboravljenima i onima koji su smatrani nevažnim članovima društva. Potvrđuje se i pokazuje činjenica da su upravo oni prvi uključeni u Božje spasiteljsko djelo koje se pojavljuje i počinje. Dolazak Spasitelja razumijevaju i shvaćaju ponajprije oni kojima je spasenje najpotrebnije, koji žive u bijedi odbačenosti i na granicama društva. Vijest da se rodio Spasitelj za njih je najradosnija vijest – evanđelje.

SVJEDOČANSTVO MUDRACA

Drugo izvješće, što ga čitamo na Bogojavljenje, govori o uvjerenju koje su doživjeli mudraci prepoznajući u djetetu Isusu novorođenog Kralja Spasitelja. Mudraci su prikazani kao učenici promatrači mijena na nebu i zemlji, tragači za istinom i pravdom u svijetu. Potaknuti dubokom željom da odaju počast novorođenom djetetu, vjerovali su da se u Njemu krije početak novoga i boljega svijeta. Iako u Jeruzalemu sjedi mnoštvo mudraca i učenjaka koji čak znaju mnoštvo informacija o tome gdje bi se i kada trebao roditi veliki Kralj Spasitelj, oni Ga ne traže niti su zainteresirani vidjeti dolazak spasenja u svojoj blizini. Zbog toga i ne idu u pohode Spasitelju svijeta. Pravi tražitelji imaju pozornost oko za Božja djela. Unatoč tome što se njihova mudrost ne priznaje i ne doživljava važnom, oni pronalaze Krista Spasitelja. Njihova mudrost pronalazi put do novorođenog Kralja i klanjaju Mu se. Njihova vjera u novorođenom djetetu prepoznaje Spasitelja. Biti tražitelj Boga i razvijati pozornost za Božja djela

dio je vjerničkog puta prema pronalaženju Krista. U Kristu mudri tražitelji istine prepoznaju Spasitelja.

SVJEDOČANSTVO STARACA

Na blagdan Svijećnice čita se treće izvješće i opis svjedočanstva da je Isus Spasitelj svega svijeta, svjetlo svim narodima. Tu istinu prepoznaju starac Šimun i starica Ana. Oni su predstavnici vjernog ostatka Božjeg naroda koji nije izgubio nadu da će Bog ispuniti svoja obećanja. Obećanje Izraelu da će se iz njega roditi Spasitelj obistinjuje se i postaje stvarnim upravo u vrijeme njihova života. Vjera i nada koju su stoljećima gajili Bogu odani Izraelci postaje stvarnom. Isus, iako još maleno djeteta, doživljava svoj prvi javni nastup usred svog naroda, u središtu vjere Izraela, u Hramu koji je smatran središtem svega svijeta. Upravo na tom mjestu, držeći dijete u naručju, starac Šimun naviješta svima nazočnima da je Isus Spasitelj svijeta, svjetlo koje će obasjati ne samo izraelski narod nego i sve druge narode koji su do tada hodili u tami nevjere. Starac Šimun i starica Ana osjećaju se veoma počašćeni jer je Bog odlučio ispuniti svoja obećanja baš njima i pred njihovim očima. Božjim dolaskom u svijet i izraelski narod i oni sami postaju svjetlost svim narodima – dionici vremena spasenja.

SVJEDOČANSTVO NAŠEM VREMENU

Svojim izvještajem o Isusovom prikazanju u Hramu evanđelist Luka dao nam je primjere za razne oblike življenja naše vjere. Na nama je da na njih odgovorimo svako na svoj način i primjereno svojoj dobi. Marija i Josip vraćaju se kući s Božjim blagoslovom da se iznova suoče sa svakodnevnim životom. Šimun i Ana vraćaju se također svome redovitom staračkom vjerničkom životu spremni umrijeti radosni jer su vidjeli vrijednost svojih molitava i postova, vrijednost svoga vjerničkog života. Starac Šimun i starica Ana iz iskustva vlastitog vjerničkog života posvjedočili su da put vjere ni za koga nije lak put. Međutim, i mi smo, poput svih svjedoka vjere, obdareni Božjim posebnim blagoslovom koji bi nam trebao dati snagu da ostanemo budni i pozorni za Božje upute. Živeći svoju svakodnevnicu i svoj život, oblikujmo svoje odluke po Božjoj volji. Živimo s predanošću u služenju Bogu i s pouzdanjem da će, unatoč svim poteškoćama, naša nada spasenja biti u Bogu ispunjena.

Kršćanski stav prema životinjama

Kućni ljubimci, članovi obitelji?!

Nakon pomalo idilične priče o volu i magarcu kod Isusovih jaslaca, o čemu sam pisao u prošlom broju, pokušat ću sada zaći u moralnu problematiku držanja kućnih ljubimaca i u odnos prema njima. Nesporno je da je Bog stvorio sve, pa i životinje, ali valja postaviti pitanje s kakvom svrhom. Koji je smisao postojanja životinja i kakav stav čovjek treba zauzeti prema njima?

Nedavno smo u medijima mogli pročitati i vidjeti očito pretjerivanje u postupanju prema kućnim ljubimcima. Naime, povodom Svjetskog dana životinja održano je kolektivno „vjenčanje” petnaest parova kućnih ljubimaca na Filipinima. I to je samo jedan primjer takvog pretjerivanja. Nažalost, ima ih bezbroj. Dovoljno je samo prošetati našim gradom Suboticom pa ćemo naići na mnogo trgovina koje prodaju odjeću za životinje, raznu hranu i još mnogo toga. Postoje i saloni za kupanje i šišanje kućnih ljubimaca...

Upišemo li pojam „kućni ljubimci” u tražilicu, pojavit će mnoštvo raznih koji svjedoče o pretjerivanjima u odnosu prema kućnim ljubimcima: *Beograd – 534 hotela pogodnih za kućne ljubimce u ponudi* (www.booking.com/pets/city/rs/belgrade.sr). No postoji i nešto rezervirano samo za ljubimce: „Happy House” pansion je za čuvanje pasa mini, malih i patuljastih rasa... U našoj sretnoj kući sve je podređeno ljubimcima... 24 sata dnevno brinemo o Vašem ljubimcu, 24 sata dnevno na raspolaganju su veterinarske usluge, 24 sata dnevno pružamo im beskrajnu ljubav.”

I još jedna vijest koja pripada gornjoj kategoriji: Prvo groblje za kućne ljubimce u Beču... (još 2011. – op. AA), a vlasnici neće morati svoje ljubimce pokapati samo u urnama, tj. da ih prethodno kremiraju, već će im biti omogućeno sahraniti ih i nekremirane (www.sloboda-za-zivotinje.org-groblje-za-kucne-ljubimce).

Nerijetko se mogu susresti i pojedinci, pa i parovi, koji dok šetaju parkovima ili trgovima, guraju u dječjim kolicima kućnog ljubimca. Postoji i mnoštvo oblika posebno izrađenih „dječjih” kolica za kućne ljubimce.

Vlasnici kućnih ljubimaca možda će na gore rečeno postaviti pitanje: I? U čemu je problem? Možda sve to i ne bi bio problem kad bi se, kako pojedinci tako i razne odgovorne državne ustanove, s istim poštovanjem i zauzetošću odnosili prema ljudima. Jedan podatak može poslužiti kao ilustracija: „U Beogradu ima oko 15.000 ljudi koji nemaju dom, a postoji samo jedno prihvatilište za njih...” (Izvor: www.rts.rs). I to je sve za tolike

beskućnike?! Doduše, postoje još neke crkvene i društvene ustanove koje određenom broju beskućnika daju dnevno po jedan topli obrok.

U povodu prošlogodišnjeg blagdana Sv. Franje, Hrvatska katolička mreža (HKM) objavila je članak pod naslovom: „Blagoslov kućnih ljubimaca – ima li u tome što sporno?” Neposredni povod tom članku bio je što su neke zajednice o blagdanu Sv. Franje Asiškog najavile i blagoslov životinja, točnije kućnih ljubimaca. Prenosim iz navedenog članka stav prof. dr. Zvonka Pažina, liturgičara iz Đakova o blagoslovu kućnih ljubimaca. Cijeli članak možete potražiti na sljedećoj adresi: hkm.hr/zanimljivosti/blagoslov-kucnih-ljubimaca-ima-li-u-tome-sto-sporno/.

Evo stava prof. Pažina: „...S blagoslovom kućnih ljubimaca na skliskom smo terenu. Kad se kaže ‘kućni ljubimci’, onda životinju stavljamo u kuću i, nesvjesno, životinja tako postaje član obitelji. To je ono što nikad nije dobro, iako se neki s time neće složiti. Ali u nekim, pa i mnogim slučajevima, kućni ljubimci zaista postaju zamjena za djecu i surogat za članove obitelji. Smatram da, ako blagoslivljamo kućne ljubimce, onda blagoslivljamo taj trend u kojem ćemo radije imati kućnog ljubimca nego, kako bi rekao pokojni don Anto Baković, ‘jedno dijete više’.”

Na taj je trend početkom godine (2022.) upozoravao i papa Franjo, izrazivši žaljenje što „kućni ljubimci ponekad zauzimaju mjesto djece u društvu”. Sebičnost je to što neki ljudi ne žele imati dijete, a imaju pse i mačke koji zamjenjuju djecu... Taj Papin stav izazvao je brojne negativne reakcije vlasnika kućnih ljubimaca koji nisu ni svjesni krajnosti kojima sve više svećenika svjedoči pri blagoslovu obitelji – da se u tom činu kućne ljubimce tretira kao ukućane. Dogodila se familijarizacija kućnih životinja. Zato je potrebno i pri blagoslovu kućnih ljubimaca biti oprezan, napominje prof. Pažin: „Rekao bih da to baš nije primjereno i da bi bilo bolje bez toga”. Nauk Crkve o toj problematici mogli bismo sažeti u ono što piše u Katekizmu Katoličke Crkve (br. 2418): „Može se voljeti životinje; ne može im se davati osjećaje koje se duguje samo osobama”.

U zaključku donosim kratku molitvu blagoslova životinja prema obredniku „Blagoslovi”: „Bože, sve si mudro učinio, čovjeka si stvorio na svoju sliku i po svome mu blagoslovu darovao da bude gospodar životinjama. Milostivo ispruži svoju desnicu i daj da te životinje služe našim potrebama, a mi, Tvoji sluga, pomognuti Tvojom potporom, s većim pouzdanjem očekujemo vječne darove. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.”

Redovnici – blago Crkve

Velečasni kako je došlo do pojave redovnika kao što su benediktinci, franjevci, dominikanci itd.? Je li to bio odgovor na „bogatu” Crkvu u srednjem vijeku i konfuziju koja je nastala tijekom povijesti? Hvala vam. D. B.

Poštovani čitatelju, Crkva se uvijek razvija i u nekim dijelovima mijenja, dajući tako odgovore na povijesni tijek vremena. No isto tako njoj je potrebno i ispravljanje s obzirom na to da je ona i sveta i grešna. A kako Duh Sveti „puše” Crkvom, ispravlja je i obogaćuje. Podređenost svjetovnim silama, posvjetovnjačenost i pokvarenost nekih crkvenih članova i stagnacija pobožnosti bili su neki od problema s kojima se Petrova lađa suočavala u razdoblju srednjega vijeka, a o kojem bih više govorio zbog posebnosti kao što je pojava redovničkih zajednica u tom vremenu. U tim izazovima upravo su vjerski redovi uredili Crkvu, pomladili je u svakome razdoblju, duhovno je reaktivirali, pročistili vjeru i ponovno usmjerili Crkvu prema njezinome božanskome zaručniku, Isusu Kristu. Navest ću neke od njih. A zaključak tog osvrta ostavljam povijesti i tijeku vremenu. Jer redovnici su veliko blago Crkve!

BENEDIKTINCI

Benediktinci su dobili to ime u čast svetoga Benedikta, svojega utemeljitelja, rođenoga u Nursiji 480. godine. Njegovo je *Pravilo* predlagalo život utemeljen na trima glavnim vrlinama: šutljivosti (tj. suzdržavanju od govora), poniznosti i poslušnosti. Red je karakteriziralo strogo pridržavanje molitve Božanskoga časoslova, s podjelom dana u sedam različitih razdoblja za hvaljenje Boga. Uz to, provodili su vrijeme radeći – odakle dolazi slavno geslo *Ora et labora* – i *Lectio Divina* ili razmatranja Svetoga pisma. Bili su poznati, i još jesu, po gostoprimstvu koje su iskazivali svojim gostima. Red je dao svoj doprinos na mnogim razinama i na raznim područjima: duhovnome, liturgijskome, umjetničkome, intelektualnome, administrativnome i gospodarskome.

CLUNYJEVSKI BENEDIKTINCI (KLINIJEVCI)

Benediktince iz Clunyja utemeljio je 910. godine Vilim Pobožni, vojvoda od Akvitanije i grof od Macona. Njihovo je pravilo bilo benediktinsko. Preuzeli su podjelu dnevne aktivnosti kakvu je odredio sveti Benedikt, ali više vremena provodili su u molitvi časoslova i liturgiji. Svi klinijevski redovnici bili su svećenici, nosili su crni habit – zbog čega su ih nazvali „crnim fratrima” – a u svojoj prehrani suzdržavali su se od mesa sve do 14. stoljeća.

Klinijevska pobožnost potaknula je liturgijski preporod, što je doprinijelo razvoju romaničke umjetnosti. U istoj mjeri njihova se potraga za nezavisnošću od građanskih vlasti proširila dalje od granica samostana. Taj duh postao je prethodnicom reforme svećenstva, što je utjecalo na daljnju emancipaciju Crkve suočene

sa sekularnim intervencijama cara Svetoga njemačko-rimskoga carstva.

KARTUZIJANCI

Naročita osobina tog pravila, koje je sveti Bruno utemeljio 1084. godine, bio je način na koji je ono u sebi ujedinilo čežnju za pustinjačkim životom i monašku stabilnost. Kartuzijanski redovnik bio je kontemplativac koji je živio u samoći, molio, čitao, razmatrao, prepisivao rukopise i do kraja se posvetio fizičkim poslovima. Svoj je duhovni život održavao udaljavajući se od društva i odričući se svijeta te tražeći umjesto toga tišinu, introspekciju i molitvu.

CISTERCITI

Utemeljio ga je 1098. godine sveti Robert de Molesme, koji je utemeljio samostan u Citeauxu, iako je glavne smjernice za život reda osmislio sv. Stephen Harding. Cisterciti su razvili monaški život utemeljen na doslovnome slijedenju pravila svetoga Benedikta, ali su posebno naglašavali zajednički život, iz kojega su proizlazile njihove svakodnevne aktivnosti. Redovnik, koji se odijevao u bijeli habit, živio je s braćom laicima, koji su bili zaduženi za materijalne potrebe zajednice. U svojem su duhovnome životu održavali strogu pobožnost, koja se održavala u njihovoj liturgiji i vidjela se u arhitekturi njihovih crkava.

DOMINIKANCI

Red propovjednika, poznatiji kao dominikanci, ime su dobili po svojem utemeljitelju, svetome Dominiku de Guzmanu, koji je 1215. sastavio pravilo reda. Originalnost reda nalazila se u njihovoj mješavini molitve i propovijedanja, akcije i kontemplacije. U samostanu dominikanac je poučavao, razmatrao i usavršavao svoje znanje snažnim naglaskom na intelektualno obrazovanje, a vani je propovijedao u gradu i slušao predavanja na sveučilištu. U njihovim svakodnevnim aktivnostima nalazio se časoslov, molitva i učenje.

FRANJEVCI

Red manje braće, koji je osnovao sveti Franjo Asiški, a Crkva odobrila 1209. godine, najpoznatiji je srednjovjekovni crkveni red. Članovi mu se dijele na laike i svećenike. Njihova se svakodnevna aktivnost odvija oko samostana i njegove neposredne okoline. Unutra svećenici mole časoslov, a laici prate molitve svakoga liturgijskoga časa. Izvan samostana franjevci propovijedaju i čine djela milosrđa, pogotovo u svojoj posebnoj pažnji prema siromašnima. Redovnik franjevac, poput dominikanca, polaže zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti. Nema osobnoga vlasništva i radi za hranu ili za nju prosi. Franjevačka duhovnost temelji se na poniznosti, to jest na podlaganju volje svojim poglavarima, a bez odupiranja ili nesloge.¹

¹ <https://catholic-link.org/6-medieval-religious-orders-rescue-church/?fbclid=IwAR3Iqj2sbEwMGHLXNI7j6WZl1vYxKtDiZjzNNQFROFrJOQZXHpUafrTHRY>

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Poniznost

Kada općenito govorimo o poniznosti, onda zapravo uvijek mislimo na onu savršenu, jedinu i pravu poniznost koju jedino Bog posjeduje. Bog je jedini ponizan. Ljudska poniznost stoga nije i ne može biti prava poniznost, jer kada se čovjek ponizi, on se zapravo ne umanjuje nego se upravo vraća u svoje stvarno stanje. Iz oholosti i umišljenosti (bit ćete kao bogovi) čovjek samo dolazi k sebi, tek dobiva uvid u svoju realnost, o istini o samome sebi – i ništa drugo. *Prije nego što bijah ponižen, lutao sam, a sada Tvoju čuvam riječ* (Ps, 119,67). Poniznost u našem slučaju znači tek biti na svome mjestu.

Vidjevši to (čudesan ribolov), Šimun Petar pade do nogu Isusovih govoreći: „Idi od mene, grešan sam

čovjek Gospodine!” (Lk, 5,8). Petar je možda poslije mnogo godina opet iskren prema sebi: on dolazi do spoznaje da je grešan. Dogodilo se čudo na moru, ali pravo čudo dogodilo se u njegovoj egzistenciji.

Prepoznao je samoga sebe, onakav kakav jest, došao je na svoje. Savao će prepoznati da je slijep. Rimski satnik reći će u ime cijelog čovječanstva: „Gospodine, nisam dostojan” jer uistinu čovjek nikad nije dostojan Boga.

Ta samosvijest o vlastitoj stvarnosti, grešnosti, nužno je potrebna za prepoznavanje Boga kao spasitelja. Bog spašava, to je Isusovo poslanje, ali to ćemo tek onda prepoznati i zgrabiti kada nam je potreban taj spasitelj. Po deset Božjih zapovijedi čovjek se ne spašava, one su nam dane tek kao zrcalo naše ljudske grešnosti. Da imamo stvarnu sliku o samome sebi, da vidimo kakvi uistinu jesmo, da nas neprestance spušta iz visina oholosti. Jedino tako, sa sviješću da smo beznadno izgubljeni, možemo iskrena srca zavapiti k onome koji nas može spasiti, jer je samo onome potrebno spašavanje koji je u nevolji.

„Čovjek nije ništa više, nego što je pred Bogom.” Svetci su i te kako bili stvarni ljudi, prepoznajući svoju grešnost i nemoć, ali i Božju milost u svojim životima. Oni najviše sliče grešnom cariniku u zadnjoj klupi koji se udara u prsa. Baš zato što su znali da su beznadni slučajevi, da su propali, mogli su tako silno „zgrabiti” Boga da Ga više nikad ne puste.

Zato se mudar čovjek raduje poniženju: *Dobro mi je da sam ponižen da bih Tvoja naučio pravila* (Ps 119,71). Ispitujući sebe i svoje reakcije, dolazi do spoznaje kako nije ponizan, kako je dalek od Boga, kako ne posjeduje ljubav koja se zna odreći, prihvatiti, služiti. Čovjekova poniznost mjeri se u svakodnevnica i u međuljudskim odnosima, a otkriva se u poniženjima, jer koliko

smo ponizni pred ljudima, toliko smo ponizni i pred Bogom. Tko iskreno traži Boga, zna da mu poniženje koristi, da se Bog služi drugima kako bi mu pokazao oholost i kako bi mu pomogao da dođe k sebi. Bog nas želi privesti na put istine i ljubavi gdje se čovjek razdaje, sagorijeva, gdje čovjek može biti ono za što je stvoren – slika Božja, ljubljani sin same Ljubavi!

Čovjekova poniznost mjeri se u svakodnevnica i u međuljudskim odnosima, a otkriva se u poniženjima, jer koliko smo ponizni pred ljudima, toliko smo ponizni i pred Bogom. Tko iskreno traži Boga, zna da mu poniženje koristi, da se Bog služi drugima kako bi mu pokazao oholost i kako bi mu pomogao da dođe k sebi

Što vam nedostaje u ljubavnom odnosu?

Ljudski odnosi razlikuju se po razinama bliskosti. Znanac, susjed, prijatelj, partner... Svaka od tih uloga poziva nas razlikovati načine angažiranja, tj. izlaganja kao i ulaganja u odnos. Bliski odnosi podrazumijevaju iskrenost u načinu priopćavanja informacija o sebi, drugima i svijetu. Ako smo usmjereni na informacije o drugim ljudima ili drugim stvarima, možemo ulaziti u zonu sličnih stavova i po tom se pitanju povezivati. Ako su nam važne slične teme, usmjeravamo pozornost k istim fenomenima i zanimanjima. Kad smo spremni govoriti o sebi, dok druga osoba nema isti stupanj otvaranja, možemo se djelomično osjetiti ugodno, a možda čak i usamljeno u tom odnosu. Konačno, ako govorimo dvosmjerno, dotičući polje „mi“, u kome smo se sreli, govorimo o vrlo osjetljivom području koje ljudi nazivaju intimnost i bliskost.

ZAŠTO NIJE JEDNOSTAVNO UĆI U TU ZONU?

Koliko smo svjesni sebe i svijeta oko sebe? Kako gledamo na svoja stanja i emotivne doživljaje? Znamo li ih razlikovati i želimo li govoriti o njima? Ako da, postoji mogućnost da ćemo i drugu stranu pozivati u to područje u kojem ćemo dijeliti priču o sebi, naizmjenično sa sugovornikom. Važna stvar je i koliko smo zainteresirani za svijet drugoga. Koliko nas drugi istinski zanima? Znamo li slušati, pratiti, imati empatije za osobu preko nas. To zanimanje pobuđuje pozornost i osoba se osjeća sigurno da u našem prisustvu verbalizira i razmjenjuje informacije. Prema Karpmanovoj skali bliskosti, to bi mogao biti temelj za novu vezu. Konačno, područje „mi“ jest mjesto susreta u kome dvije osobe dijele svjesnost, zajedništvo, vjernost, poštovanje, ljubav, romantiku i partnerstvo.

KAKVA JE VAŠA „SVETA ZEMLJA“ ZAJEDNIŠTVA?

Ipak, radeći s ljudima uočavam da je vrlo malo njih spremno njegovati i održavati tu „svetu zemlju“ zajedništva. Ona je često pusta, sušna, ne baš njegovana i zapuštena. Raslinje je oskudno jer ga nitko ni ne zalijeva. To govori o jednoj vrsti zanemarivanja odnosa, kao i samozanemarivanja, koje nastaje kao posljedica nemanja jasne predstave o ljubavi i zajedništvu. Također, modeli koje su ljudi imali nekada znaju postaviti vrlo nizak standard u razmjeni bliskosti. Kada se svemu tome doda današnji tempo života, oskudne zone mira u kojima rjeđe dopuštamo sebi da se doista susretnemo, dolazimo do rutinskih površnih odnosa koji ne podrazumijevaju istinski dodir.

PSIHOLOGIJA I LJUBAV

Iako je o ljubavi spjevano mnogo pjesama, poema, napisano knjiga koje ulaze u svjetske antologije najljepših misli o osobi u stanjima ljubavi, u psihologiji, ipak, ljubav ima vlastite psihičke zakone koji se ne mogu savladati ni čestim manipulacijama razuma. To je osjetljiv psihički fenomen u kome osoba osjeća snažnu naklonost prema nekoj osobi. Tada osoba osjeća nježnu privrženost, zaokupljenost ličnošću drugoga, zainteresirana je za njegove ili njezine potrebe, želje i misli. To može biti podržano i strasnom željom za bliskim odnosom u kome se želi biti što češće i čvršće s tom osobom.

Brojne su i psihološke teorije o porijeklu ljubavi. Prema Frommovoј teoriji, ljubav je jedini čovjekov zdrav i zadovoljavajući odgovor na problem ljudskog postojanja. Prema njemu, ona nema svoj biološki, već prije svega psihološki korijen u potrebi da riješi problem svoje egzistencije, a njene komponente su: davanje, briga, odgovornost, poštovanje i poznavanje.

Skupina autora koja govori o afektivnom vezivanju, korijen tog osjećaja i budućih partnerskih odnosa vidi u odnosu majke i djeteta. Kvaliteta te veze ili simbioze definirat će buduće sklonosti emotivnog vezivanja. Konačno, Stenbergova triangularna teorija govori o trima sastavnicama ljubavi: strasti, bliskosti i posvećenosti.

SPOSOBNOST ZA LJUBAV

Sposobnost za ljubav temeljena je na povjerenju. I posvećenosti u vezi. To može zvučati kao dobar recept, ali i vrlo veliki zahtjev u svakodnevnim životnim odnosima koje traže razne vrste angažiranosti. Ipak, pokazalo se da nesigurna osoba uglavnom želi dobiti ljubav, a manje je pružiti, jer na taj način sanira bazičnu nesigurnost i strah od života ili bliskosti. Neki mjere kvalitetu svog odnosa manifestacijom seksualnosti, darovima, laskanjem. Sve to može biti važno, ali primarna je kvaliteta odnosa emocionalna satisfakcija koja se dalje može nadovezati i tjelesnom bliskošću.

LJUBAV KAO KVALITETA ŽIVOTA

Da bi izašli iz začaranog kruga nezadovoljstva u bliskim i emotivnim odnosima, ljudi bi trebali dozvoliti sebi promjenu u pravcu primanja i davanja ljubavi, točnije, imenicu ljubav pretvoriti u glagol voljeti. Važan uvjet za to jest povezati se s vlastitim potrebama i željama i početi ih razmjenjivati u svom odnosu opušteno i spontano. Na taj način osoba kreira intimni dio svijeta u kojem može biti upravo onakva kakva doista i jest.

Karmelićanin sveti Tit Brandsma, uzor i zaštitnik novinara

Tko je karmelićanin Tit Brandsma?

Rođen je 1881. godine kao član seljačke obitelji u frizijskom gradu Bolswardu u Nizozemskoj. Krsno mu je ime Anno Sjoerd Brandsma. Rastao je u pobožnoj vjerničkoj katoličkoj obitelji. Od šestero djece, petero ih je odabralo redovničko zvanje. Tit je pristupio karmelićanima dosta mlad. Postao je svećenik 1905. Studirao je u Rimu, gdje je na Gregorijani stekao doktorat iz filozofije. Po povratku u Nizozemsku predavao je na mnogim školama prije nego što je dobio mjesto profesora filozofije i povijesti misticizma na katoličkom sveučilištu u Nijmegenu, gdje je kasnije postao i rektorom. Blaženi Tit Brandsma kao karmelićanin bio je mistik, profesor filozofije, novinar.

Postavljen je 1935. za savjetnika biskupima za katoličko novinarstvo. Bio je poznat po tome da je bio spreman primiti svakoga u neprilici te mu pomoći na bilo koji mogući način. Bio je i profesionalni novinar. Imenovan je 1935. svećeničkim savjetnikom za katoličke novinare. Kad mu je bila 51 godina, postao je osnivač i predsjednik katoličkog sveučilišta u Nimwegenu. Kao novinar pisao je bezbrojne članke za katoličke časopise. Bio je duhovnik saveza katoličkih novinara.

U razdoblju prije i tijekom nacističke okupacije Nizozemske, odvažno se zalagao protiv nacionalsocijalizma osnivajući svoje stanovište na evanđelju te je branio pravo na slobodu obrazovanja i katoličkog novinarstva. Tit je po naravi bio drag i omiljen čovjek. Resila ga je iznimna inteligencija i naobrazba. Čim bi opazio opasnost po važna načela Crkve ili društva, Tit nije oklijevao, nego se suprotstavio. Čim su nacionalsocijalisti zauzeli Nizozemsku, Tit je u Katoličkoj Crkvi organizirao otpor. Tako se svrstao u prve i beskompromisne protivnike nacionalsocijalizma. Nacionalsocijalizam nazivao je crnom kugom i poganskim pokretom. Zbog toga je bio zatvaran. Tako je počela njegova Kalvarija, koja je uključivala veliku osobnu patnju i poniženje. Brandsma je proglašen mučenikom Katoličke Crkve, a blaženikom ga je proglasio papa Ivan Pavao II. 3. studenoga 1985.

godine, a svetim papa Franjo 15. svibnja 2022. godine.

Vjeruje se kako je njegovo mučeništvo pridonijelo širenju slobode medija, osobito tijekom mračne ideologije koja je željela ušutkati sve svoje protivnike. Tit se najoštrije suprotstavio progonu Židova. Zato su ga nacionalsocijalisti i njihovi simpatizeri napadali i optuživali da je komunist i prijatelj Židova. Kad su Nijemci 1940. godine zauzeli Nizozemsku, zabranili su redovnicima vodeće uloge u njihovim školama.

Zabranjeno im je u svoje škole primati židovsku djecu. Sveti Tit Brandsma energično je prosvjedovao. Nacisti su tražili od katoličkih medija da podržavaju i promiču njihovu u ideologiju. To su odbijali katolički biskupi. Brandsma je brzo dospio na crnu listu nacista, a već 19. siječnja 1942. godine uhitili su ga u njegovu samostanu Nimwegenu. Tit je za Gestapo bio vrlo opasan čovjek. Za Hitlerove sudske stražare Tit je bio neprijatelj nacionalsocijalističke stvari. Poslan je u uzastopni niz zatvora i koncentracijskih logora gdje je donosio utjehu i mir bližnjima – zatvorenicima, a čak je činio dobro i svojim mučiteljima. Tijekom takve i tolike ljudske patnje posjedovao je vrijednu sposobnost da uprisutni svijest o božanskom, ljubavi i miru. Prošao je nekoliko zatvora i

logora prije nego je došao u Dachau, gdje su nad njim obavljali monstruozne pokuse, nakon čega je umro 26. srpnja 1942. godine.

Spomendan svetoga mučenika slavi se 27. srpnja, a Tit Brandsma poznat je i kao zaštitnik medija. Titova redovnička zajednica, karmelićani, časte ga kao primjer prave ljubavi prema bližnjemu, ali i ljubavi prema neprijateljima. Karmelićani posebno naglašavaju ulogu masovnih medija u evangelizaciji i upozoravaju na moguću manipulaciju medijima kojom se napada ljudsko dostojanstvo i sloboda. Razna medijska središta i filmski festivali koji se danas trude koristiti tehnologije za dobrobit pojedinca, obitelji i društva, u svom nazivu nose ime Tita Brandsme, slijedeći njegovu hrabrost u naviještanju Istine.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Marijanske liturgijske svetkovine i blagdani u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (6)

KARMELSKA ILI ŠKAPULARSKA GOSPA

Djevo, što blistaš u nebeskom dvoru, Karmela diko, Djevo, Majko naša: slabašne naše, no ljubavi pune, pohvale primi. (Himan iz časoslova Karmelske Gospe)

Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić nije samo član karmelićanskog reda nego i vjerni sin svoje nebeske Majke, Kraljice Karmela, i veliki širitelj pobožnosti svetoga Škapulara. Dobar je poznavatelj povijesti redovnika pustinjaka s gore Karmela u Palestini, koji su uz samostan i crkvicu posvećenu Blaženoj Djevici Mariji „skupljali slatki med kontemplacije” Isusa Krista i Njegove presvete Majke. Ispočetka su karmelićani slavili svetkovinu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije i to im je bila glavna svetkovina. Prema viđenju proroka Ilije, koji je zbog odreknuća Izraela od Saveza sklopljenog na gori Sinaju, na tri godine i šest mjeseci molio da se nebo zatvori i ne pada kiša pa je opet molio Bogu da vrati kišu suhoj zemlji Izraela. Oblačak *malen kao dlan čovječji* (I. Kr 18, 41-46), koji je donio obilnu kišu, karmelićanski teolozi tumače da je to mala Marija, koja je donijela *kišu* – Spasitelja Isusa Krista. To je Bezgrešno začecje Blažene Djevice Marije, koju karmelićani štiju kao svoju Majku i kao uzor kontemplativnog života.

Svetkovina Gospe Karmelske počela se slaviti u XIV. stoljeću, kao prigoda za zahvalu nebrojenih dobročinstava koja Blažena Djevica posreduje karmelićanskoj obitelji. Početkom XVII. stoljeća papa Pavao V. priznao je i potvrdio tu svetkovinu kao osobiti naslov Škapularske bratovštine. Spomenimo da je u Lurdu posljednje ukazanje Blažene Djevice Marije bilo 1858., na svetkovinu Gospe Karmelske, dan kada Crkva slavi spomen Gospina ukazanja sv. Šimunu Stocku, kojemu je pružila škapular kao svoj posebni znak zaštite svim karmelićanima i onima koji budu pobožno nosili to sveto karmelsko odijelo. U Fatimi, 13. listopada 1917. godine, Marija se ukazala u karmelskom odijelu i oprostila se od troje djece vidjelaca. Tijekom svih stoljeća Majka i Kraljica Karmela vjerno bdiye nad svojom ljubljenom djecom na zemlji. U svojim razmatranjima, propovijedima i duhovnim obnovama, sluga Božji o. Gerard ističe upravo te povijesne i tradicijske istine, kada slavi svetkovinu Gospe Karmelske i širi pobožnost svetoga škapulara.

Za Oca Gerarda Gospa Karmelska je „Prvo cvijeće spasa. Oko tog cvijeća biti znači sebe spasiti. To se

cvijeće kao oblačić pokazalo i kao milosti mnogo poslije od anđela pozdravljeno. Mnogo milosti rose, duhovne kiše koja ne pozna suše izlijeva Majka Božja. Micajte me da držim zakone po primjeru Majke. Ta ona je čudotvorna i prvo cvijeće spasa Karmela. Tko na nju pogleda, njoj se približi, miriše, lijep ostaje” (*Biser misli*, 004221). Aludirajući na Prvu knjigu o kraljevima (18, 41-46), otac Gerard nastavlja: „Čudotvorni oblačić pokvasio je suhu zemlju. To je znamenje Blažene Djevice vidio sv. Ilija. A ruho Blažene Djevice, sv. škapular pokvasi nepokorno osušeno srce da donese plod pokore. Škapular je ruho koje neće istrunuti, koje nas ne od zime, nego od paklene vrućine čuva i sačuva vjeru za vrijeme i za cijelu vječnost” (*Blago duše*, 008300).

Otac Gerard svoj život posvetio je služenju sakramenta sv. ispovijedi u ispovjedaonici i pohodom bolesnika u bolnici i na salašima. Iz iskustva susreta s bolesnicima i kušnjama što su ih oni podnosili u svojoj bolesti, dobro je uočio kako sotona vrebabaš na času smrti, da uništi dušu čovjeka i da ga otrgne od Boga i vječnosti. Zato je u svojim propovijedima i škapularskim procesijama koje su se obavljale svakog mjeseca u karmelićanskim crkvama, živim primjerima poticao bolesnike neka ne nasjednu na đavolske napasti: „Nečisti duh hoće da otme od bolesnika škapular. Tako je jednu bolesnu majku strašno mučio napasnik na smrtnoj postelji i šaptao joj da skine sa sebe škapular. Majka se potužila svojoj djeci da je jako žeže škapular i da joj ga skinu, ali djeca ga nisu htjela skinuti. Osam puta su molili krunicu i tada se smirila. Tako smirena zahvali svojoj djeci što joj nisu skinuli škapular” (*Blago duše*, 008200).

Otac Gerard želi dobro poučiti vjernike da škapular nije amulet niti vradžbina koji bi nas bez vjere, nade i ljubavi sam od sebe čuvao i spasio dušu. Škapular nas po rukama Majke Božje vodi k Isusu, upućuje nas na svetu misu i sakramente, na život po Božjim zapovijedima i evanđelju Isusa Krista: „S lijepim ruhom pokriva majka mane svoga djeteta. Sa svetim škapularom Gospa pokriva mane naše duše pred Bogom. Škapular čistim sačuva onoga koji kao Majka Božja vrši volju Božju, čije je srce slika Majke Božje. Majko moja! U tebi nalazim dječje pouzdanje, to je moje spasenje” (*Blago duše*, 008301).

(nastavlja se)

Sigurnost

U UDOBNOSTI DOMA

Naši nam domovi pružaju sigurnost. Uz obilje tehnološkog napretka lako je zaboraviti kako smo maleni i ovisni o prirodi. Provodimo dane u klimatiziranim prostorijama, putujemo udobnim automobilima, u rukama su nam mobiteli koji nam odmah pružaju sve potrebne informacije, koji god okus hrane poželimo, ona nam je lako dostupna, u svako doba dana i u svako doba godine. Topla i čista voda, za koju je nekad bilo potrebno uložiti mnogo vremena i truda, danas nam je nezamislivo da nam nije dostupna u svakom trenutku. Mogli bismo nabrajati mnogo toga što nam život čini udobnim. Takva udobnost može marginalizirati utjecaj prirode na nas, ali također može i usmjeriti naše misli i osjećaje samo na materijalni svijet. Sigurno je surovost prirode i naša nemoć u odnosu na nju, susret s opasnostima, boli i smrti vodio čovjeka prema pitanjima o vječnosti i smislu života. Kako smo sve više izolirani od utjecaja „divljine“, lako se možemo uljuljkati u površni i lažni osjećaj sigurnosti. Ironija je u tome da nas upravo taj osjećaj vodi u još veću opasnost koju teže primijetimo – zanemarivanje duhovne sigurnosti.

DOSADA – PUSTINJA

U odgoju djece lako primijetimo kako ih previše stimulacije, aktivnosti, igračaka, buke i „zabave“ brzo

učini razdražljivima i nezadovoljnim. Stari recept za tu suvremenu pojavu jest: pustiti ih da im malo bude dosadno. Nakon početnog negodovanja, naviru im ideje za samostalnu ili zajedničku igru, primjećuju detalje oko sebe i upoznaju svoj unutarnji svijet.

Ovdje možemo napraviti usporedbu između dosade i iskustva pustinje (divljine). Tamo nam ništa ne odvlači pozornost od onoga s čime se odbijamo suočiti, ne možemo pobjeći od onoga što nas stvarno muči. Tu postajemo ranjivi. Vidimo da je i Isus prošao kroz to. I u kušnji u pustinji Isus ne dovodi u pitanje svoj sinovski identitet. Kako Isus razgovara s napasnikom? Ne dopušta da mu se poljulja identitet – i u kušnji On zna da je Sin Božji i tko je Njegov Otac.

IDENTITET KOJI SE NE MOŽE POLJULJATI

Sigurnost doma i obitelji u svima nama treba izgraditi takav čvrsti identitet. Kada nas pritisnu nevolje i problemi, lako povjerujemo u laži svijeta ako nismo sigurni u to tko smo i čiji smo. U takvim se situacijama vraćamo na svoje temelje, često u uvjerenja o sebi i svijetu koje smo izgradili još u djetinjstvu i u značajnim situacijama u životu. U čemu je naša sigurnost? U poznavanju Oca. Tako jedino možemo imati identitet koji se ne može poljuljati.

Roditeljska ljubav temelj je za iskustvo Božje ljubavi. I kada nije savršena, kada smo iskusili nedostatak ljubavi

i sigurnosti, tražimo da se u nama obnovi ta slika i da upoznemo ono za čim naše srce oduvijek čezne – Očevu ljubav.

Ne trebamo se bojati pustinje. Kako za sebe, tako ni za svoju djecu. Možemo čak reći da je dužnost roditelja znati i odvažiti se staviti djecu u pustinju – tamo se

Kada pritisak vršnjaka postaje snažniji, a okolina promovira vrijednosti suprotne od onih koje se njeguju u obitelji, sve su to trenutci kada se nečiji identitet može urušiti ili osnažiti

susreću s Ocem. Kao što je značajno da ih upoznajemo s Njegovom ljubavlju i dobrotom, važno je ostaviti priliku za suočavanje s neudobnošću, teškoćom, dosadom – dopustiti im iskustvo pustinje. Kao što ćemo i sami stvarati priliku za to, isto je to potrebno i djeci. Za nekoga to će biti post, udaljavanje od interneta i društvenih mreža, šetnja do škole ili posla umjesto vožnje automobilom... Da ne bi takva akseza djeci bila nametnuta i imala kontraefekt, važno je da joj prethodi izgrađivanje odnosa povjerenja između djece

i roditelja, kao i iskustvo Božje ljubavi. Tako se identitet ljubljenog djeteta u tim situacijama može učvrstiti, a ne poljuljati.

Svakako će doći svima tijekom odrastanja mnoštvo situacija kada je na kušnji. Kada pritisak vršnjaka postaje snažniji, a okolina promovira vrijednosti suprotne od onih koje se njeguju u obitelji, sve su to trenutci kada se nečiji identitet može urušiti ili osnažiti. Iako roditelji često strepe od takvih situacija, i sami se moraju podsjetiti da kao što je Otac njima dao slobodnu volju, dao je i njihovoj djeci. Da bi tu slobodu živjela radosno i u punini, graditi čvrste temelje povjerenja jedini je put do identiteta Božjeg djeteta.

Siguran dom kao pravo utočište nije samo puka odsutnost opasnosti. On nam ukazuje na naše odredište. On nije samo naše bježanje od svijeta nego nas usmjerava prema nečem drugom – nebeskom domu. Naša sigurnost ne temelji se na zidovima naše kuće, nego više na jamstvo da je Bog naše utočište i da nam On priprema stan u svom domu.

U čemu je naša sigurnost? U poznavanju Oca. Tako jedino možemo imati identitet koji se ne može poljuljati

Papa Benedikt XVI. i mladi

Papa Benedikt XVI. tijekom svog pontifikata uvijek je nalazio vrijeme za mlade. Evo nekoliko njegovih savjeta za sve nas.

1) Budite radosni u želji da budete sveti

„Osim onih koji se žele posebno posvetiti Gospodinu u posvećenom životu, svaki kršćanin ima poziv, koji upućuje na ‘nešto veliko’, posebnost kršćanskog života iskazanu u svetosti. Kada pronađemo/susretnemo Isusa i prihvatimo Njegovo evanđelje, naš se život mijenja i pozvani smo drugima prenositi vlastito iskustvo. Crkvi su potrebni sveti. Svi smo pozvani na svetost i samo sveti mogu obnoviti svijet! Pozivam vas da se tijekom Svjetskog dana mladih bezrezervno odazovete služiti Kristu. Susret s Isusom omogućit će vam da u svojoj nutrini uživate radost Njegove žive i živuće prisutnosti kako biste je poslije svjedočili u svojoj sredini”.

2) Bog: tema razgovora s prijateljima

„Toliko je naših prijatelja koji još ne poznaju ljubav Božju ili koji pokušavaju ispuniti srce nevažnim nadomjescima. Stoga je prijeko potrebno biti svjedocima ljubavi koja se razmatra u Kristu. Dragi mladi, Crkvi su potrebni autentični svjedoci za novu evangelizaciju: muškarci i žene čiji je život promijenio susret s Kristom, muškarci i žene koji su sposobni prenositi to iskustvo drugima”.

3) Idite nedjeljom na misu

„Ne dajte se odgovoriti od sudjelovanja na nedjeljnoj euharistiji te pomozite također i ostalima da je otkriju. Jasno, kako bi radost koju trebamo zračila, moramo neprestano učiti razumjeti euharistiju sve više, moramo je naučiti voljeti. Zauzmimo se za to, isplati se! Otkrijmo intimno bogatstvo liturgije Crkve i njezinu pravu veličinu – nismo mi ti koji pripremamo slavlje za nas same, štoviše, upravo suprotno, živi Bog sprema slavlje upravo nama. Ljubavlju prema euharistiji nanovo ćete otkriti sakrament pomirenja u kojem milosrdna dobrotu Božja uvijek dopušta našem životu novi početak.”

4) Upoznajte vjeru

„Pomozite ljudima otkriti istinsku zvijezdu koja nam pokazuje put: Isusa Krista. Nastojmo i mi sami,

upoznavati Ga sve bolje, kako bismo Ga s uvjerenjem mogli donositi drugima. Stoga je toliko važna ljubav prema Svetoj obitelji te sukladno tome poznavati vjeru Crkve koja nam ukazuje na značaj Svetog pisma.”

5) Pomažite: budite korisni

„Ako razmišljamo i živimo u zajedništvu s Kristom, naše će oči se otvoriti. Više se nećemo zadovoljiti brigom za sebe, već ćemo više gledati gdje i kako možemo pomoći potrebitima. Živeći i djelujući tako, shvatit ćemo kako je mnogo ljepše biti korisnim i drugima na raspolaganju od same brige za sebe samoga i za vlastitu udobnost. Znam da vi, kao mladi, težite velikim stvarima, da se želite zalagati za bolji svijet. Pokažite to ljudima, svijetu koji očekuje upravo takvo svjedočanstvo učenika Isusa Krista. Svijet koji će, povrh svega preko vaše ljubavi, moći otkriti zvijezdu koju slijedimo kao vjernici”.

6) Čitajte Bibliju

„Tajna je u srcu koje razumije te u izgradnji srca koje je sposobno slušati. To je moguće postići neprestanim razmatranjem Božje riječi i našom ukorijenjenošću i udubljenosti u nju, ulaganjem napora da je se uvijek što bolje upoznaje. Dragi mladi, pozivam vas da postanete što prisniji s Biblijom, imajte je pri ruci kako bi ona bila za vas poput kompasa koji vam označuje put koji trebate slijediti. Čitajući je, naučit ćete upoznavati Krista. Sveti Jeronim vezano na to primjećuje: ‘Nepoznavanje Sv. pisma nepoznavanje je Krista’”.

Izvor: <http://mladi.hbk.hr/>

Umijeće Ljubavi

TEORIJA JUBAVI

Ljubav zahtijeva znanje i trud. Ona je trajno stanje. Jačinu ljubavi često izjednačavamo s jačinom zanesenosti. Ali ona nije isto što i zaljubljenost; ona je ostajanje, ostajanje u ljubavi. Nedostaje nam spoznaja da ljubav predstavlja umijeće. Ljudi su stranci dok ne nauče voljeti jedno drugo. Tada dolazi do postizanja međusobnog sjedinjenja, spajanja s drugom osobom, u ljubavi.

Zrela ljubav sjedinjenje je pod uvjetom očuvanja vlastitog integriteta, vlastite individualnosti. Ljubav je aktivna čovječja snaga koja probija zidove što razdvajaju čovjeka od njegovih bližnjih, koja ga sjedinjuje s drugima. Ljubav pomaže čovjeku prevladati osjećaj osamljenosti i odvojenosti, a ipak mu dopušta da bude svoj, zadržati svoj integritet. U ljubavi se zbiva paradoks da dva bića postaju jedno, a da ipak ostaju dvoje.

Ljubav je djelovanje, primjenjivanje ljudske snage koja se može obavljati jedino u slobodi. Ona je aktivnost, ostajanje. Ponajprije davanje. „Nije bogat onaj tko ima mnogo, već onaj tko daje mnogo”. Što jedna osoba daje drugoj? Ona daje od sebe, od najskupocjenijeg što ima, ona daje od svog života. Osoba daje od onoga što u njoj živi; daje svoje radosti, svoje znanje, humor, žalosti – sve izraze i manifestacije onoga što u njoj živi. Takvim davanjem od svog života osoba obogaćuje drugog, pospješuje životnost drugoga, kao i vlastitu. Čovjek kada voli ne daje da bi primio nazad; davanje mu je samo po sebi radost.

Ljubav je aktivna zaokupljenost životom i rastom onoga što volimo. Gdje te djelotvorne zaokupljenosti nedostaje, nema ni ljubavi. Bit je ljubavi „truditi se” oko nečega i pomoći nečemu rasti; ljubav i trud nerazdvojni su. Čovjek voli ono oko čega se trudi i trudi se oko onoga što voli.

LJUBAV IZMEĐU RODITELJA I DJETETA

Majčina je ljubav bezuvjetna. Važno je samo da postojimo, ne moramo ništa činiti. Ona je blaženstvo, umiruje.

Djetinja ljubav ravna se prema načelu „volim jer sam voljen”. Zrela pak ljubav slijedi načelo „voljen sam jer volim”, „trebam te jer te volim”.

Majka je dom odakle smo došli, ona je priroda, zemlja, ocean. Otac poučava dijete, on mu pokazuje put u svijet. Majčina je uloga da usadi u dijete osjećaj sigurnosti, dok otac poučava za suočavanje s problemima. Zrela se osoba oslobodila vanjske majke i oca, ali izgradila ih je iznutra, u sebi.

OBJEKTI LJUBAVI

Osnovna ljubav koja leži u temelju svih vrsta ljubavi jest **bratska ljubav**. To je vrsta ljubavi o kojoj govori Biblija: *Ljubi bližnjega svoga kao sebe samoga*. Ona obuhvaća sva ljudska bića. Postiže jedinstvo sa svim ljudima.

Majčinska ljubav ulijeva u dijete ljubav prema životu.

Erotska ljubav žudnja je za potpunim stapanjem, za sjedinjenjem s drugom osobom. Ona je također, možda, najvarljiviji oblik ljubavi koji postoji.

Ljubiti Boga značilo bi čeznuti da se postane potpuno sposoban za ljubav.

Stav ljubavi prema sebi bit će utvrđen kod svih onih koji su sposobni voljeti druge.

Ako istinski volim nekog čovjeka, volim sve ljude, volim svijet, volim život!

(Prema knjizi „Umijeće ljubavi”, Fromm)

Jelena Pinter

Utjecaj obitelji i okoline na prehranu

Poslovica kaže da se čovjek uči dok je živ. Prve korake, znanja i navike stječemo u svojim domovima, u obitelji. Većinu navika koje smo stekli u djetinjstvu prenosimo u kasnija razdoblja svojega života. Isto tako, okolina ima veliki utjecaj na oblikovanje naših navika, u ovom slučaju prehranbenih. Naša Sveta knjiga uči nas koliko je važno jesti s obitelji i općenito koliko je važno zdravo se hraniti.

Prije svega, ne smijemo zaboraviti da je Isus Krist uvijek s nama, kada se molimo i pričešćujemo, te da nas poziva na nebesku gozbu i sam pokazuje koliko je važno ne samo zdravo jesti nego to i činiti zajedno. Evanđelje po Mateju 26-30 govori o tome. *I dok su blagovali, uze Isus kruh, blagoslovi ga, razlomi ga i dade učenicima i reče: „Uzmite, jedite; ovo je moje tijelo”. I uze čašu, pohvali je i dade im govoreći: „Pijte iz nje svi! Jer ovo je krv moja Novoga saveza koja će se za mnoge proliti za oprostjenje grijeha. Kažem vam da od sada neću piti od ploda vinogradskog do onoga dana kad ću s vama piti novo u kraljevstvu Oca svojega”. Zapjevavši hvalu, iziđoše na Maslinsku goru.*

Jakovljeva poslanica također nam pokazuje važnost djela, a ne samo da su to jake riječi. Poslanica Jakovljeva 2:14-17 glasi: *Kakva je korist, braćo moja, ako tko kaže da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su brat ili sestra svaki dan goli i bez hrane pa im jedan od vas kaže: „Dođite u miru, budite topli i siti”, a ne date im*

ono što je potrebno za tijelo, kakva je korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi.

Vrlo je važno prakticirati obiteljski ručak gdje će djeca od domaćina učiti što je pravilna prehrana, kako se ponašati za stolom te tako graditi odnos i prije svega održavati obiteljske vrijednosti. Mnogi danas prehranu stavljaju u drugi plan, ali vidi se iz tog jednog čina, obiteljskog ručka, koliko on može biti važan za sve članove obitelji

Obitelj, društvo, okolina općenito ima dužnost brinuti se i za pojedinca i za zajednicu. Prehrana nije iznimka. Nerijetko se dogodi da se usvoji neka loša navika ili loš savjet koji kasnije može imati vrlo loše posljedice, ne samo za nas nego i za okolinu i šire. Može se prenositi s koljena na koljeno. Kada jednom uđete u začarani krug, vrlo je teško izaći iz njega. Vrlo je važno prakticirati obiteljski ručak gdje će djeca od domaćina učiti što je pravilna prehrana, kako se ponašati za stolom te tako graditi odnos i prije svega održavati obiteljske vrijednosti. Mnogi danas prehranu stavljaju u drugi plan, ali vidi se iz tog jednog čina, obiteljskog ručka, koliko on može biti važan za sve članove obitelji. Također, društvo, okolina i mediji prije svega trebaju imati moralnu obvezu prenositi i razmjenjivati informacije koje ne dovode u zabludu pojedinca ili zajednicu jer imaju utjecaj na mnogo širu publiku. Oni su ti koji bi vrijednosti koje smo ponijeli od kuće trebali podići na višu razinu i zajedničkim snagama izgraditi zdraviji svijet.

Stoga, braćo i sestre, vidimo koliko je važno da svi sudjelujemo u zdravoj prehrani kako bismo ne samo osigurali bolju budućnost svojoj djeci i obitelji nego i utjecali na druge da krenu istim putem. Važno je izgraditi temelje zdrave obitelji, ali sve je mnogo lakše ako smo zajedno u svemu tome.

Benedikt XVI. – Posljednji razgovori – s Peterom Seewaldom (o onomu što mu je prolazilo kroz glavu nakon podnošenja ostavke)

„**T**o me je vrlo dirnulo. Srdačnost oproštaja (glas postaje hrapav) i da su suradnici plakali. A nad kućom Pastor Bonus bio je natpis: ‘Bog neka te nagradi’, a onda i rimska zvona (papa plače). To me je veoma dirnulo. U svakom slučaju, dok je helikopter lebдио u zraku i dok sam slušao kako zvone rimska zvona, znao sam da smijem zahvaliti i da je moj temeljni stav zahvalnost.”

PAPA BENEDIKT XVI. – NJEGOV IMIDŽ

Papa Benedikt XVI. napravio je presedan kada je dao ostavku. Mnogi su sebi dali za pravo to tumačiti na razne načine, uspoređivali su ga s papom Ivanom Pavlom II. koji je patio do kraja, optuživali ga da svodi papinsku službu i poziv na funkciju, govorili da želi živjeti lagodnijim životom. I za vrijeme njegove službe, pripisivali su mu razne situacije: skandale u Crkvi, pristup nacističkoj mladeži, hladan, njemački racionalizam, nedostatak emotivnosti. Sve su to, dakako slike koje su ljudi konstruirali na temelju površnih opažanja i površnih informacija koje su imali. Međutim, Bog je zaista znao koga postavlja na čelo svoje Crkve, nešto čega se trebamo češće sjetiti kad očajavamo zbog ovakvog ili onakvog pape, i taj veliki čovjek i Papa bio je mnogo više i činio je mnogo više nego što prosječan vjernik ili čovjek o njemu zna.

PAPA BENEDIKT XVI. – KAKAV JE ZAISTA BIO

Već nakon prvog poglavlja knjige, moj dojam o Papi bio je da je on jedinstven spoj jednostavnosti, osjećajnosti, intelekta i samouvjerenosti. To je čovjek koji u poduljem intervjuu koji čini ta knjiga s potpunim mirom i uvjerenosti odgovara na pitanja koja mu se postavljaju, siguran da je napravio dobro. Njegove rečenice vrlo su jednostavne, ali i odlučne. Često su pitanja publicista mnogo dulja i razrađenija, Papa se drži onog biblijskog „Vaša riječ neka bude ‘Da, da’ ili ‘Ne, ne!’”. Kroz knjigu se i smije određenim situacijama, dirnut je drugima, pa čak i plače. Ne ustručava se reći svoje mišljenje, ali

nikad nije negativan. O najzanimljivijoj temi, svojoj ostavci, govori s takvim mirom da čovjek zaista može vidjeti kako je ta odluka donesena u ozračju molitve i promišljanja.

STRUKTURA, STIL I SADRŽAJ KNJIGE

„Vjerovati ne znači ništa drugo nego u noći svijeta dodirnuti Božju ruku i tako – u tišini – čuti riječ, vidjeti ljubav.” /Benedikt XVI./

Knjiga je izdijeljena na tri cjeline. U prvom dijelu govori se o njegovoj ostavci, u drugom o njegovom djetinjstvu i mladosti, o svom radu u Crkvi prije nego što je postao papa i u trećem dijelu o njegovom papinstvu. Knjiga je koncipirana tako da publicist postavlja pitanja, a Papa odgovara. Iako je papa Benedikt XVI. poznat kao teolog i učenjak, njegov stil jednostavan je i razumljiv svima. Posebice se to očituje u toj knjizi. Lako ju je čitati. Njegovi odgovori na pitanja idu odmah u srž. Ne uvija se ni oko neugodnih pitanja. S otvorenosti govori o aferama pedofilije u Crkvi, Vatileaks i ostalima gdje je Papa zapravo napravio ogroman posao u njihovu rješavanju. Demantira da se zbog tih afera povukao, nego baš zato što ih je do kraja uredio, osjeća da je njegov posao dovršen i dobro napravljen. Progovara

i o optužbama da su on u svojoj mladosti i Crkva bili dijelom Hitlerova režima. On smatra da je Crkva uvijek davala jasan otpor, međutim, narativ je preuzela druga strana i to izvrnula.

ZAŠTO PROČITATI KNJIGU?

Moglo bi se reći da su papa Ivan Pavao II. i papa Franjo u narodu popularni pape. Papa Benedikt XVI. često je nepravedno zanemaren. Ljudi ga znaju stavljati u kutiju intelektualca, hladnog racionalnog pape, no ne i narodskoga. Kroz tu knjigu možemo dobiti jedan ispravniji uvid o tome kakav je bio, što je sve činio za Crkvu, koliko je bio čovjek vjere i osjećajnosti i još jednom sebe podsjetiti da se ne trebamo brinuti: da Bog drži svoju Crkvu na dlanu, a papa Benedikt XVI. očiti je primjer Božje brige i ljubavi za nas.

Kršćani odgovorni za jedinstvo

Protestantski teolog Karl Barth o podijeljenosti kršćana govorio je ovako: „Ovdje ne treba ništa posebno objašnjavati, podijeljenost kršćana sablazan je i grijeh koji treba oplakivati i činiti pokajanje”.

Izraz toga da se ne mirimo s ovom bolnom stvarnošću molitvena je osmina za jedinstvo kršćana koju slavimo u nedjelji od 18. do 25. siječnja. Ove godine molitvene tekstove i prijedloge za razmatranja pripremili su vjernici pozvani i delegirani Minesotskim crkvenim vijećem. Osnovni biblijski tekst koji treba poticati na suradnju i dijalog kršćanskih crkava je preuzet iz Knjige proroka Izaije: *Učite se dobrim djelima: pravdi težite, ugnjetenom pritecite u pomoć, siroti pomozite do pravde, za udovu se zauzmite.*

Prorok Izaija djelovao je u Judskom Kraljevstvu u osmom stoljeću. Bilo je to vrijeme ekonomskog i političkog napretka i stabilnosti jer dva su velika ozbiljna protivnika, Egipat i Asirija, prolazili teške krize. Ali taj napredak na ekonomskoj i političkoj razini bio je zasijenjen velikim društvenim razlikama, korupcijom i ugnjetavanjem siromašnih. Tim društvenim porocima pomagala je i službena religija čije se prakticiranje srozalo na puki formalizam i ritualizam. Diskriminacija se osjetila i u području kulta, bogataši su mogli donositi u hram bogate žrtve koje su im davale za pravo smatrati sebe prikladnim vjernicima i s prezirom gledati siromahe. Na takve anomalije reagira prorok Izaija, želeći probuditi savjest i potaknuti narod na promjenu. Prorok prikazuje bogati vanjski kult u hramu koji ide rame uz rame s praksom diskriminacije kao svetogrđe. Izričito osuđuje stav bogatih koji nemaju sluha za siromahe u svojoj sredini. Jezik je proroka oštar: „Prestanite mi nositi ništavne prinose, kad mi omrznu.” Poslije te kritike predlaže novi put obraćenja i promjene: „Operite se, očistite, uklonite mi s očiju djela opaka.” Izaija naglašava da je Božja volja pravednost, milosrđe i pravo. Pravednost, milosrđe ne pripadaju samo nekom pukom humanizmu već izviru iz vjere u Boga koji je bogat ljubavlju kao Stvoritelj i Spasitelj čovjeka.

Takve moralne anomalije prisutne su i danas u našim društvima – pojedinci ili skupine prigrabljaju za sebe više prava i povlastica nego što je priuštено drugima. Grijeh rasizma očituje se u svakom stavu ili uvjerenju koji smatra druge inferiornima, manje vrijednima.

Molitvena osmina predstavlja prigodno vrijeme da kršćani steknu svijest o povezanosti crkvenih zajednica s krizama podijeljenosti i razdora u svijetu, o utjecaju takva mentaliteta na vjernike i tako probude u sebi čežnju za prevladavanjem takvih tragedija razvijanjem duha ekumenizma. Jedinstvo kršćana postat će znak i početak pomirenja, zajedništva i jedinstva cijele ljudske obitelji

Ako takve predrasude utječu na područje ekonomije, politike i kulture, rasizam dobiva svoju čvrstu društvenu strukturu. Povijest pokazuje da su i mnogi kršćani sudjelovali u kreiranju takvih nepravednih struktura, umjesto da zagovaraju dostojanstvo svake ljudske osobe stvorene na Božju sliku. Bili su uključeni u diskriminatorske i rasističke prakse ropstva, kolonijalizma, apartheida i rasne segregacije. Događalo se da je ideja rasizma ušla i u crkvene zajednice u kojima se nije priznavala jednakost pokrštenih. Pastor i borac za ljudska prava Martin Luther King u vezi s tim govorio je: „Velika je tragedija da je 11 sati prijedodne u nedjelju vrhunac vremena podijeljenosti i segregacije u kršćanskoj Americi”. Samo da objasnimo – u to vrijeme okupljaju se tradicionalno vjernici u svojim crkvama na bogoslužju.

Nažalost, praksa podijeljenosti, razdora, isključivanja, marginalizacije i diskriminacije nije sasvim ukinuta. Kao da je taj jedanaesti sat još uvijek na snazi. Kritika i vizija proroka Izaije koja je lajtmotiv ovogodišnje molitvene osmine donosi rješenja. Solidarnost, zajedništvo, suradnja, poštivanje dostojanstva drugoga pretpostavljaju iskren ispit savjesti i duboku samokritiku. Molitvena osmina predstavlja prigodno vrijeme da kršćani steknu svijest o povezanosti crkvenih zajednica s krizama podijeljenosti i razdora u svijetu, o utjecaju takva mentaliteta na vjernike i tako probude u sebi čežnju za prevladavanjem takvih tragedija razvijanjem duha ekumenizma. Jedinstvo kršćana postat će znak i početak pomirenja, zajedništva i jedinstva cijele ljudske obitelji. Naprotiv,

podijeljeni su kršćani sablazan, prepreka jednom širem jedinstvu na globalnoj razini. Upravo angažman kršćana u području zaštite ljudskih prava, borbe protiv diskriminacije i marginalizacije drugih po rasnoj, ekonomskoj ili bilo kojoj drugoj osnovi zajednička je platforma na kojoj se vjernici svih kršćanskih denominacija mogu susresti i surađivati. Takav zajednički nastup i suradnja već su anticipacija jedinstva po kojem čeznemo. Biblija nam govori da ne možemo odvojiti svoj odnos s Bogom od ljubavi prema bližnjemu, liturgiju od angažmana za siromahe, vertikalnu od horizontalnu. Prorok Izaija pozivao je Božji narod da čine dobro zajedno, udruženi, da brane sirotu, udovicu, siromaha zajedno. Taj proročki poziv upućen je i današnjim kršćanima da jedinstvo već žive ovdje i sada u zajedničkom zalaganju za obespravljene, isključene i siromašne u našim društvima.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Obraćanje i promrzle ptičice...

Dragi moji, stari, bolesni i nemoćni prijatelji... Stara godina prošla je sa svim svojim pozitivnim i negativnim dogodovštinama. Bilo je napretek svega, za koga kako i koliko. Za nas stare i većinom nemoćne i potrebite, čini se, više je bilo poteškoća nego lijepih trenutaka. Ali i na tomu treba zahvaliti jer su i to Božji darovi, dolazili izravno od Oca nebeskog ili od ljudi. Znali smo se dobro razveseliti i provešeliti, a bilo je i uzdisanja, suza i plača. Sve to ulazi u tijek i vrijednost života.

Nova godina, kao i zadnjih desetak, dočekan je i pored svega ipak u većoj skromnosti, oskudici i brigama. Sve je veća nesigurnost, osobna i zajednička, zbog stanja u cijelom svijetu. Tu su bolesti, veći ili manji sukobi, velike poplave, suše, zemljotresi ili hladnoće s polarnim snježnim olujama ili nemirnim morima. No pored svega toga što nam nije ugodno, ipak smo uglavnom svoj život i u ovoj godini odlučili proživjeti što bolje. Planova je doduše manje, ali oni koje imamo na umu čine se ostvarivima uz Božju pomoć. Neki pak na koje nismo mislili, a nisu nam bili niti u mislima, ostvaruju se na radost kad se ni u snu ne nadamo. I tada znamo reći: hvala ti, Bože na ljubavi prema nama. Hajdemo malo razmišljati o priči koju ćemo uklopiti u naš tekst.

„Jedan znameniti sveučilišni profesor smatrao je vjeru samo plodom mašte, a Božić lijepim poganskim običajem iz starine. Bio je pristojan čovjek, uspješan u poslu, dobar prema svojoj obitelji, iskren u odnosu s drugim ljudima. Smatrao je da je evanđelje velika bajka, a osobito ono što se u crkvama čita za Božić. Nije bio licemjer i nije se pretvarao da vjeruje. Cijenio je uvjerenje drugih i supruzi i djeci nije branio odlazak u crkvu.

‘Ne želim te razočarati’ – govorio je supruzi – ‘ali ja zaista ne mogu prihvatiti učenje da je Bog postao čovjek. Oprosti mi, ali to je za mene besmislica’.

Na Badnjak se žena s djecom spremala u crkvu.

‘Vi samo idite... ja ću ostati kod kuće. Ne mogu ići samo zato što svi drugi idu’.

Žena je otišla s djecom. U kući je bilo toplo i tiho. Počeo je padati snijeg. Pahulje su se kovitlale nošene jakim sjevernim vjetrom. Gledao je kroz prozor i u sebi se smiješio:

‘Kada je Božić, neka bude bijeli, eto djeci radosti!’

Vratio se u fotelju pored kamina i nastavio čitati. Nekoliko trenutaka kasnije trže ga tup udarac. Kako se to ponovilo nekoliko puta, pomislio je da netko baca grudve na prozor. Otvorio je vrata i ugledao jato šćućurenih ptičica. Vjerojatno su, sklanjajući se od olujnog vjetra, pokušavale uletjeti kroz prozor.

‘Ne mogu dozvoliti da se sirote ptičice noćas smrznou pred mojim vratima. Ali kako da im pomognem? Bilo bi

dobro da ih smjestim u štalu gdje je poni. Tamo mogu sačekati bolje vrijeme, a hrane ima u izobilju’.

Brzo se obukao i krenuo kroz duboki snijeg prema štali. Otvorio je široka vrata i uključio svjetlo. Ali... ptice nisu uletjele.

‘Moram ih nekako namamiti’ – pomisli.

Napunio je džepove žitaricama. Bacaio je žito po prtini, ali na njegovo čuđenje ptice nisu ni pogledale na zrna, već su se nastavile batrgati po dubokom snijegu. Pokušao ih je mahanjem ruku uputi u štalu. Prestravljene ptičice poletjele bi na sve strane, ali ne i prema štali, toplom i sigurnom mjestu, punom svakog izobilja.

‘Vjerojatno im izgledam kao neko ogromno i zastrašujuće stvorenje... Razumijem ih, ali one mene ne mogu. Kada bih mogao biti ptica barem nekoliko minuta, spasio bih jadnice...’.

U tom trenutku počela su zvoniti crkvena zvona. Stao je i bez daha slušao kako zvona objavljuju blagu vijest o rođenju Bogočovjeka, Krista. Onda je pao na koljena u snijeg.

‘Sad razumijem’ – prošaptao je. ‘Sada znam zašto si to napravio. Ti si postao čovjek da se mi ne smrznemo od hladnoće grijeha...’.

Dragi moji stari, bolesni nemoćni prijatelji... Kada se i ne nadamo Bog nas podsjeti na Njegova velika djela u povijesti i tijekom povijesti. Mnogo toga ne razumijemo, ali kao Božja djeca vjerujemo Ocu, vjerujemo Isusu, vjerujemo Duhu Svetom. Nije On strašilo kojim ćemo plašiti djecu ili ptice nego Ljubav koja nas neizmjerljivo voli i vuče k sebi u zaštitu pred zlim. Molimo za sebe i sve ljude da što prije to shvatimo i prihvatimo. Toliko barem možemo našom staračkom snagom i uz Božju pomoć. Mnogi zaboravljaju zašto se Isus rodio na zemlji, a mi? Hvala Ti, Oče, što znamo zašto i vjerujemo u to. Blagoslovljen nam bio početak života u novoj godini pa sve dok Božja providnost odluči. Bog bio uvijek sa svima nama!

Kako je Mali Isus podario utočište u Bačkoj Palanci

Sestre Služavke Malog Isusa započele su s radom na župi u Bačkoj Palanci od 15. kolovoza 1964. Preuzele su sakristansku službu, vođenje domaćinstva, uređenje kuće i vrta. Pridonijele su svojim radom i prigodom restauracije kuće te uređenja parka. U proljeće 1965. sestre preuzimaju orguljašku službu, a iste godine prihvaćaju katehizaciju djece, sudjelovale su u brojnim akcijama mladeži iz župe, osobito u pohodu starih i bolesnika po kućama te staračkim domovima. Posebna briga sestara bila je i bračno savjetovanje.

Vlastita kuća sestara u Palanci osnovana je i predana njima u posjed na blagdan Ozane Kotorske 27. travnja 1971. i stavljena upravo pod njenu zaštitu, a kapela je posvećena sv. Antunu Padovanskom. Kuća je zamišljena kao središte

župnoga i gradskoga karitasa. Dvanaestak starica našlo je u toj kući mir u svoje posljednje dane, a mnoge od njih bile su izložene neljudskim patnjama prije ulaska u sestarsku kuću. Bezbroj siromaha odjeveno je i nahranjeno u toj kući. Iz nje je tijekom nekog vremena

vršena čak i medicinska patronažna služba. Upravo ta služba donijela je sestrama nepodijeljeno priznanje cijelog građanstva Bačke Palanke. Zalaganjem sestara isposlovana je mnoga socijalna pomoć ugroženima i prikraćenima. Možda je zgodno naglasiti interkonfesionalni značaj kuće, jer su sestre njegovale sve također evangeličke i pravoslavne štitićenike. Bezrezervnom ljubavlju, sestre Služavke Malog Isusa podarile su stanovnicima Bačke Palanke utočište koje Isusu nije bilo udijeljeno u betlehemske noći te su tako svoje poslanje dodatno posvetile na čast Bogu i Njegovoj Crkvi.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XVII. dio)

Kapelani od 1956. godine

Ivan Vizentaner rođen je u Sonti 20. rujna 1930. godine. Od 1949. do 1956. studirao je teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1955. godine. Od 9. srpnja 1955. do 18. srpnja 1956. bio je kapelan u Sonti. U subotičkoj Župi svetoga Roka bio je kapelanom od 28. srpnja 1956. do 13. srpnja 1959. godine. Upraviteljem župe u Vajskoj i Bođanima imenovan je 13. srpnja 1959. godine. Tamo je ostao do 15. rujna 1969. godine. Kao župnik u Vajskoj i Bođanima posebnu je pozornost posvetio duhovnim zvanjima. Odgajao je više svećenika. Gdje god bio na službi, promicao je štovanje Presvetog Srca Isusova. Velika devetnica (devet prvih petaka) bila je u žarištu njegove djelatnosti. Upravljaio je župom Bački Monoštor od 15. rujna 1969. do 25. siječnja 1984. godine. Bio je član katehetskog vijeća od 8. ožujka 1974. godine. U dva maha bio je biskupijski savjetnik. Somborskim dekanom imenovan je 7. studenog 1981. Imenovan je župnikom u Bačkom Monoštoru 25. siječnja 1984. godine te je župom upravljao do 25. svibnja 1985. godine. Toga dana, nakon smrti somborskog župnika Ivana Jurige, imenovan je župnikom somborske Župe Presvetog Trojstva. Mnogo je snage potrošio na uređenje lijepe somborske župne crkve. Obavljao je i dužnost podunavskog arhiprezbitera. Župom je upravljao do 1. lipnja 1990. godine, kad je umro naglom smrću. Bio je prvi petak. Krenuo je bolesnicima, no pozlilo mu je, vratio se kući gdje je umro od srčanog udara. Sahanjen je u Somboru nakon svečane svete mise u pratnji mnogo vjernika i svećenika u kripti župne crkve svetoga Križa.

Károly Gubi rođen je u Kanjiži 8. kolovoza 1932. godine. Od 1951. do 1959. studirao je teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1958. godine. Do 13. srpnja 1959. godine bio je kapelan u Malom Iđošu. Kapelan u Župi svetoga Roka u Subotici bio je od 13. srpnja 1959. do 12. travnja 1960. godine. Bio je kapelan u Bajmaku do 23. kolovoza 1962. godine. Iz Bajmaka je premješten za kapelana u Čantavir, gdje je služio do 22. kolovoza 1963. godine. Do 1966. godine bio je upravitelj župe u Sivcu i Crvenki. Upraviteljem župe u Senčanskom Trešnjevku i Adorjanu imenovan je

9. studenog 1960. godine. Župom Adorjan upravljao je do 22. rujna 1972. godine. Razriješen je i od službe upravitelja župe u Senčanskom Trešnjevku 5. rujna 1975. godine. Imenovan je duhovnim pomoćnikom u Horgošu 22. listopada 1975. godine. Od 9. kolovoza 1976. do 25. siječnja 1984. godine upravljao je župom Šupljak. Od 25. siječnja 1984. do 4. studenog 1994. godine bio je župnik u Šupljaku. Od 4. studenog 1994. godine bio je župnik u Bogojevu i upravitelj župe u Srpskom Miletiću. Biskup ga je odlikovao naslovom začasnog dekana 11. ožujka 2004. godine. Cijelog je života bio slabog zdravlja. Najteže dane proživljao je pri kraju svoga života. Umro je u Subotici 19. svibnja 2006. godine, a sahranjen je 22. svibnja 2006. godine u rodnom gradu, Kanjiži.

Josip Miloš rođen je u Sonti 28. siječnja 1933. godine. Teologiju je studirao u Zagrebu od 1955. do 1960. godine. Za svećenika je zaređen u Sonti 29. lipnja 1960. godine. Privremeno je upravljao župom Tavankut, a od 1. srpnja 1961. godine obnašao je službu kapelana u subotičkoj Župi svetoga Roka. U isto je vrijeme bio i upravitelj Župe svetoga Aleksandra u subotičkom predgrađu Aleksandrovo. Na toj službi ostao je do 3. rujna 1962. godine. Od 1962. do 1964. godine bio je upravitelj župa Bačka Palanka, Obrovac i Čelarevo. Imenovan je upraviteljem župe Kelebija i kapelanom u Župi svete Terezije u Subotici 1964. Službu ceremenijara obavljao je od 1964. do 1966. godine. Upravljaio je župama Titel, Lok i Mošorin. Nekoliko mjeseci 1966. godine bio je kapelan u Bajmaku. Od 1966. do 1969. godine bio je upravitelj župa Šupljak i Hajdukovo. Od 1969. do 1983. godine upravljao je župama Vajska i Bođani. Od 1983. do 1990. godine bio je upravitelj župe Kelebija i arhivar biskupskog ordinarijata. Od 1989. do 1991. godine bio je profesor klasičnih jezika u biskupijskoj gimnaziji Paulinum. Dvije godine bio je i duhovnik u sjemništu Paulinum i katedralni ispovjednik. Bio je župnik u Beregu (Bački Breg) 1990. i 1991. Bio je i sudac u biskupijskom sudištu i vijećnik u svećeničkom i liturgijskom vijeću. Umro je 20. srpnja 2006. godine u svećeničkom domu u Subotici te sahranjen u Sonti 24. srpnja 2006. godine.

Umjetnost kao „gradilište neba”

Što je umjetnost? Definicija pojma ne bi trebala biti moguća, jer s jedne strane likovna umjetnost danas nije prikazana samo u djelima koja su stvorili ljudi, već uključuje i prirodna nalazišta. Umjetnost se svakako sastoji od referentnog sustava koji nadilazi unutarsvjetovne granice i koji se ne može u potpunosti objasniti ili protumačiti riječima. Umjetnost sadrži kodiranu poruku koja postoji u perceptibilnom obliku i nadilazi samu sebe. Upravo zato što umjetnost uvijek probija uski horizont stvorenosti i seže u duhovno kraljevstvo Božje, umjetnost je uvijek i gradilište neba.

PORIJEKLO UMJETNOSTI

Umjetnost je izrasla u svetom okruženju čovjeka. Nalazi špiljskih slika u južnoj Francuskoj, poput špiljskih slika Aboridžina u Ayers Rocku u Australiji, jasno pokazuju ljudsku potragu za smislom i suočavanje sa životom prije više od 20.000 godina. Ta umjetnost, stvorena u svetom okruženju, nadilazila je senzualno iskustvo i maštu te doticala božansko.

UMJETNOST U CRKVI

Crkva od početka nije cijenila samo umjetničko djelovanje, nego i integrirala umjetnost. Umjesto samo-prisutnosti Boga u tekstu (Sveto pismo), kršćanstvo vjeruje u prisutnost Boga u utjelovljenju: *Riječ je tijelom postala*. Krist je bio pozitivno odlučan, umjetnost je cvjetala u cijeloj Crkvi. Tijekom stoljeća crkva je postala dom umjetnosti. Pogled na europski kulturni krajolik pokazuje temeljnu važnost kršćanske umjetnosti, što bi Europa bila bez svojih crkava i katedrala, samostana i sveučilišta bez svoje kršćanski motivirane i nadahnute glazbe i književnosti?

Već je Nikolaus von Kues (1401. – 1464.) formulirao: „Stvaranje i umjetnost, koje dolaze u dušu u slučaju sreće, nisu suštinska umjetnost što je Bog, već su komunikacija i sudjelovanje u njoj.” U 20. stoljeću Richard Seewald rekao je: „Početak umjetnosti leži u njezinoj odlučnosti da religiozna uvjerenja učini vidljivima kroz

Križ na kraju naselja, Riđica

reprodukciju vidljivih stvari”. To objašnjava zašto je umjetnost toliko važna u Crkvi.

AUTONOMIJA UMJETNOSTI

S početkom modernog doba umjetnost se, kao i filozofija, odvojila od svog crkvenog doma na Zapadu. Više nije htjela biti „sluškinja teologije”. Još jedan razdor dogodio se u 19. stoljeću, kada se umjetnost oslobodila samonametnute kule od bjelokosti akademizma i izašla na ulice kako bi je ljudi razumjeli. Impresionizmom, ekspresionizmom i drugim novim umjetničkim pokretima, međutim, otvorio se jaz nerazumijevanja koji je toliko otežao razumijevanje umjetničkog djela da je *de facto* generacijski jaz često nužan kako bi široki krugovi mogli stvarno prihvatiti umjetničko djelo koje pada u naše vrijeme i često se povezuje s pričama o krizi između Crkve i umjetnosti. To se ne može bez daljnjega poreći. Ali kriza na koju se toliko poziva ne utječe samo na odnos između njih dvoje, već i na onaj koji je ugrađen u razvoj umjetnosti. Problem autarkija umjetnosti u kojoj, poput Jean-Paula Sartrea koji piše u eseju o Wolsu, „Neuspjeh života i umjetnosti spajaju se (padaju) u zbunjujuće klupko”. Ipak, potraga za apsolutom i dalje traje, a s njom i potraga za istinitim, dobrim i lijepim iako ponekad na putu izgubljene etike.

Foto: Gábor Drobina

Glazba - službenica svetih čina

Dok nam još u ušima odjekuju zvuci božićne pjesme i radosti, liturgijsko vrijeme ide dalje i poslije blagdana Krštenja Gospodnjega zakoračismo u liturgijsko vrijeme kroz godinu. Pomalo smo još zaneseni i teže se vraćamo u svakodnevni i obični život pa tako i u našoj liturgijskoj pjesmi. U veljači, promijenit ćemo više liturgijskih boja pa će sukladno tome naš odabir liturgijskih pjesama pratiti korake liturgijskoga gibanja. Blagdan Svijećnice, vrijeme kroz godinu, Pepelnica i korizmeni hod – sve ima svoju dinamiku i složenost i stoga je izbor pjesama podređen tom liturgijskom tijeku. Ne zaboravimo da je početak korizme usmjeren k obraćenju i ne treba pjevati još pjesme o mucu Kristovoj. Pjesmarica PGPN nudi nam obilno blago pjesama za početak korizmenoga vremena, stoga, potrudimo se i uvedimo ove korizme bar dvije nove popijevke iz toga fundusa. Svima koji se trude i produciraju istinsku crkvenu glazbu želimo da taj poticaj urodi plodom. Ponekad je to teži put, ali svakako je to ono što je propisano pravilima iz dokumenata o crkvenoj glazbi, a mi ih počesto zaboravljamo. Glazba je službenica svetih čina. Ne ona koja zadovoljava slatunjavu ukus pojedinca ili određene skupine, nego

ona koja svete čine čini svečanima i dostojanstvenijima, a mlađim naraštajima izgrađuje estetska mjerila koja su lišena kiča i banalnosti. Neka nam u tome pomognu i ovi prijedlozi koji su načinjeni da se mogu i preoblikovati prema mogućnostima zbora, puka i svih koji pjevanjem sudjeluju u liturgijskom slavlju.

Svijećnica – 2. 2. 2023.

Ophod: Svijetlost na posvećenje naroda (PGPN 138)

Ulazna: Spominjemo se, Bože, dobrote Tvoje (PGPN 75 – 1)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Tko je taj Kralj slave?

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2017/01/Tko-je-taj-kralj-slave-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231)

Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273)

Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

Peta nedjelja kroz godinu – 5. 2. 2023.

Ulazna: O, Isuse, naš premili (SB 34)

Otpjevni psalam: S. Grgat: Čestitima sviće

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2017/01/estitima-svi%C4%87e-S.-Grgat.pdf>

Prinosna: Darove prinesite (PGPN 230)

Pričest: Uzmite, jedite (PGPN 247), Dođite živomu vrelu (PGPN 153)

Izlazna: O, Srca Sina Božjega (PGPN 175)

Šesta nedjelja kroz godinu – 12. 2. 2023.

Ulazna: Dan Gospodnji (PGPN 238) ili Svemožni Bože (SB 36)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Blaženi koji hode

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2017/01/Bla%C5%BEeni-koji-hode-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PGPN 231)

Pričest: Odzivam se, Isuse (PGPN 244)

Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

Sedma nedjelja kroz godinu – 19. 2. 2023.

Ulazna: Oče naš dobri (PGPN 224)

Otpjevni psalam: Milosrdan je i milostiv (PGPN 118)

Prinosna: Od Božje snage (PGPN 229)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 243)

Izlazna: Zdravo, Djevo (PGPN 762)

Pepelnica – 22. 2. 2023.

Ulazna: Ti, Gospodine, ljubiš sva bića (PGPN 427)

Otpjevni psalam: Smiluj mi se, Bože (PGPN 429)

Obred pepeljenja: Prosti, moj Bože (PGPN 456)

Prinosna: Spasi, Kriste, svoje djelo (PGPN 447)

Pričest: Uzmite, jedite (PGPN 247)

Izlazna: Milosti je čas (SB 464)

Prva korizmena nedjelja – 26. 2. 2023.

Ulazna: Prosti, moj Bože (PGPN 456)

Otpjevni psalam: Smiluj mi se, Bože (PGPN 429)

Prinosna: Bog oprosnik (PGPN 442)

Pričest: Ne živi čovjek samo o kruhu (PGPN 449) ili Zdravo, Tijelo (248)

Izlazna: Milosti je čas (PGPN 464)

Poklade

Draga djeco, volite li maškare, prela, pokladne zabave, fanke, krafne? Vrijeme je da se „izludiramo” jer od sljedećeg broja kreće pripravljanje i promišljanje o korizmi. Stoga, sada dajte mašti na volju i izmaštajte najbolje kostime za maskenbale i druženja koja su pred vama. Dobro se zabavite i „izludujte” jer se nakon poklada treba smiriti i tijekom korizme pripremiti za Uskrs.

RIJEŠI KRIŽALJKU

VODORAVNO

3. Odjeća koja se nosi na karnevalima.
5. Jedan od naziva za poklade (karneval, fašnik).
6. Dan koji slijedi nakon pokladnog utorka (Čista srijeda).

OKOMITO

1. Primorski grad u Hrvatskoj koji je poznat po karnevalu.
2. Kolači od dizanog tijesta koji se jedu u vrijeme poklada (krafne).
4. Stavljaju se na lica u vrijeme poklada.

MAŠKARE

<http://zlatna-djeca.blogspot.com/>

Rješenje: 1) Riječka 2) Pokladnica 3) Kostimi 4) Maske 5) Maškare 6) Pepelnica

6

Tema

Pontifikat pape
Benedikta XVI.

18

In memoriam

s. Mirjam Pančić

22

Katolička crkva u regiji

Crkva Uznesenja Blažene
Djevice Marije u Zemu pro-
glašena za spomenik kulture

28

Intervju

Časna sestra Berhmana Katić,
redovnica Družbe Milosrdnih
sestara Sv. Križa

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXIX., broj 338
Siječanj (januar) 2023.

Izdaje:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegerić, fotograf

Tisak:

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

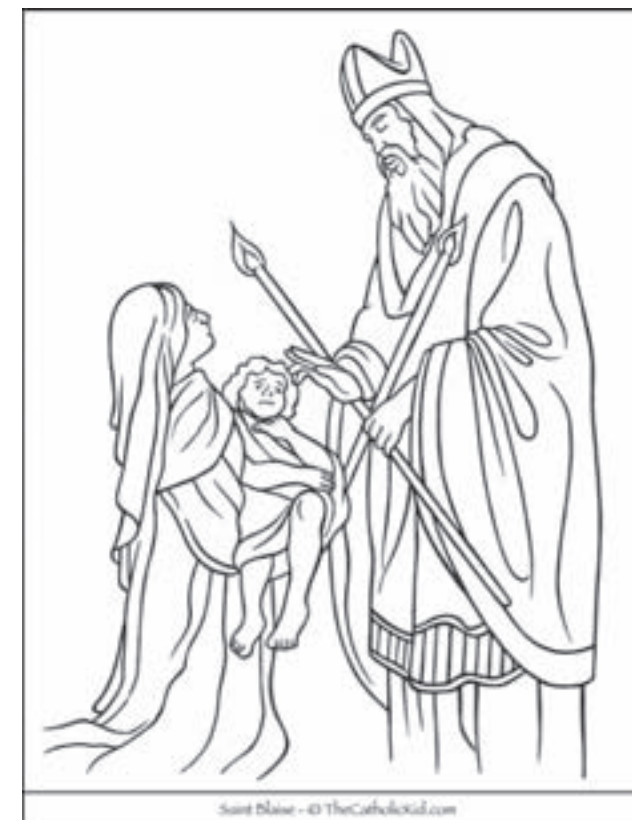
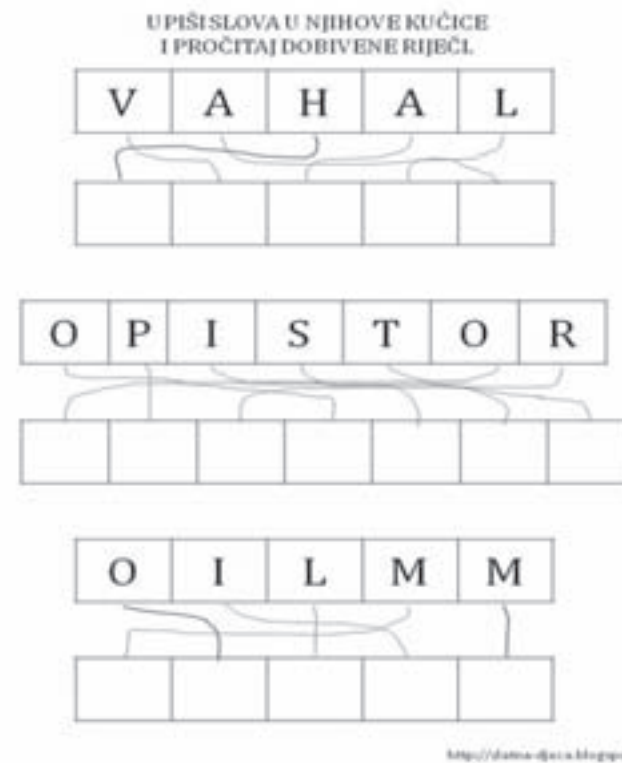
ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupavrokasubotica.com
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca“

/ DJECA

Sveti Blaž ili Vlaho bio je liječnik i biskup. Volio je i pomagao siromašnima. Brinuo se za sve ljude. Jako je volio i životinje. Kada se jednom djetetu zaglavila riblja kost u grlu, njegovim blagoslovom dijete je ozdravilo. Umro je mučeničkom smrću.

SLOŽI RIJEČI KAKO TREBA I OTKRIT ĆEŠ KAKO GLASI BLAGOSLOV GRILA NA
BLAGDAN SVETOG BLAŽA.

O S L K M
Č O L R V
R E C N H T M

<http://zlatna-djeca.blogspot.com/>

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara
* Poštom: 2000 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRBSBG
IBAN: RS35205007080006739003